

Programmabegroting 2022

“Basis op orde en investeren”

Bestuurlijk verantwoordelijk:

College van B & W Hof van Twente

Coördinatie en eindredactie:

Afdeling bedrijfsvoering & concernstaf

Datum behandeling raad:

1 en 3 november 2021

Inhoud

Inleiding 3

Budgettair perspectief 15

Programma's

Programma 1: Bestuur en veiligheid 16

Programma 2: Wonen en werken 32

Programma 3: Leefomgeving 39

Programma 4: Sport, cultuur en onderwijs 51

Programma 5: Maatschappelijke ondersteuning 59

Programma 6: Algemene dekkingsmiddelen en
overhead 75

Paragrafen

Paragraaf 1: Lokale heffingen 82

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen 90

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen 105

Paragraaf 4: Financiering 110

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering 113

Paragraaf 6: Verbonden partijen 119

Paragraaf 7: Grondbeleid 128

Bijlage: overzicht beleidsindicatoren 136

Inleiding

Het afgelopen jaar had de coronapandemie een grote impact in alle sectoren van ons dagelijks leven: economie en werkgelegenheid, openbare orde, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en sport: alles wat zo vertrouwd is was anders of lag stil tijdens de lockdown. Maar met het afschalen van de landelijke maatregelen is de samenleving steeds meer open gegaan en is de blik weer op de toekomst gericht.

Als Hof van Twente doen wij dat vanuit een extra grote opgave, want de ingrijpende gevolgen van de cybercrisis die onze organisatie eind 2020 trof, laten zich nog steeds voelen. Ons verbeterplan ICT en programma “de nieuwe werkelijkheid” vormen het fundament voor de toekomst.

Tegen deze achtergrond zijn we erin geslaagd om een volwaardige programmabegroting 2022 te maken, met een financieel perspectief dat gunstiger uitvalt dan waar we in de zomerbrief nog van uitgingen, waardoor er enige ruimte is voor nieuw beleid.

Voorbij de coronacrisis

Als gemeente hebben we tijdens de coronacrisis geprobeerd zo goed mogelijk in te spelen op actuele vragen en noden. Denk aan de noodsteun voor bedrijven en verenigingen om het hoofd boven water te kunnen houden en de crisisperiode te overbruggen. Maar vooral ook aan de ondersteuning voor individuen die financieel in de knel kwamen. Onze inspanningen waren en zijn erop gericht om ervoor te zorgen dat de samenleving en de lokale economie weer snel opkrabbelen. Gelukkig heeft grootschalige vaccinatie ertoe geleid, dat de samenleving weer langzaam open is gegaan. Dat we weer vooruit durven kijken en plannen maken voor de toekomst. Scholen, bedrijven, winkels, horeca, verenigingen en organisatoren van evenementen: allemaal werken ze vanuit een nieuw normaal.

Voorbij de cybercrisis

Eind 2020 was er die catastrofale cyberaanval, waar wij als gemeente Hof van Twente het slachtoffer van werden. Onze dienstverlening en bedrijfsvoering werden op een ongekende manier getroffen en de continuïteit van onze organisatie werd zwaar op de proef gesteld. Het werd een crisis die erg veel heeft gevraagd en ook voorlopig nog blijft vragen van onze organisatie, die grote inspanningen vergt en hoge kosten met zich meebrengt.

Met het project “De nieuwe werkelijkheid” wordt nog steeds gewerkt aan de wederopbouw van een veilige en adequate ICT-infrastructuur. Het project vormt een belangrijke pijler van het Verbeterplan ICT-situatie, dat de raad heeft vastgesteld als resultante van de onderzoeksrapporten die na de cyberaanval zijn uitgebracht.

De kosten van de cyberaanval zoals die zijn opgenomen in het raadsbesluit begroting cyberaanval hebben wij opgenomen in het budgettair perspectief (o.a. de vorming van een voorziening in 2020). Op eventueel te ontvangen bijdragen uit schadeclaims die bij leveranciers zijn ingediend wordt niet geanticipeerd.

Het is een reële verwachting, dat Hof van Twente de komende jaren geconfronteerd zal worden met een structureel hoger uitgavenniveau voor informatie- en communicatietechnologie (ICT) en informatieveiligheid. Op basis van de Visie ICT nemen wij dit najaar een besluit over de wijze waarop wij ICT en informatieveiligheid organiseren in onze organisatiestructuur. Wij gaan er in deze programmabegroting vanuit dat er ingaande 2022 extra structurele uitgaven zullen zijn voor zowel personele als overige (exploitatie-) lasten informatisering en automatisering.

Zomerbrief

Tegen deze achtergrond presenteerden wij in juli jl. een zomerbrief, waarin we (met de beperkingen door het verlies aan data als gevolg van de cyberaanval) keken naar de ontwikkelingen. Net als vorig jaar was de 1^e bestuursrapportage van het lopende jaar opgenomen in de zomerbrief. Omdat we door het ontbreken van de financiële administratie nog niet in staat zijn de reguliere jaarstukken over 2020 te maken (we hebben de raad uitsluitend een jaarverslag 2020 (light) kunnen aanbieden) is onduidelijk wat het rekeningsaldo 2020 is.

Het budgettair perspectief dat we presenteerden in de zomerbrief had ook om een andere reden een voorlopig karakter. Want onduidelijk was nog hoe de extra rijksbijdrage voor compensatie jeugdzorg (1,3 miljard euro) voor Hof van Twente zou uitpakken. Inmiddels weten we dat Hof van Twente de komende jaren een compensatie jeugdzorg ontvangt via de algemene uitkering, die terugloopt van 1,9 miljoen euro in 2022 tot 550.000 euro in 2024. Met de Provinciaal toezichthouders is landelijk afgesproken dat gemeenten voor de jaren na 2022 de verwachte extra bijdrage voor 75% mogen meenemen in de meerjarenraming, ondanks de onzekerheden.

In de zomerbrief hebben wij bewust nog geen concrete voorstellen voor nieuw beleid gedaan. Wij beperkten ons tot enkele richtinggevend suggesties, vanuit de gedachte: mocht er straks budgettaire ruimte zijn, welke onderwerpen zouden wat ons betreft dan prioriteit hebben. We gaven ook aan dat de ambitie voor komend jaar voor ons voornamelijk ligt in het boeken van resultaten in de taken en projecten die we in afgelopen jaren met steun van de raad in de steigers hebben gezet, variërend van “Op Stoom”, tot biodiversiteit, asbestsanering, herstructurering openbare ruimte en projecten voortkomend uit De gezonde verbinding.

Realisatie bestaande taakstellingen

De afgelopen twee jaar hebben raad en college ingrijpende keuzes moeten maken om de programmabegrotingen 2020 en 2021 sluitend te krijgen. De lagere inkomsten vanuit het Rijk leidden er toen in combinatie met de blijvend hoge kosten in het sociaal domein toe, dat onze financiële positie zorgelijk werd. Het resulteerde in een gezamenlijk pakket aan structurele maatregelen van in totaal 5,5 miljoen euro.

Een deel van deze maatregelen is inmiddels gerealiseerd, maar voor een ander deel wordt er nog volop gewerkt aan de uitwerking van beleidsmatige

voorstellen die nodig zijn om hier een passende invulling aan te geven. Denk bijvoorbeeld aan het project herstructurering openbare ruimte of de transformatie in het sociaal domein.

Uitgangspunt is dat wij geen bezuinigingen terugdraaien. Het bestaande pakket aan taakstellende bezuinigingen op onze structurele uitgaven (€ 5.545.000) zal ook daadwerkelijk gehaald worden in de komende jaren. Deze taakstellingen zijn randvoorwaardelijk bij de ambities en keuzes die we in deze programmabegroting 2022 presenteren.

Investeren

De bestaande opgave om bezuinigingen te realiseren onderstreept de noodzaak om terughoudend te zijn met het doen van voorstellen voor structureel nieuw beleid. Aanhoudende risico's vragen daar ook om, denk aan onvermijdelijke uitgaven (bijv. Omgevingswet) of lagere inkomsten in de toekomst (onder meer substantieel lagere dividendinkomsten Cogas ingaande 2026. Maar we vinden het belangrijk en verantwoord om de extra incidentele ruimte die ontstaat door onder meer de ontvangst van de Cogasgelden te gebruiken om een aantal wenselijke ontwikkelingen in de samenleving te ondersteunen. Doel is dan ook om de basis op orde te hebben en tegelijkertijd te investeren.

Loon- en prijsontwikkeling 2022

Jaarlijks anticiperen wij op de mee te nemen inflatieontwikkeling in de budgetten voor het volgende begrotingsjaar. Tegenover de loon- en prijsstijgingen staat (deels) een compensatie vanuit het gemeentefonds. Op basis van de gehanteerde uitgangspunten, gebaseerd op cijfers van het Centraal Planbureau, is de indexering opgebouwd uit meerdere componenten. De toe te passen indexering voor personele kosten is 1,8%. De indexering van materiële uitgaven is bepaald op 3,1%.

Voor de verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen) is als richtlijn voor indexering in 2022 een gemiddelde stijging van 2,05% gehanteerd.

Ten aanzien van het sociaal domein komt de indexering gemiddeld uit op 1,7%.

Het gewogen gemiddelde indexpercentage, te hanteren voor het indexeren van subsidies en inkomsten van leges en belastingen komt uit op 2,09%. Het effect van de geraamde loon- en prijsstijgingen en de tarieven is per saldo een verhoging van € 970.000. Per saldo is dit een structurele verhoging van de lasten met € 270.000.

Nieuw verdeelstelsel gemeentefonds

De herijking van het gemeentefonds is door het kabinet geplaatst in een breder perspectief van

financiële en bestuurlijke verhoudingen en de financiële positie van gemeenten.

Naast de verdeling en de omvang van het gemeentefonds zijn ook de nog lopende gesprekken over onder andere de financiering van de jeugdzorg daarbij van belang.

De besluitvorming over de invoering van het nieuwe verdeelstelsel wordt aan het nieuwe kabinet overgelaten. De invoerdatum is mede daardoor opgeschoven naar 1 januari 2023. Er is nog onzekerheid over de definitieve herverdeeffecten van de herijking. Voor Hof van Twente lijkt de impact vooralsnog beperkt. De meicirculaire 2022 zal naar verwachting uitsluitel gaan bieden.

Doelstellingen voor komende jaren

In 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. De huidige collegeperiode wordt daarmee afgerond. Met nog een half jaar te gaan, stellen we vast dat in de afgelopen jaren veel tot stand is gekomen in Hof van Twente. De meeste acties uit de strategische agenda die in de coalitievisie SamenDoen! 2018-2022 waren opgenomen, zijn in samenwerking tussen raad en college gerealiseerd of in gang gezet. Woningbouw in alle kernen, de bouw van IKC's, de ontwikkeling en uitwerking van de visie op zorg, de resultaten van DIFTAR en projecten als duurzaamheid,

energietransitie, biodiversiteit of bodemsanering Gijmink: ze illustreren dat er veel positieve ontwikkelingen zijn.

Voorstellen voor nieuw beleid

In lijn met de strategische agenda en aansluitend bij de actuele ontwikkelingen, kiezen wij ervoor om enkele onderwerpen als nieuw beleid te presenteren in deze programmabegroting 2022. We doen dit vanuit de wetenschap dat de autonome ontwikkelingen sinds de zomerbrief hebben geleid tot budgettaire ruimte om dit verantwoord te doen. Wij presenteren de volgende voorstellen:

1. Buurtenergie (€ 150.000 incidenteel)

Voor het project buurtenergie is extra personele inzet benodigd om in samenwerking met buurtschappen te komen tot concrete projecten op het gebied van opwek van duurzame energie. Die inzet zal nodig zijn voor het leveren van begeleiding, communicatie en expertise in de vorm van onderzoeken e.d. Participatie is een belangrijk onderdeel dat de nodige inzet zal vragen. We starten met drie pilotprojecten waar gezamenlijk met de inwoners een plan opgesteld wordt voor duurzame energie. Op basis van de uitkomsten van deze drie pilots wordt het vervolg ingezet. De duurzame opwek van buurtenergie levert een bijdrage aan de doelstelling

uit de Routekaart, energieneutraal in 2035 en de afspraken in de RES 1.0.

2. Aanvullend budget projecten Duurzaamheid (€ 30.000 incidenteel)

Om diverse bestaande projecten op het gebied van Duurzaamheid een vervolg te kunnen geven is het wenselijk om aanvullend budget beschikbaar te stellen voor uitvoering van projecten en ondersteuning. Deze inzet wordt onder meer besteed aan het project Hofpower.

3. Energietransitie (€ 750.000 incidenteel)

De komende jaren zullen ter uitvoering van de 'Routekaart energieneutraal 2035' en de 'regionale energiestrategie (RES)' diverse initiatieven (moeten) worden ondernomen, waarin de gemeente een initiërende of faciliterende rol zal willen vervullen. Nu het Rijk voornemens is € 7 miljard te investeren in de energietransitie is het wenselijk om hier ook financieel op voorbereid te zijn door zo nodig zorg te dragen voor cofinanciering. Wij stellen voor om ten laste van de algemene reserve een krediet beschikbaar te stellen.

4. Verlenging subsidie Hofmarketing (€ 90.000 incidenteel)

Hofmarketing wordt dit jaar geëvalueerd. De stichting bestaat nu 3 jaar en is tot op heden nagenoeg volledig gefinancierd door de gemeente. Er zijn gesprekken gevoerd voor cofinanciering door andere partijen/organisaties, maar dit is een lastig punt gebleken. Uit de evaluatie moet blijken of, en zo ja op welke wijze Hofmarketing een vervolg zal krijgen. In afwachting hiervan is het gewenst de stichting ook in 2022 nog te subsidiëren.

5. Inrichting woonwagenstandplaatsen (€ 100.000 incidenteel)

De raad heeft opdracht gegeven voor het realiseren van woonwagenstandplaatsen. Hiervoor is een traject gestart en is een budget van € 50.000 beschikbaar gesteld voor de planologische procesbegeleiding. Naast het planologisch traject moeten ook kosten gemaakt worden voor de aanleg van voorzieningen en de inrichting van de plaatsen. Vooralsnog gaat het om één locatie, maar mogelijk komt daar 1 locatie bij. De kosten voor de inrichting van een locatie zorgen naar verwachting voor een tekort op de grondexploitatie van ongeveer € 100.000. De ondergrond kan overgaan naar Viverion in eigendom of erfpacht.

6. Aanvulling budget herstructurering openbare ruimte (€ 1.000.000 incidenteel)

Op dit moment wordt gewerkt aan de transitie naar een lager en ander kwaliteitsniveau waar in 2020 toe is besloten. Her en der zien we, mede door de grilligheid van het groeiseizoen, enkele negatieve effecten op de leefomgeving. Om meer flexibel op te kunnen treden zal een extra frictiebudget in de begroting worden opgenomen om de transitie van B naar C geleidelijk vorm te kunnen geven.

Dit betekent dat om de structurele bezuinigingen in het programma herstructurering openbare ruimte te behalen het bestaande frictiebudget niet toereikend is. Wij stellen wij voor om dit budget eenmalig te verhogen. Als dekking hiervoor zetten wij onder meer het restant budget in van het project verduurzaming openbare verlichting.

7. Integraal uitvoeringsplan asbestsanering (€ 1.350.000 incidenteel)

De afgelopen jaren is uitvoering gegeven aan de eerste fases van het Masterplan asbestsanering. Zoals bekend is voor de laatste fase nog geen budget beschikbaar gesteld. Wij stellen voor om hiervoor nu aanvullende middelen beschikbaar te stellen, zodat het projectbureau asbestsanering de komende jaren

nieuwe, noodzakelijke saneringsprojecten in uitvoering kan blijven nemen.

8. Subsidie Heimland (€ 50.000 incidenteel)

Het project faciliteert en (co) produceert met makers in de kunst- en theaterwerkplaats in Diepenheim. Zij tonen voorstellingen aan een breed publiek zowel voor inwoners van de gemeente als daar buiten. Heimland heeft in de afgelopen jaren aangetoond bestaansrecht te hebben. Bovendien kan Heimland bijdragen aan de doelstellingen van de gemeente. In de nota Gezonde Verbinding zijn hiervoor diverse aanknopingspunten. Om het project te ondersteunen stellen wij voor om een eenmalige financiële bijdrage te verlenen aan de Stichting Kunsten op Straat. Dit als cofinanciering om de komende jaren een structurele subsidie bij landelijke fondsen te verwerven.

9. Verhoging frictiebudget subsidies (€ 160.000 incidenteel)

Het college heeft besloten om de benodigde bezuinigingen op subsidies in 2024 in te laten gaan. Met ingang van dat jaar worden de instellingen die jaarlijks meer dan € 25.000 aan subsidie ontvangen met 10% gekort. Het beschikbaar gestelde frictiebudget wordt ingezet om de bezuinigingen op subsidies voor de jaren 2022 en 2023, inclusief de indexering voor de jaren 2021 t/m 2023, te kunnen

dempen. Om deze aanpassingstermijn voor alle betreffende instellingen te kunnen hanteren is een aanvullend bedrag nodig.

10. Aanvullend frictiebudget welzijn/sociaal domein (€ 700.000 incidenteel)

In de Programmabegroting 2020 is een frictiebudget van € 1 miljoen beschikbaar gesteld om de aangekondigde bezuinigingen per 1-1-2022 voor welzijnsinstellingen die meer dan € 25.000 subsidie per jaar ontvangen zachter te laten landen. Omdat vervolgens is gekozen voor de lijn om deze bezuinigingen uit te stellen tot 1-1-2024 is dat oorspronkelijke frictiebudget volledig ingezet om de geraamde bezuinigingen voor 2022 en 2023 inclusief de geschrapte indexeringen op de subsidies over deze jaren te bekostigen.

Wij zijn momenteel met de diverse instellingen in gesprek om adequate maatregelen af te spreken om de bezuinigingen per 1-1-2024 op een verantwoorde wijze plaats te laten vinden. Hierbij lopen we er tegenaan dat aan de voorkant vaak investeringen of andere incidentele maatregelen noodzakelijk zijn om deze bezuinigingen vanaf 2024 op te kunnen vangen. Hiervoor is een aanvullend frictiebudget welzijn in de programmabegroting 2022 opgenomen.

*11. Uitvoering kansrijk opgroeien
(€ 137.500 structureel)*

Op basis van een uitspraak van de arbitrage-commissie zijn er landelijk extra gelden voor jeugdzorg aan gemeenten toegekend.

Voor Hof van Twente betekent dit voor 2022 € 1,8 miljoen en vanaf 2023 minimaal 75% van dit bedrag. De arbitrage-commissie heeft hierbij aangegeven dat deze gelden niet onvoorwaardelijk zijn maar dat gemeenten hiermee werk moeten maken van de beoogde transformatie op het taakgebied van jeugdzorg.

Binnen onze gemeente zijn we met “de Gezonde Verbinding” al bezig om inhoud te geven aan transformatiedoelen. Het college stelt voor een deel van de genoemde middelen vrij te maken om extra in te kunnen zetten op het realiseren van de doelen zoals genoemd in de Gezonde Verbinding en dus voor de gewenste transformatie in de jeugdzorg. Wij stellen voor om de komende jaren te investeren in maatregelen om er voor te zorgen dat binnen het sociaal domein de basis verder op orde komt. Hierbij gaat het onder meer om extra formatie voor een kwalitatieve verbetering van de Toegang, het beheren van contracten met aanbieders en het kwalitatief goed vorm geven van de inkoop.

*12. Gezonde verbinding/ minima
(€ 162.500 structureel)*

De komende jaren willen we extra investeren in de uitvoering van initiatieven in het kader van de Gezonde Verbinding. Het extra budget zal mede worden ingezet om de stapelingseffecten van maatregelen in het sociaal domein tegen te gaan.

De uitvoeringsagenda Gezonde Verbinding bevat een aantal thema's die nog tot uitvoering gebracht moeten worden. Met deze aanvullende bijdrage kunnen wij de komende jaren invulling geven aan onze stimulerende en faciliterende rol zodat al in 2022 de eerste resultaten behaald kunnen worden. Hierbij denken wij aan het verstevigen van de relatie met huisartsen via het concept Welzijn op Recept. Ook denken wij dat het opstellen van een Woon - Zorg visie met voorrang opgepakt kan worden.

*13. Organisatie ICT en informatieveiligheid
(€ 274.000 structureel + € 420.000 incidenteel)*

Als één van de acties voortkomend uit het Verbeterplan ICT situatie hebben wij een Visie regievoering informatisering en automatisering laten opstellen. Deze hebben wij aan de raad voorgelegd ter vaststelling. De visie vormt de stip aan de horizon voor de wijze waarop I&A georganiseerd zal gaan worden in onze organisatie. Hiervoor zal een nieuw

Regiebureau I&A worden ingesteld, dat rechtstreeks onder de gemeentesecretaris wordt gepositioneerd. Een eerste indicatieve raming leert, dat de verwachte extra jaarlijkse lasten op het taakveld van I&A voor wat betreft exploitatielasten in de orde van grootte van € 274.000 zullen liggen. Incidentele kosten voor de transitiefase (reorganisatie) zijn becijferd op € 420.000. Over de personele meerkosten die volgen uit de invoering van het Regiebureau I&A zullen wij in 2022 een afzonderlijk, uitgewerkt voorstel presenteren aan de raad.

14. Organisatieontwikkeling, vorming bestemmingsreserve (€ 1.300.000 incidenteel)

Door uiteenlopende ontwikkelingen zijn de samenleving en het lokaal bestuur sterk in ontwikkeling. Eisen die aan gemeentelijke dienstverlening worden gesteld veranderen snel. Digitalisering, ontwikkeling van de arbeidsmarkt, crises en organisatieontwikkeling maken het meer dan ooit wenselijk om te investeren in de mensen in onze organisatie. Uitgangspunt daarbij is dat we een inclusieve organisatie willen zijn en blijven.

Hiervoor hebben we een plan gemaakt om ervoor te zorgen dat we een aantrekkelijke werkgever blijven, we mensen ontwikkelingskansen kunnen blijven bieden, we inspelen op de verwachte uitstroom uit de

organisatie en kansen benutten in het proces waarbij sommige (administratieve) functies verdwijnen en nieuwe (ontwikkel-) functies ontstaan.

In het kader van strategische personeelsplanning en gelet op de verwachte uitstroom van medewerkers door pensionering, zullen we moeten investeren om nieuwe mensen in onze organisatie te verwelkomen. Met een ontwikkelingsbudget kunnen we (pro-) actief inspelen op al deze ontwikkelingen en werk maken van: om- en bijscholing, aantrekken van nieuwe mensen, interne mobiliteit en goed werkgeverschap. We stellen voor om hiervoor een nieuwe bestemmingsreserve organisatieontwikkeling in te stellen op basis van onderstaande raming.

	Organisatieplan 2022-2024	Investering
A	Om- en bijscholing	€ 450.000
B	Dakpansgewijze vervanging*	€ 140.000
C	Bevorderen interne mobiliteit	€ 300.000
	Bevorderen externe mobiliteit	€ 280.000
D	Aantrekkelijk werkgeverschap	€ 100.000
E	Inclusieve organisatie	€ 30.000
Totaal		€ 1.300.000

* Opvolger eerder in dienst dan (oudere) medewerker afscheid neemt.

Wij realiseren ons dat een spanningsveld kan ontstaan met het nog behalen van de restant van de bezuinigingstaakstelling op de organisatie.

Sluitende begroting met nieuwe impulsen

De ontwikkelingen die wij in deze inleiding op hoofdlijnen hebben toegelicht stellen ons in staat om de raad hierbij een sluitende programmabegroting 2022 voor te leggen. Wij hebben ons maximaal ingespannen om een volwaardige programmabegroting 2022 op te stellen. Om dit te doen terwijl de organisatie nog hard werkt om de financiële administratie in al haar facetten weer compleet en goed functionerend te krijgen, was niet eenvoudig.

Het budgettaire perspectief laat zien dat de financiële positie van de gemeente wat positiever is dan waar we in de zomerbrief nog vanuit konden gaan. Dit is te danken aan hogere inkomsten en de incidentele ontvangst van Cogas-gelden, maar ook aan het feit dat we vasthouden aan de scherpe budgettaire keuzes die we in de afgelopen jaren hebben gemaakt. In de reserves en in de jaarschijf 2022 is er daardoor ruimte voor nieuw beleid. De voorstellen die

wij hiervoor doen staan niet op zichzelf, maar hebben een directe relatie met opgaven waar we al mee bezig zijn en die voor het welslagen een extra impuls kunnen gebruiken. Geheel nieuwe plannen oppakken doen we dus niet.

Onze focus zal in 2022 zijn gericht op de strategisch belangrijke projecten die in afgelopen jaren in gang zijn gezet, maar vooral ook op onze dienstverlening naar inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen. Dat geldt tevens voor de realisatie van bestaande financiële taakstellingen en het borgen van de lessen uit de cyberaanval. Hiermee blijven we bouwen aan de toekomst van Hof van Twente.

Kortom: Basis op orde en investeren.

Voorstellen nieuw beleid

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
1 Buurtenergie		-150.000			
2 Aanvullend budget projecten duurzaamheid		-30.000			
3 Energietransitie		-750.000			
4 Verlenging subsidie Hofmarketing		-90.000			
5 Inrichting woonwagenstandplaatsen		-100.000			
6 Aanvulling budget herstructurering openbare ruimte		-1.000.000			
7 Integraal uitvoeringsplan asbestsanering		-1.350.000			
8 Subsidie Heimland		-50.000			
9 Verhoging frictiebudget subsidies	-35.000	-120.000	-120.000	115.000	
10 Aanvullend frictiebudget welzijn/sociaal domein		-700.000			
11 Uitvoering kansrijk opgroeien		-137.500	-137.500	-137.500	-137.500
12 Gezonde verbinding/minima		-162.500	-162.500	-162.500	-162.500
13 Organisatie ICT en informatieveiligheid		-694.000	-274.000	-274.000	-274.000
14 Organisatieontwikkeling, vorming bestemmingsreserve		-1.300.000			
Totaal	-35.000	-6.634.000	-694.000	-459.000	-574.000

Dekking nieuw beleid vanuit reserves

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
3 Energietransitie, tlv algemene reserve		750.000			
6 Aanvulling budget (reserve) herstructurering openbare openbare ruimte, restant budget reserve openbare verlichting		350.000			
6 Aanvulling budget (reserve) herstructurering openbare ruimte tlv algemene reserve		650.000			
7 Integraal uitvoeringsplan asbestsanering tlv algemene reserve		1.350.000			
9 Verhoging frictiebudget subsidies tlv algemene reserve	35.000	120.000	120.000	-115.000	
10 Aanvullend frictiebudget welzijn/sociaal domein tlv algemene reserve		700.000			
14 Organisatieontwikkeling tlv algemene reserve		1.300.000			
Totaal	35.000	5.220.000	120.000	-115.000	0
Saldo nieuw beleid en dekking (reserves)	0	-1.414.000	-574.000	-574.000	-574.000

Budgettair Perspectief programmabegroting 2022

Perspectief begroting 2022	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Programmabegroting 2021	-1.450.884	-473.636	663.939	471.555	316.335	356.181
Cyberaanval (voorziening 2020 en exploitatie)	-2.904.000	-703.000				
September- en decembercirculaire 2020, jaarschijf 2020	856.000					
Budgetoverheveling 2020-2021		-799.605				
Budgetoverheveling 2020-2021 via algemene reserve		799.605				
1e bestuursrapportage 2021		55.675	-373.075	-268.075	-213.075	-176.075
Meicirculaire 2021		1.027.000	653.000	276.000	-12.000	6.000
Loon- en prijsontwikkeling 2022			-270.000	-270.000	-270.000	-270.000
2e bestuursrapportage 2021		318.200	1.729.005	1.040.439	994.461	832.694
Saldo, inclusief autonome ontwikkelingen	-3.498.884	224.239	2.402.869	1.249.919	815.721	748.800
Nieuw beleid		-35.000	-6.634.000	-694.000	-459.000	-574.000
Dekking nieuw beleid		35.000	5.220.000	120.000	-115.000	0
Saldo begroting 2022	-3.498.884	224.239	988.869	675.919	241.721	174.800
Waarvan incidentele baten en lasten	2.935.463	-229.862	-376.697	-566.430	-73.464	-74.198
Structureel saldo begroting 2022	-563.421	-5.623	612.172	109.489	168.257	100.602

PROGRAMMA 1: BESTUUR EN VEILIGHEID

Wat willen we bereiken?

Hof van Twente werkt op verschillende manieren samen met andere gemeenten. Dat kan gaan om bedrijfsvoering of uitvoering, maar ook inhoudelijke samenwerking op het gebied van beleidsvoorbereiding of strategie. We gaan uit van onze eigen kracht, maar staan open voor kansen om via samenwerking de kwaliteit van de dienstverlening te vergroten en kwetsbaarheid te verkleinen en de kosten te verlagen.

Vanuit een heldere communicatievisie met inzet van nieuwe communicatiekanalen werkt de gemeente samen met onze inwoners/ ondernemers aan een fijne woon- en leefomgeving.

Daar waar mogelijk bieden wij onze dienstverlening digitaal aan, maar waar noodzakelijk nemen we de tijd voor een persoonlijk adviesgesprek. De ontwikkeling van de digitale dienstverlening de afgelopen jaren geeft ons de ruimte om persoonlijke aandacht te geven daar waar dat nodig is.

Per juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Dat betekent minder en overzichtelijker regels, meer ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en vertrouwen. We bereiden ons daar organisatiebreed op voor.

Kaderstelling:

- [Communicatievisie 2018](#)
- [Visie 2018-2022 'Samen doen'](#)
- [Agenda voor Twente \(2018-2022\)](#)
- [P10](#)
- [Regiodeals](#)
- [Plan van aanpak ondermijnende criminaliteit en veiligheid 2019-2020](#)
- [VTH-beleid Hof van Twente 2019](#)
- [Welstandsnota 2012](#)
- [Algemene plaatselijke verordening Hof van Twente 2020](#)
- [Richtlijn Bouw- en Sloopveiligheid](#)
- [Integraal Veiligheidsbeleid 2021-2024](#)

Ons uitgangspunt is dat wij een veilige en leefbare gemeente zijn waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen. De aanpak van ondermijnende criminaliteit en high impact crimes zoals woninginbraken staan hoog op de agenda. Een effectieve aanpak van onder andere huiselijk geweld, kindermishandeling, jeugdoverlast, personen met verward gedrag en de aanpak van zorgfraude is alleen mogelijk door goede samenwerking binnen en buiten het gemeentehuis. De verbinding tussen het veiligheids- en sociaal domein blijft dan ook een belangrijk aandachtspunt.

Om de fysieke leefomgeving optimaal te beschermen en duurzaam te benutten, willen wij het volgende bereiken:

- Voor inwoners en ondernemers zijn we een deskundige gesprekspartner die zoekt naar mogelijkheden en die ondernemers, binnen de regels, ruimte en kansen biedt. We zijn duidelijk over wat kan, waar nodig treden we op en werken proactief aan een duurzame ontwikkeling;
- Wij staan voor goede uitvoeringskwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving om door een goede belangenafweging de kwaliteit in onze leefomgeving te verbeteren.
- Ketenpartners ervaren ons als een betrouwbare en rolvaste partner, die transparant werkt, hoge kwaliteit biedt en vanuit een open overlegcultuur samenhang brengt in tal van regels en maatregelen.
- Binnen het veiligheidsdomein werken we met onze Veiligheidsregio Twente en de Politie in Twente samen aan een veilig Twente in één crisisorganisatie. Met een integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit staan we voor een weerbare gemeentelijke organisatie.

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerpen	Resultaten 2022
1.1 Bestuur en samenwerking	<p>1.1.1 Europese samenwerking</p> <p>Sinds februari 2020 is burgemeester Ellen Nauta voorzitter van de Nederlandse gemeentelijke delegatie van het Comité van de Regio's (CvdR). Dit orgaan is de spreekbuis voor lokale en regionale overheden binnen de Europese Unie. Hierbij zal zij zich als voorzitter van de Nederlandse delegatie met name richten op de belangenbehartiging van lokale overheden in de brede zin. Het Comité zorgt ervoor dat decentrale overheden worden betrokken bij de totstandkoming van het Europese wetgevingsproces. Verder is zij lid van de VNG-commissie 'Europa en Internationaal' (deze commissie behartigt de belangen van de Nederlandse Gemeenten in de Europese Unie) en – in Europees verband – van de commissie NAT (Natuurlijke hulpbronnen, met name Plattelandsontwikkeling). Door deze bestuurlijke inspanning kunnen de standpunten van Twente ingebracht worden, met name op het gebied van platteland/landbouw (speerpunt). Ook wordt daarbij de samenwerking gezocht met de P10 (zie onderstaand aandachtspunt).</p>
	<p>1.1.2 P10</p> <p>Vanuit Hof van Twente bouwen we actief mee aan de P10. Bestuurlijk is de P10 goed aangehaakt bij de VNG en nemen P10-leden deel aan alle relevante commissies.</p>

	<p>Wethouder Harry Scholten is lid van het Dagelijks Bestuur met als portefeuille 'Maatwerk Platteland': Financiële Verhouding, Omgevingswet en Sanering Asbest(daken). Burgemeester Ellen Nauta is lid van het Algemeen Bestuur</p> <p>Net als het afgelopen jaar (rondom de herverdeling van het gemeentefonds) zullen wij ook in 2022 de beleidsvoornemens van het Rijk rondom het platteland blijven volgen om tijdig de effecten daarvan voor de plattelandsgemeenten te onderkennen en daarop te reageren. Om de belangen van de plattelandsgemeenten ook bij het toekomstige kabinet duidelijk en scherp neer te zetten heeft de P10 de Agenda Platteland gelanceerd. Kern van de boodschap is dat het platteland kan bijdragen aan oplossingen voor de grote uitdagingen van het land. Er zijn tien concrete punten benoemd die opgepakt moeten worden in het belang van heel Nederland: platteland én stad.</p>
	<p>1.1.3 Agenda voor Twente</p> <p>We werken in regionaal verband verder aan de projecten van de Agenda voor Twente. Deze zijn samengevoegd met de Regio Deal, de rijksbijdrage van € 30 miljoen die in 2019 beschikbaar is gekomen. Dat gebeurt aan de hand van de vier vastgestelde actielijnen (Techniek als motor, Arbeidsmarkt & talent, Bereikbaarheid & vestigingsklimaat, Circulaire economie & duurzaamheid). Vanaf eind 2021 wordt de uitvoering van de genoemde projecten aangestuurd vanuit de Twente Board in plaats van de Regio Twente.</p>

	<p>De uitvoering van de concrete projecten krijgt ook in 2022 de hoogste prioriteit. Zo zal er hard gewerkt worden aan ‘digitale werkplaatsen’ waar kleine MKB-bedrijven ondersteund worden met digitaliseringsopgaven. Ook wordt ingezet op ‘Leven Lang Ontwikkelen’ om personeel goed bijgeschoold te houden en zal er voor diverse sectoren gewerkt worden aan het behouden en aantrekken van talent voor Twente.</p> <p>2022 is ook het laatste jaar dat financiering voor de Agenda voor Twente door de Twentse gemeenten is toegezegd. Komend jaar zal dus ook lokale besluitvorming moeten plaatsvinden over de eventuele verlenging van de programma’s en projecten na komend jaar.</p>
<p>1.2 Omgevingswet</p>	<p>1.2.1 Uitstel Omgevingswet</p> <p>De Omgevingswet zou aanvankelijk per 1 januari 2022 in werking treden, maar in het voorjaar van 2021 is landelijk bepaald dat de wet wordt uitgesteld tot 1 juli 2022. De minister benadrukt het belang van een goede voorbereiding en roept gemeenten op om vooral door te gaan met de voorbereidingen en het tempo erin te houden. Daarom gaan we in Hof van Twente door met het programma en de daaraan gekoppelde opgaven. Zo zijn we tijdig klaar en zorgen we ervoor dat er voldoende “oefentijd” overblijft.</p>
	<p>1.2.2 Programma Omgevingswet</p> <p>Om de organisatie goed voor te bereiden op de komst van de Omgevingswet is hiervoor in 2019 een programma gestart. Vanuit het</p>

	<p>programma werken we ook in 2022 in drie deelsporen verder aan de wettelijke opgaven:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wet: Het gaat hierbij om de invoering van de wettelijke instrumenten. We streven ernaar om de omgevingsvisie eind 2022 af te hebben (wettelijke verplichting is voor 2025). Daarnaast werken we aan het omgevingsplan dat we in 2026 willen opleveren (wettelijke verplichting is voor 2030). 2. Omgevingsgericht werken: hiermee wordt het werken “in de geest van de Omgevingswet” bedoeld. Inmiddels zijn de nieuwe werkprocessen beschreven, in 2022 gaan we deze verder implementeren en oefenen met het omgevingsgericht(er) en integraler werken. 3. Digitaal stelsel: er komt één landelijk digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). De gemeentelijke systemen moeten hier tijdig en goed op worden aangesloten. Daar gaan we het komende jaar verder aan werken en we gaan oefenen met het werken met het DSO.
	<p>1.2.3 Voorbereiding gemeenteraad In 2022 bereidt de raad zich verder voor. De voorbereiding van de raadsavonden gebeurt telkens door de Raadswerkgroep Omgevingswet: ván en vóór de raad.</p>
<p>1.3 ICT</p>	<p>Met het project “De nieuwe werkelijkheid” wordt nog steeds gewerkt aan de wederopbouw van een veilige en adequate ICT-infrastructuur. Het project vormt een belangrijke pijler van het Verbeterplan ICT-situatie, dat de raad heeft vastgesteld als resultante van de onderzoeksrapporten die na de cyberaanval zijn uitgebracht. Op basis van de Visie ICT nemen wij dit najaar een besluit over de wijze waarop wij ICT en informatieveiligheid</p>

	<p>organiseren in onze organisatiestructuur. Zie ook de paragraaf 5: Bedrijfsvoering en hetgeen in de inleiding van de deze programmabegroting hierover is vermeld.</p>
1.4 Communicatie	<p>1.4.1 Digitale toegankelijkheid De gemeente Hof van Twente is wettelijk verplicht om alle websites en apps waarvoor zij verantwoordelijk is digitaal toegankelijk te maken. Daarbij gaat het zowel over techniek als over leesbaarheid en begrijpelijkheid. Iedereen moet mee kunnen doen. Al onze websites hebben inmiddels een verplichte toegankelijkheidsverklaring, waarin aangegeven wordt hoe de website ervoor staat en wat er nog moet gebeuren om de website digitaal toegankelijk te maken. Inmiddels worden onze websites getoetst en aangepast. Dat begon in 2021 met de hoofdwebsite www.hofvantwente.nl, daarna volgen andere websites waarvoor de gemeente (mede-)verantwoordelijk is, zoals de websites van de gemeenteraad, digitale formulieren, Hofpower etc. Dit zal in heel 2022 doorgaan.</p>
	<p>1.4.2 Informatievoorziening en (digitale) inwonersparticipatie Eind 2021 worden een participatiebeleid en een participatiehandwijzer vastgesteld door de raad. Daarnaast wordt eind 2021 een Visie op lokale media opgesteld. Deze notities zijn gericht op het beter informeren en betrekken van inwoners. In 2022 wordt daar concreet invulling aan gegeven.</p>
1.5 Dienstverlening	<p>1.5.1 Investeren in personeel en ICT Zoals vermeld bij het onderwerp 1.3 ICT en paragraaf 5. Bedrijfsvoering wordt er geïnvesteerd in personeel en ICT om onze dienstverlening te</p>

	<p>verbeteren. Zie ook hetgeen hierover in de inleiding van deze programmabegroting is gesteld.</p> <p>1.5.2 Mijn Hof van Twente Met de input van inwoners en ondernemers optimaliseren wij “Mijn Hof van Twente”. Dit is de persoonlijke internetpagina (PIP) die in 2020 van start is gegaan. Inwoners en bedrijven kunnen via hun account “Mijn Hof van Twente” aanvragen en meldingen aan ons doorgeven en vernemen wat de status van een aanvraag is. Nog niet alle aanvragen en meldingen kunnen worden gedaan via Mijn Hof van Twente. Door de cyberaanval van eind 2020 is het project om het aantal producten en diensten geleidelijk aan uit te bouwen noodgedwongen uitgesteld. In 2022 krijgt dit een vervolg.</p>
1.6 Gemeenteraadsverkiezingen	<p>Op 16 maart 2022 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. In eerste instantie wordt ervan uitgegaan dat dit verkiezingen zullen worden zonder coronamaatregelen. Mocht blijken dat dit toch anders wordt, dan hebben we nog materiaal van de Tweede Kamer verkiezing om de gemeenteraadsverkiezingen corona proof te maken. Dit betekent niet dat hier dan geen extra kosten meer voor gemaakt hoeven te worden. Hier zal dan hoogstwaarschijnlijk ook een bijdrage voor komen van het Rijk.</p>
1.7 Informatiebeheer	<p>1.7.1 Voorbereiden op aanstaande wetswijzigingen en verbetering informatiebeheer De nieuwe Archiefwet en de Wet Open Overheid (WOO) treden waarschijnlijk op 1 januari 2023 in werking. Hiervoor treffen we de nodige voorbereidingen.</p>

	<p>De belangrijkste wijzigingen in de nieuwe Archiefwet zijn het verplicht benoemen van een archivaris en verkorting van de termijn waarop archiefstukken moeten worden overgedragen naar een fysieke of digitale archiefbewaarplaats. Bovendien zal deze wet beter aansluiten op de AVG die in 2018 werd ingevoerd.</p> <p>De impact van de WOO (de opvolger van de WOB) is groot: die wet vraagt dat bepaalde documenten vrij kort na vaststelling op internet worden gepubliceerd.</p> <p>Om al deze wetswijzigingen goed te laten landen gaan we werken met een kwaliteitssysteem.</p>
	<p>1.7.2 Afsluiten van het archief van de voormalig gemeente Goor</p> <p>Vanuit de Archiefwet 1995 (de oude Archiefwet) zijn we verplicht om blijvend te bewaren archieven na 20 jaar af te sluiten. De archieven van de voormalige gemeente Goor lopen tot 2001. Wij hebben in de 2^e berap 2021 budget opgenomen teneinde deze archieven in 2022 af te kunnen sluiten, zodat we voldoen aan de wettelijke archiefeis. We verwachten dan op dit onderdeel een positieve beoordeling van de provinciale archiefinspectie.</p>
<p>1.8 Gemeentelijke belastingen</p>	<p><u>Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken (WOZ)</u></p> <p>Met ingang van belastingjaar 2022 moeten gemeenten woningen taxeren op basis van gebruiksoppervlakte. Vanwege de hack is hiervoor uitstel aangevraagd bij de waarderingskamer. Tevens is uitstel gevraagd voor de aanslagoplegging.</p>

1.9 Integrale veiligheid

Wij voeren binnen het veiligheidsdomein taken uit op het gebied van bevolkingszorg, openbare orde, aanpak van ondermijnende criminaliteit en integrale veiligheid o.a. in verbinding tot zorg. Deze taken variëren van de coördinatie van voorbereidingen op crisisbeheersing tot het adviseren van de burgemeester als lokale en regionale bestuurder en het fungeren als verbindende schakel tussen gemeente, bestuur en Politie en Veiligheidsregio Twente.

Met het vastgestelde Integrale Veiligheidsbeleid 2021-2024 (hierna te noemen IVB) geven wij een doorkijk in de ontwikkelingen in het veiligheidsdomein en hoe we dit lokaal implementeren. Kaders worden onder andere gevormd door het meerjarenbeleid van de Veiligheidsregio Twente, het IVZ Platform Twente, Politie Oost Nederland, RIEC Oost Nederland, het Veiligheidshuis en andere partners. De regionale samenwerking versterkt de lokale aanpak.

Op basis van het IVB worden de veiligheidsambities en concrete doelstellingen toegelicht in het 2^e uitvoeringsprogramma IVB dat eind 2021 door het college wordt vastgesteld.

Doelgericht werken we aan: het verminderen van Criminaliteit, een veilig buitengebied en minder overlast in onze gemeente.

Concreet betekent deze aanpak voor 2022 het trainen van onze medewerkers in het uitvoeren van het nieuwe Bibob beleid, burgers/ondernemers in het buitengebied weerbaarder maken en integrale aanpak voor alcohol- en middelenmatiging.

	<p>De openbare orde portefeuille van de burgemeester vraagt komende jaren intensievere aandacht in de advisering van veiligheidsvraagstukken. Daarover vindt o.a. in het AB Veiligheidsregio, het Districtelijk veiligheidsoverleg DVO en de gezagsdriehoek BT Midden besluitvorming plaats. Daarnaast vragen ook zorg en veiligheid en ondermijnende criminaliteit zoals mensenhandel en drugproblematiek meer aandacht van de burgemeester.</p>
<p>1.10 Alcohol en middelengebruik onder jongeren bij evenementen</p>	<p>1.10.1 Evenementencontroles In 2022 worden de zogenaamde b- en c-evenementen binnen de gemeente Hof van Twente bezocht en gecontroleerd ten aanzien van alcohol en middelengebruik onder jongeren. Tevens willen we een beeld krijgen van het middelengebruik om preventie te bevorderen. In samenwerking met de organisatoren dragen deze controles/bezoeken bij aan veilige en gezonde evenementen.</p>
	<p>1.10.2 Reguliere alcoholcontroles In 2020 en 2021 hebben we ervoor gezorgd dat ons Drank- en horecaverGUNningenbestand gedeeltelijk is geactualiseerd. Dit is een continu proces.</p>
	<p>1.10.3 Evenementenbeleid Het evenementenbeleid zal in samenhang met het gezondheidsbeleid in 2022 worden herzien. Het doel is een integrale aanpak van matiging alcohol- en middelengebruik. Ook de invloeden van de Corona-pandemie worden hierin meegenomen.</p>

<p>1.11 Ondernijning</p>	<p>Het gebruik van de Bibob-toetsing ondergaat in 2022 een intensiveringsslag, hier is in 2021 al mee gestart.</p> <p>De aanbevelingen uit de door het RIEC ON uitgevoerde weerbaarheidsscan, dit najaar in onze organisatie, zullen in 2022 leiden tot een intensievere aanpak van de ondermijnende criminaliteit vanuit het veiligheidsdomein.</p> <p>Verder wordt handhavingscapaciteit ingezet in de aanpak van ondermijnende criminaliteit, onder andere bij de verzegeling van drugspanden en de dossieropbouw van de ondermijningscasuïstiek. Daarbij worden er zogenaamde GUSTOS-controles uitgevoerd om ondernijning tegen te gaan. Dit zijn gezamenlijke controles van onze gemeente met Douane, Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA), politie en sociale recherche. Deze controles worden meerdere keren per jaar uitgevoerd. Door alle disciplines te bundelen en de bijbehorende instanties te betrekken, kunnen alle controles in één keer worden gedaan. Daardoor wordt de mogelijke overlast door deze acties beperkt.</p>
<p>1.12 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen</p>	<p>De Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) gaat naar verwachting vanaf 1 juli 2022 stapsgewijs in. De Wkb houdt kortgezegd in dat de bouwtoetsing en het bouwtoezicht aan het bouwbesluit wordt overgedragen aan marktpartijen (private kwaliteitsborger). Doel is de bouwkwaliteit van gebouwen verbeteren door minder bouwfouten en gebreken.</p>

	De veranderingen uit de Wkb gelden (naar verwachting) tot en met 2024 alleen voor eenvoudige bouwwerken. Dit zijn bijvoorbeeld eengezinswoningen en kleinere bedrijfspanden. Vanaf 2025 volgen de andere bouwwerken. Hierdoor kunnen bouwbedrijven en gemeenten stap voor stap ervaring opdoen met het nieuwe toezicht in de bouw. Gemeenten bereiden zich tot 1 juli 2022 voor door het doen van 1 of meerdere proefprojecten. De ervaringen worden met elkaar gedeeld in regio Twente.
1.13 Verbetering juridische kwaliteit VTH	Binnen het team VTH bestaat er behoefte aan formatie gericht op (juridische) kwaliteitszorg op het gebied van VTH. Dit voor de (door)ontwikkeling en het onderhoud van het VTH-beleid en handhavingstaken met een complex juridisch karakter.
1.14 Legesverordening	De legesverordening wordt aangepast met het oog op de Omgevingswet per 1 juli 2022.
Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
IBT	In het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT) houdt de Provincie Overijssel toezicht op zes beleidsdomeinen bij gemeenten: Wabo, Wro, financiën, Monumenten, huisvesting statushouders en het archief. We streven ernaar om in 2022 een groen totaalbeeld te behalen.

Bedrijfsvoering	Binnen de afdeling bedrijfsvoering worden uiteenlopende interne/ facilitaire taken uitgevoerd. Deze variëren van personeel, financiën, communicatie tot juridisch en inkoop. Binnen deze afdeling zijn ook alle eerstelijns vormen van dienstverlening ondergebracht. Zie hiervoor paragraaf 5 Bedrijfsvoering.
Vergunningverlening	De gemeente verleent omgevingsgunningen voor verschillende activiteiten zoals voor bouw, sloop, kap, inrit of monument. Bij meervoudige aanvragen met een milieucomponent vragen wij advies van de Omgevingsdienst Twente. Daarnaast worden vergunningen verleend op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening, de Drank- en Horecawet en bijzondere wetten.
Toezicht	Wij houden toezicht op de uitvoering van verleende vergunningen en rechtstreeks geldende regels volgens het vastgestelde VTH-beleid en de prioriteiten die in het jaarlijks VTH-takenuitvoeringsprogramma zijn aangegeven.
Omgevingsdienst Twente	De ODT voert milieutaken uit voor de Twentse gemeenten. Wij blijven de kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners en ondernemers monitoren en verbeteren in de rol van accounthouder. We zullen de processen zorgvuldig monitoren en bijstellen waar nodig. Een en ander op basis van de geldende dienstverleningsovereenkomst.
VTH-beleid	Op lokaal en regionaal niveau is VTH-beleid vastgesteld. Door de

	regionale afstemming van het beleid voeren wij de VTH-taken steeds meer op een gelijke wijze uit als de andere Twentse gemeenten. Dit vergt een goede monitoring en afstemming met de andere gemeenten.
Regionale en lokale VTH-takenuitvoeringsprogramma	Jaarlijks wordt het VTH-Takenuitvoeringsprogramma opgesteld. Het regionale uitvoeringsprogramma wordt in overleg met de ODT samengesteld. De naleving en uitvoering van beide programma's wordt gemonitord en bijgesteld waar nodig. Interbestuurlijk toezicht van de provincie Overijssel ziet hierop toe.

Hoe meten we dat?

Voor de beleidsindicatoren verwijzen wij naar de bijlage van deze programmabegroting en naar de beleidsindicatoren die zijn opgenomen in paragraaf 5: Bedrijfsvoering.

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

1 Bestuur en veiligheid	Rek.2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
01001 Bestuur	2.320	1.922	1.933	1.950	1.663	1.658	1.658
01002 Burgerzaken	987	964	1.202	1.022	1.027	1.065	1.066
01101 Crisisbeheersing en brandweer	2.521	2.632	2.613	2.742	2.742	2.742	2.742
01102 Openbare orde en veiligheid	1.070	1.523	774	599	600	600	593
01704 Milieubeheer	1.126	1.022	1.049	1.141	1.139	1.139	1.139
Totaal lasten	8.024	8.063	7.570	7.454	7.171	7.204	7.197
01001 Bestuur	80	75	75	75	75	75	75
01002 Burgerzaken	419	348	395	335	317	454	454
01101 Crisisbeheersing en brandweer	4	3	3	3	3	3	3
01102 Openbare orde en veiligheid	38	47	62	49	49	49	49
01704 Milieubeheer							
Totaal baten	541	473	535	462	444	581	581
Saldo van baten en lasten	-7.483	-7.590	-7.035	-6.991	-6.727	-6.623	-6.616
01010 Mutaties reserves (stortingen)							
01010 Mutaties reserves (onttrekkingen)	262	314	501	264			
Saldo mutaties reserves	262	314	501	264			
Resultaat na bestemming	-7.221	-7.276	-6.534	-6.727	-6.727	-6.623	-6.616

PROGRAMMA 2: Wonen en werken

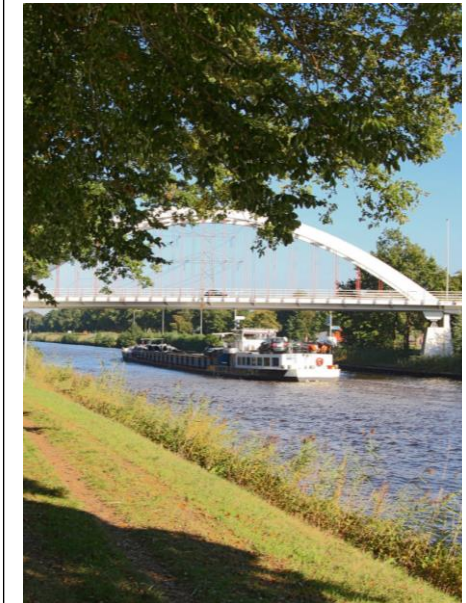
Wat willen we bereiken?

Hof van Twente is een veelzijdige plattelandsgemeente met veel aandacht voor de omgeving waarin ruimte is voor de inwoners om te wonen, werken en ontspannen. Ontwikkelingen zijn mogelijk en samen kijken we wat passend is bij de identiteit.

Er is veel vraag naar woningen en we zoeken ruimte om woningen toe te voegen. Dit kan zijn in gebieden die een functie verloren hebben of op gebieden aansluitend aan de kernen. Ook in buurtschappen is wonen belangrijk als één van de dragers voor de leefbaarheid voor de toekomst. We overleggen met onze inwoners hoe we de individuele woningbouwlocaties goed kunnen inrichten en we stimuleren de realisatie van projecten om de druk op de woningmarkt te verlichten.

Aantrekkelijke centra zijn belangrijk en we zoeken samen met de ondernemers naar kansen. Op bedrijventerreinen streven we naar een passende balans tussen vraag en aanbod van de beschikbare ruimte.

We zetten ons in om onze gemeente groen te maken en te houden door de uitvoering van projecten op het gebied van biodiversiteit en klimaat. Daarnaast zetten wij ons in voor energie-opwekking en -besparing. Samen kunnen we het verschil maken en samen maken wij onze toekomst.

Kaderstelling:

- [Grond voor gebruik](#)
- [Structuurvisie landelijk gebied](#)
- [Sociale Economische Visie](#)
- [Woonagenda 2016-2020](#)
- [Woonprogramma 2018-2027](#)
- [Bestemmingsplannen](#)

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerpen	Resultaten 2022
2.1 wonen in de kernen	<p>2.1.1 Goor Op Stoom vormt de grootste woningbouwlocatie in Goor. Eind 2021 wordt het masterplan afgerond dat het raamwerk vormt voor de ontwikkeling. Ook zal in 2021-2022 gestart worden met de bestemmingsplanprocedure voor een van de deelgebieden, namelijk de zwembadlocatie, voor woningbouw.</p> <p>Woonwagenlocatie In 2021 is gestart met beleidsbemiddeling om te komen tot een locatie voor de plaatsing van woonwagens. Afhankelijk van de uitkomsten van het proces zal eventueel een bestemmingsplanwijziging en vergunningstraject doorlopen worden.</p> <p>Afhechting 't Gijmink Met Viverion hebben we overleg over de toekomstige invullingen van hun terreinen met een woonbestemming, die nu nog tijdelijk zijn ingericht als groen. Doel is om daar nog een laatste aantal woningen te bouwen.</p> <p>Herontwikkeling Op verschillende plekken in Goor is sprake van een wens om te komen tot herontwikkeling en kwaliteitsverbetering. Het voormalig Postkantoor is</p>

	<p>hier een voorbeeld van. Zorgvuldige balans in de toevoeging van woningen is belangrijk, daarom voegen we alleen woningen toe die in een behoefte voorzien.</p>
	<p>2.1.2 Delden In Delden worden de locaties die vrij zijn gekomen door de ontwikkeling van het IKC Magenta herontwikkeld naar wonen. Op basis van een al uitgevoerde participatieve verkenning en de behoefte wordt een plan ontwikkeld dat in procedure wordt gebracht. Voor de locatie van de Ranningschool wordt een afzonderlijk proces doorlopen.</p>
	<p>2.1.3 Markelo In Markelo zijn de afgelopen jaren een beperkt aantal woningen toegevoegd, terwijl de vraag naar woningen fors is toegenomen. Er wordt gewerkt aan verschillende plannen zoals Hemmelweg, de Welp en Markelo Noord. De plannen doorlopen elk een eigen ruimtelijk proces en fasering. Voor Markelo Noord vindt de ontwikkeling plaats op de Esch en het gebied bij de Wozoco. De ontsluiting vindt plaats via de Holterweg.</p>
	<p>2.1.4 Diepenheim In Diepenheim zijn geen kavels meer beschikbaar. In 2022 wordt gestart met de verkenning en ontwikkeling van woningbouwlocaties. Ook onderzoeken we de mogelijkheid voor woningbouw op de locatie van het kinderdagverblijf.</p>
	<p>2.1.5 Bentelo Buiten Het ontwerp bestemmingsplan voor Bentelo Buiten heeft ter inzage</p>

	gelegen. Er vindt nu een verkenning naar een mogelijke alternatieve ontsluiting plaats op basis van ingebrachte zienswijzen. Naar verwachting zal het plan begin 2022 voorgelegd worden aan de gemeenteraad ter vaststelling.
	<p>2.1.6 Hengevelde De Marke III heeft het planologisch traject doorlopen en de eerste kavels worden uitgegeven. Afhankelijk van de vraag vindt vervolg van de kaveluitgifte plaats.</p>
	<p>2.1.7 Buurtschappen In navolging van Stokkum streven wij er naar ook woningbouw in andere buurtschappen mogelijk te maken. Gelet op de beperkingen in o.a. provinciaal beleid zal er sprake moeten zijn van een gedegen ruimtelijk proces waarbij het onderbouwen van de behoefte een zeer belangrijk item is.</p>
2.2 Economie	<p>2.2.1 Bedrijvigheid De uitgifte van kavels in Zenkeldamshoek loopt hard. Daarom is gestart met een planologische procedure voor Zenkeldamshoek 2 , dat begin 2022 wordt afgerond. De uitgifte van kavels in deze fase staat gepland voor eind 2022.</p>
	<p>2.2.2 Recreatie en toerisme Op het gebied van recreatie en toerisme wordt verder ingezet op de gewenste kwaliteitsverbetering van het verblijfsrecreatieve aanbod. Tevens wordt met de samenwerking met Hofmarketing gestreefd naar</p>

	meer naamsbekendheid, uitbreiding van passende evenementen en samenwerking tussen partijen. Door de invloed van corona is dit het afgelopen jaar niet tot uiting gekomen zoals gewenst.
2.3 Plattelandsontwikkeling	<p>2.3.1. Agenda Biodiversiteit In de Agenda Biodiversiteit zijn projecten opgenomen die een bijdrage leveren aan de stimulering van soortenrijkdom. Deze projecten zijn verschillend van aard en richten zich onder andere op de kernen en het boerenland. Met verschillende lokale groepen worden deze projecten opgepakt. Komend jaar ligt de focus op de berm en entrees van de kernen en de akkerranden.</p>
	<p>2.3.2 Mineral Valley Twente / Leader De programma's Mineral Valley Twente en Leader lopen al vele jaren binnen onze gemeente. Verschillende projecten vinden hun doorloop ook in 2022. De projecten dragen onder andere bij aan de instandhouding van de leefbaarheid op het platteland, bodemkwaliteit en diversiteit.</p>
2.4 Duurzaamheid	<p>2.4.1. Uitvoering Routekaart Energieneutraal In 2022 wordt uitvoering gegeven aan de routekaart. Projecten die een bijdrage leveren aan besparing van energie of duurzame opwek kunnen opgepakt of ondersteund worden. Afhankelijk van de aard en omvang wordt bekeken welke ambtelijke ondersteuning geboden kan worden. Inzet wordt in ieder geval gepleegd op Buurtenergie, waarbij buurtschappen de ruimte krijgen om zelf een energieproject op te pakken.</p>

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
Kavelverkoop	Bij nieuwbouwprojecten worden de kavels op basis van de kavelinschrijflijst toegekend.
Verkoop restgrond	Gemeentelijke gronden die vallen onder de criteria van restgronden kunnen worden verkocht.
Bestemmingsplannen	De ruimtelijke procedure kan op verzoek van een initiatiefnemer worden opgestart en doorlopen.
Begeleiding ondernemers	Middels bedrijfscontactfunctionaris, ondernemersfonds en economische werkgroep.
Prestatieafspraken woningbouwcorporaties	Jaarlijks afspraken maken met woningbouwcorporaties en huurdersorganisatie om samen belangrijke volkshuisvestelijke doelen te behalen.

Hoe meten we dat?

Voor de beleidsindicatoren verwijzen wij naar de bijlage van deze programmabegroting.

In het kader van de Sociaal economische visie verwijzen we ook naar de Hof van Twente index op de website hofvantwente.nl

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

2 Wonen en werken	Rek.2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
02003 Beheer overige gebouwen en gronden	354	7.146	1.674	1.542	1.542	1.541	1.540
02204 Economische havens en waterwegen	288	258	277	278	276	274	272
02301 Economische ontwikkeling	940	1.717	1.578	567	568	567	542
02302 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	39	56	32	33	33	33	33
02303 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	67	175	162	85	85	86	86
02304 Economische promotie	376	410	494	413	421	413	413
02505 Cultureel erfgoed	129	492	255	194	194	194	194
02801 Ruimtelijke ordening	635	746	1.144	740	613	594	614
02802 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.016	-11	241	247	247	248	248
02803 Wonen en bouwen	2.229	2.422	2.716	2.515	1.394	1.396	1.395
Totaal lasten	6.073	13.411	8.572	6.613	5.373	5.346	5.338
02003 Beheer overige gebouwen en gronden	1.024	6.981	1.568	1.433	1.433	1.433	1.433
02204 Economische havens en waterwegen	60	82	84	86	86	86	86
02301 Economische ontwikkeling	370	0	0	0	0	0	0
02302 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	73	30	30	31	31	31	31
02303 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	47	67	69	71	71	72	72
02304 Economische promotie	10	10	24	7	7	7	7
02505 Cultureel erfgoed	235	4	4	4	4	4	4
02801 Ruimtelijke ordening	201	158	187	165	165	165	165
02802 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.640	-103	192	195	195	196	197
02803 Wonen en bouwen	872	1.053	1.493	911	910	909	909
Totaal baten	4.532	8.283	3.651	2.904	2.904	2.905	2.905
Saldo van baten en lasten	-1.541	-5.128	-4.922	-3.709	-2.469	-2.441	-2.433
01010 Mutaties reserves (stortingen)	2.144	1.011	510	9	9	8	7
01010 Mutaties reserves (onttrekkingen)	1.646	2.663	2.726	903	150	131	131
Saldo mutaties reserves	-498	1.652	2.216	893	141	123	123
Resultaat na bestemming	-2.039	-3.476	-2.706	-2.815	-2.328	-2.319	-2.310

PROGRAMMA 3: Leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Dit programma omvat het onderhoud en de verbetering van het onderhoud van de openbare ruimte voor de onderdelen milieu, bodem en asbest, verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit, wegen, groen, afval, riolering en water en gemeentelijke gebouwen. De belangrijkste taken binnen dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het dagelijks - en regulier onderhoud, het groot onderhoud en herinrichtingen in de openbare ruimte. Wij registreren de uitvoering van deze kerntaken.

De kwaliteit van de openbare ruimte is een samenspel tussen de gemeente en haar inwoners, maar ook tussen inrichting, aanleg, onderhoud en gebruik. De uitgangspunten voor de inzet van middelen zijn 'schoon, heel en veilig'. Inwoners en ondernemers worden betrokken bij veranderingen van hun woon- of werkomgeving. We dagen inwoners uit om zelf mee te doen en geven ruimte aan initiatieven en zelfbeheer.

We willen de leefomgeving duurzaam in stand houden. Daarom koppelen we investeringen integraal aan andere gemeentelijke opgaven zoals asbestsanering, duurzaamheid en klimaatopgave. Het investeringsvermogen loopt terug, zowel bij de gemeente als bij partners. Daarom gaan we aan de slag met de agenda herstructurering openbare ruimte en aanpassing van de beeldkwaliteit. We gaan een visie ontwikkelen op het technisch beheer, die toekomstgericht en mensgericht is en bijdraagt aan de invloed en het geluk van onze inwoners en ook financieel beheersbaar is.

Kaderstelling:

- [Milieubeleidsplan incl visie 2011-2020](#)
- [Masterplan Asbest 2017-2024](#)
- [Bodemkwaliteitskaart](#)
- [Gemeentelijk Mobiliteitsplan 2016-2020](#)
- [Beheerplan Wegen 2013](#)
- [Beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2018](#)
- [Beleidsnotitie verduurzamen Openbare Verlichting](#)
- [Beheerplan Bermen en sloten 2016](#)
- [Visie op beheer Openbare Ruimte 2013](#)
- [Beheren op Beeldkwaliteit 2013](#)
- [Groenbeheerplan 2015-2025](#)
- [Besluiten Algemene begraafplaatsen](#)
- [Gemeentelijk Rioleringsplan t/m 2024](#)
- [Afvalbeleidsplan 2015-2030](#)
- [Gebouwenbeheervisie 2015-2019](#)
- [Meer Jaren Onderhoud Planning 2020-2029](#)

Prioriteiten en aandachtspunten	
Onderwerpen	Resultaten 2022
3.1 Algemeen	<p>3.1.1 Omgevingsvisie In 2022 gaan we verder aan de slag met de omgevingsvisie voor de gemeente Hof van Twente. Dit is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving en het grondgebied van Hof van Twente. We streven ernaar om de omgevingsvisie vóór 2023 af te hebben (wettelijke verplichting is voor 2025). Daarnaast gaan we werken aan het omgevingsplan dat we in 2026 willen opleveren (wettelijke verplichting is voor 2030).</p>
3.2 Herstructurering openbare ruimte	<p>3.2.1 Versobering beeldkwaliteit van B naar C In 2022 zetten we de in 2021 begonnen versobering van beeldkwaliteit B naar C door. Met Gildebor worden gesprekken gevoerd hoe zij de lagere beeldkwaliteit gaan realiseren. Deze aanpassing heeft personele gevolgen bij Gildebor vanuit de Participatiewet.</p> <p>3.2.2 Anders werken Tegelijk met de versobering van beeldkwaliteit gaan we het beheer in de openbare ruimte niet alleen minder maar ook anders doen. In 2022 gaan we het onderhoud aan de openbare ruimte uitvoeren volgens het in het najaar van 2021 opgestelde integrale beleid- en beheerplan openbare</p>

	<p>ruimte. Hierin is beschreven hoe we beheer nieuwe stijl gaan uitvoeren. Wat doen we dan anders? Mensgericht, duurzaam en integraal wordt de norm.</p> <p>3.2.3 Integrale beleid- en beheerplan openbare ruimte Dit plan vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte 2022-2025 waarin kwaliteitsniveau C en middelen (inclusief bezuinigingsoperatie structureel € 950.000) met elkaar in overeenstemming zijn. Ook worden indicatoren opgenomen, zodat we uw raad via de reguliere budgetcyclus kunnen informeren over de bereikte resultaten.</p> <p>De voorbereiding voor het anders werken wordt geleidelijk aan ingeregeld. Verder onderzoeken wij mogelijkheden voor onderhoudsarm groen. Via wijkbeheer worden inwoners ingeschakeld en betrokken bij het bedenken van oplossingen en bieden van zelfwerkzaamheid.</p> <p>Om de transitie van zowel de verlaging van B naar C kwaliteit en anders werken te kunnen realiseren is een reserve herstructurering openbare ruimte ingesteld. Hieraan wordt € 350.000 toegevoegd vanuit de reserve openbare verlichting.</p>
<p>3.3 Bodem en asbest</p>	<p>3.3.1 Asbestarme gemeente in 2025 – Masterplan asbest De doelstelling van het Masterplan asbest, om te komen tot een asbestarme gemeente, is onveranderd. Het bijbehorende budget voor de jaren 2022 en verder is nog niet sluitend. Dit zullen we in 2022 verder uitwerken.</p>

<p>3.4 Verkeersveiligheid en (duurzame mobiliteit)</p>	<p>3.4.1 Beveiliging Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's) Binnen de gemeente Hof van Twente liggen 13 NABO's. Daarvan zijn 5 NABO's niet openbaar toegankelijk en worden volledig door het Ministerie van IenW gefinancierd. De overige 8 NABO's zijn openbaar (toegankelijk) en voor deze 8 NABO's heeft ProRail samen met de gemeente gewerkt aan een beoogd maatregelenpakket. Naar verwachting wordt met de uitvoering ervan door ProRail in 2022 begonnen. Hiermee wordt het kruisen van het spoor veiliger voor onze inwoners en recreanten.</p>
<p>3.5 Groen</p>	<p>3.5.1 Japanse duizendknoop In de zomer van 2021 is begonnen met de aanpak van de bestrijding van de Japanse duizendknoop. Hier gaan we in 2022 mee door. Door de bestrijding goed op te pakken op gemeentelijke grond hopen we de uitbreiding te kunnen stoppen en inwoners te bewegen om op particuliere grond hetzelfde te doen. Daarmee proberen we de groei van de invasieve soort, die een bedreiging vormt voor de biodiversiteit, een halt toe te roepen.</p>
	<p>3.5.2 Bomenvisie In 2022 wordt de nieuwe bomenverordening en de daarbij behorende bomenvisie aan uw raad aangeboden ter vaststelling. De oude is gedateerd en de nieuwe moet een overgang vormen tot de nieuwe Omgevingsvisie /-plan van kracht zijn. Hiervoor is een breed in- en extern participatietraject gestart en voordat de bomenverordening invulling krijgt zal er eerst gezamenlijk een visie op bomen in de Hof worden opgesteld.</p>

<p>3.6 Afval</p>	<p>3.6.1 Afvalinzameling 2022 en verder Met ingang van 1 januari 2022 zal de inzamelfrequentie huis aan huis (rest-, gft- en verpakkingsafval) wijzigen. Het restafval wordt om de vier weken opgehaald. Voor verpakkingsafval (pmd) wordt dat om de drie weken en het groente-, fruit en voor tuinafval (gft) blijft dat om de twee weken. Hiermee komen we dichterbij de doelstelling om in 2030 minder dan 50 kg restafval per inwoner te produceren, omdat de verwachting is dat deze wijziging tot een beter scheidingsgedrag zal leiden.</p>
<p>3.7 Riolering en water</p>	<p>3.7.1 Veranderende klimaat In het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan tot en met 2024 continueren we het huidige beleid en hebben we meer aandacht voor het veranderende klimaat en de gevolgen die dit heeft voor de gemeentelijke watertaken. Hiermee wordt ook invulling gegeven aan de motie hittestress en natte voeten. D.w.z. het tegengaan van wateroverlast (en verdroging). Klimaatadaptatiemaatregelen zoals groene daken en hemelwaterontkoppelingen worden gestimuleerd onder meer met een subsidiesysteem voor particulieren en bedrijven voor groene daken.</p> <p>Op basis van het Deltaplan ruimtelijke adaptatie (DPRA) worden maatregelen uitgevoerd om de gemeente klimaatbestendig en water robuust in te richten. Daarbij gaat de aandacht uit naar: stresstesten, klimaatdialogen voeren, strategie bepalen en uitvoeringsagenda opstellen. De stresstesten zijn inmiddels uitgevoerd en er is een start gemaakt met de klimaatdialogen. In dat kader is er vooral aandacht voor het benutten van de koppelkansen vanuit de ruimtelijke opgaven binnen de gemeente. De kosten van de water gerelateerde werkzaamheden voor klimaatadaptatie worden gedekt via de rioolheffing.</p>

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
Milieu	Medio 2022 wordt begonnen met de werkzaamheden sanering van woningen door het aanbrengen van o.a. dubbel glas en gevelisolatie. Het betreft ongeveer 115 woningen in Goor (Deldensestraat, Markeloseweg en Goorsestraat). Deze woningen hebben een te hoge geluidbelasting door wegverkeer. Met de saneringswerkzaamheden wordt het in woningen stiller en wordt het woongenot verbeterd.
Aanpak asbestbodem	Evenals in 2020 en 2021 gaat het projectbureau Bodem Asbestsanering (BAS) in 2022 verder met de aanpak van de asbestbodemopgaven (onderdeel van Masterplan Asbest). In gemeente Hof van Twente vinden diverse projecten plaats binnen de aanpak van het projectbureau. Het projectbureau doet een voorstel voor een programma, begroting en verantwoording via de stuurgroep (provincie en de zeven deelnemende gemeenten).
Aanpak asbestdaken	Hof van Twente zet zich in voor het landelijk lobbydossier asbest en versterkt hiermee de aandacht vanuit de politiek in Den Haag. Ook is onze gemeente landelijk een koploper op het gebied van asbestdaken aanpak. De gemeente neemt op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau deel aan regionale en landelijke overleggen over de asbestdakenproblematiek. We proberen hiermee voor elkaar te krijgen

	dat er een landelijke regeling komt voor de aanpak van asbestdaken en dat er (landelijk) opnieuw budget beschikbaar komt om asbestdaken te verwijderen.
Omgevingswet en bodem	Op 1 juli 2022 gaat de Wet bodembescherming (Wbb) op in de Omgevingswet. De provincies zijn op dit moment bevoegd gezag voor de Wbb. Door de verschuiving worden gemeenten bevoegd gezag voor de bodem als onderdeel van fysieke leefomgeving. Voor een deel van locaties met bodemverontreiniging blijft overgangsrecht gelden. Dit betekent dat de gemeente nieuwe taken krijgt in het opstellen van beleid, het toetsen/beoordelen en toezien op de bodemkwaliteit (bijv. bij saneringen). Dit heeft impact op de benodigde capaciteit en ook financiële gevolgen. Waarschijnlijk moeten deze taken (deels) bij de Omgevingsdienst worden belegd. Hoe groot de impact is, is mede afhankelijk van de ambitie van onze gemeente, de daadwerkelijke omvang van de werkzaamheden en de hoogte van de rijksbijdrage die voor deze taken beschikbaar komt. Hopelijk komt hierover snel meer duidelijkheid.
Wegen, bermen en sloten en kunstwerken	Dit betreft de uitvoering van het jaarlijkse programma groot onderhoud wegen, herstel elementenverharding, straatvegen en maaien van bermen en sloten. Vanaf 2022 wordt het onderhoud aan de bermen anders uitgevoerd. Zie voor meer informatie het programma biodiversiteit. De onkruidbestrijding wordt op duurzame wijze uitgevoerd door toepassing van borsteltechniek. Aan kunstwerken (bruggen) worden inspecties en hoogst noodzakelijk klein onderhoud uitgevoerd. Hiervoor is t/m 2024 jaarlijks € 50.000 beschikbaar. Wanneer groot onderhoud of vervanging nodig is wordt incidentele financiering gezocht.

Openbare verlichting	De vervanging van openbare verlichting door led-armaturen wordt voortgezet. Dit project loopt tot 2032. Hiermee wordt alle openbare verlichting in onze gemeente duurzaam gemaakt.
Havens	In verband met de verbreding van het Twentekanaal zal de kade van de haven Delden naar achteren verplaatst worden. De werkzaamheden voor de verruiming van het Twentekanaal waarin de kade/haven Delden worden meegenomen door Rijkswaterstaat zijn begonnen en naar verwachting gereed april-juni 2022.
Verkeersveiligheid en (duurzame) mobiliteit	Dit betreft de uitvoering van het Gemeentelijk Mobiliteitsplan, o.a. door het realiseren van aanvullende snelheid remmende maatregelen op gemeentelijke wegen in 30 en 60 km zones in combinatie met wegonderhoud. We gaan de gedragsbeïnvloedingsmaatregelen voortzetten en maken daarbij onderscheid in voorlichting, educatie, ‘verleiden’ en handhaving. In 2022 gaan we verder met het plaatsen van openbare laadpunten in de kernen van onze gemeente.
Groen en bomenbeheer en speelvoorzieningen	Het groenbeheer richt zich meer en meer op het bevorderen van de biodiversiteit. Dat zal betekenen dat er meer gevraagd wordt van de acceptatie bij de inwoners en de rol van de gemeente om hierover meer en breder te communiceren. Voor bomenbeheer is geen beheerplan vastgesteld. Bomenbeheer wordt uitgevoerd op basis van meldingen en incidenten. Dit betekent dat we evenals voorgaande jaren incidenteel onderhoud kunnen doen. De schade aan het openbaar groen als gevolg van de extreme droogte afgelopen jaren blijft ook in 2022 zichtbaar.

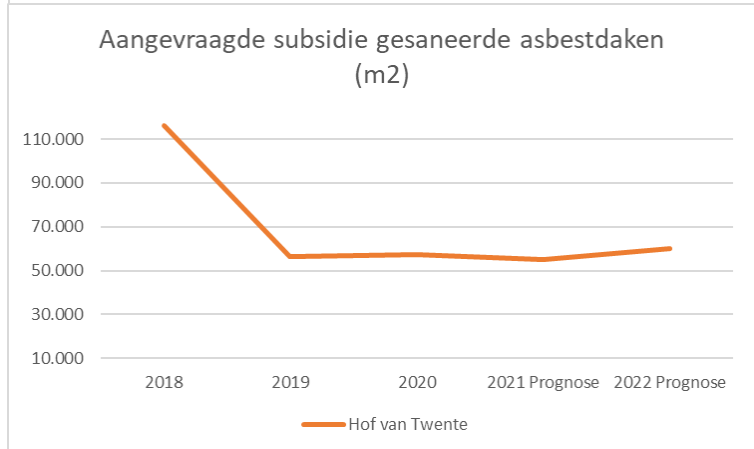
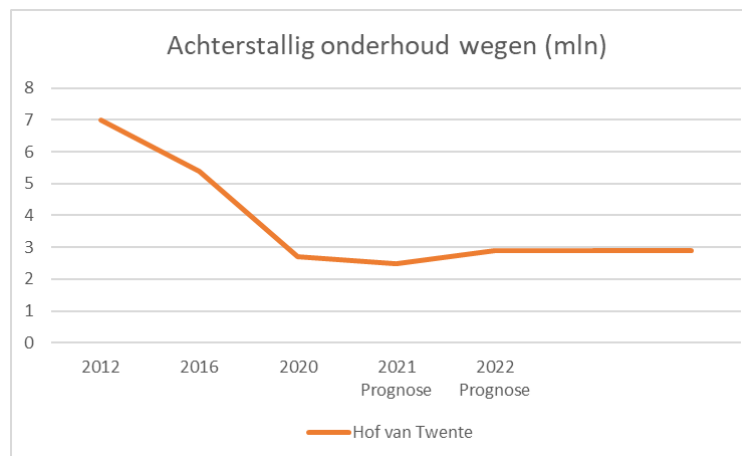
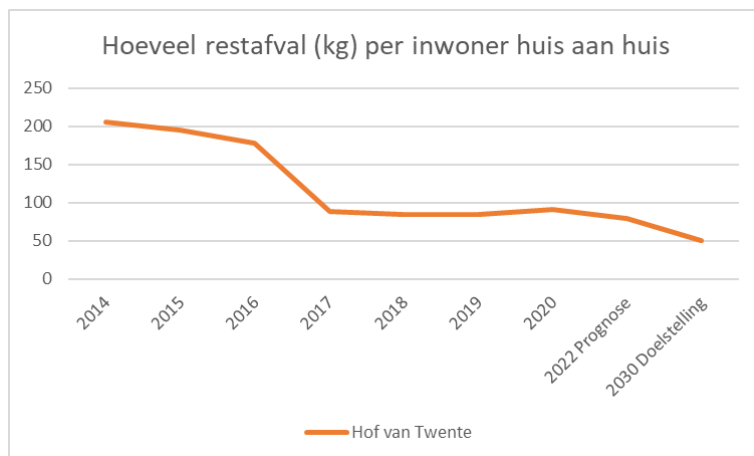
	Speeltoestellen worden in stand gehouden op plekken waar dat echt gewenst is. Daar waar inzet van de buurt of wijk wordt gepleegd kan een initiatief worden uitgevoerd.
Eikenprocessierups	Net als in 2020 en 2021 gaan we in 2022 door met de preventieve bestrijding van de eikenprocessierups. Dat gebeurt door het besproeien van eiken met aaltjes. De hardnekkigste locaties (die we nu goed in beeld hebben) worden ook in 2022 met een biologisch middel (xentari) behandeld. Ook wordt door de verbinding met het programma biodiversiteit ingezet op meer natuurlijke vijanden van de rups, zoals vogels en andere insecten. Daarvoor zal met name de beplanting in bermen en groenvakken geschikt gemaakt worden. Ook worden in diverse projecten nestkastjes geplaatst door en voor bewoners ter bewustwording van het herstellen van het natuurlijk overwicht. Hiermee wordt maximaal ingezet om de overlast door EPR voor onze inwoners te beperken.
Wijkbeheer: Jij en wij(k) aan zet	Wij stimuleren bewonersinitiatieven, zodat inwoners zelf de kwaliteit van hun directe woonomgeving kunnen verhogen. Wij faciliteren en stimuleren samen met andere maatschappelijke organisatie ideeën van inwoners waarbij spelen, ontmoeten, vergroening en verduurzamen centraal staan. Dit alles passend binnen de beschikbare middelen. Door de krapte in de begroting zijn hiervoor geen extra financiële middelen beschikbaar. Op verzoek van stads- en dorpsraden voeren we wijkschouwen uit.
Zwerfafvalaanpak	We zetten een zwerfafvalvergoeding van het Rijk van € 1,15 per inwoner voor het nemen van extra preventieve maatregelen voor een schonere

	<p>openbare ruimte. Dit doen we door bewustwording te vergroten en educatiepakketten aan te bieden op scholen. Daarnaast ondersteunen we inwoners bij opschoonacties en bij de ontwikkeling van innovatieve verwerkingsmethodes en opruimmethodes.</p>
Riolering en water	<p>Dit betreft de uitvoering van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Met beide waterschappen wordt toegewerkt naar een gezamenlijke en gemeenschappelijke wateragenda en waterprogramma om activiteiten en investeringen op elkaar af te stemmen. Dit mede uit oogpunt van vele klimaatvraagstukken zoals hoosbuien en vasthouden van water.</p>
Gebouwen	<p>We benutten kansen om gemeentelijk vastgoed verder te verduurzamen in combinatie met groot onderhoud. We bekijken per object welke maatregelen we kunnen treffen om minder energie te verbruiken of om energie op te wekken. De basis voor onderhoud is het meerjarig onderhoudsplan waarmee ook wordt voldaan aan de per 2023 geldende duurzaamheidseisen voor gebouwen.</p> <p>Daar waar gemeentelijke gebouwen hun huidige functie verliezen, of gebruikt worden door andere partijen, bekijken we of we deze gebouwen kunnen verkopen of privatiseren. Het beheer en exploitatie laten we waar mogelijk over aan de maatschappij, we nemen hier als gemeente een faciliterende rol in. Overtollig vastgoed stoten we af.</p>

Hoe meten we dat?

In de BBV zijn verplichte beleidsindicatoren opgenomen (zie ook de bijlage van deze programmabegroting). Bij de uitwerking van de agenda herstructurering openbare ruimte en aanpassing van kwaliteitsniveau gaan we nadenken over een nieuwe, passende set beleidsindicatoren. Deze krijgen een plek in de nieuw op te stellen beleidsplannen.

Beleidsindicatoren

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

3 Leefomgeving	Rek.2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
03201 Verkeer en vervoer	4.599	4.714	4.738	4.140	4.142	4.254	4.255
03204 Economische havens en waterwegen	68	54	51	51	50	50	49
03205 Openbaar vervoer	21	20	21	21	21	21	21
03507 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.817	2.692	2.683	2.846	2.847	2.847	2.846
03702 Riolering	4.052	4.113	4.145	4.232	4.274	4.317	4.357
03703 Afval	2.992	3.093	2.900	2.827	2.827	2.828	2.828
03704 Milieubeheer	6.053	2.656	2.150	1.693	344	345	344
03705 Begraafplaatsen en crematoria	270	372	342	304	301	300	300
Totaal lasten	20.872	17.714	17.030	16.114	14.807	14.961	15.000
03201 Verkeer en vervoer	476	331	333	340	340	340	340
03204 Economische havens en waterwegen							
03205 Openbaar vervoer							
03507 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	40	20	21	21	21	21	21
03702 Riolering	4.795	4.869	4.941	5.035	5.070	5.117	5.157
03703 Afval	3.864	3.957	3.727	3.576	3.575	3.576	3.577
03704 Milieubeheer	4.713						
03705 Begraafplaatsen en crematoria	272	224	239	234	233	233	233
Totaal baten	14.160	9.401	9.260	9.206	9.239	9.288	9.328
Saldo van baten en lasten	-6.712	-8.312	-7.770	-6.908	-5.568	-5.674	-5.672
01010 Mutaties reserves (stortingen)	1.246	1.646	25	2.373	23	23	23
01010 Mutaties reserves (onttrekkingen)	2.688	4.569	2.775	4.051	343	285	277
Saldo mutaties reserves	1.442	2.923	2.750	1.679	321	263	255
Resultaat na bestemming	-5.270	-5.389	-5.020	-5.229	-5.247	-5.411	-5.417

PROGRAMMA 4: SPORT, CULTUUR EN ONDERWIJS

Wat willen we bereiken?

In onze visie staan de inwoners van de gemeente Hof van Twente centraal. We gaan er van uit dat iedereen in Hof van Twente de drive heeft om mee te tellen in de samenleving. Wij geloven dat meedoen waarde heeft en geeft aan de persoon zelf (meer autonomie, zelfvertrouwen, gezondheid, minder eenzaamheid) en voor onze samenleving (minder zorgkosten, beter voor de economie, etc.).

Het is de normale gang van zaken dat mensen in eerste instantie hun problemen zelf oplossen, al dan niet met inzet van hun netwerk. Hof van Twente is een gemeente waarin gemeenschapszin groot is. Mensen kijken om naar elkaar. Veel informele en maatschappelijke organisaties helpen mee of willen meehelpen om de zelf- en samenredzaamheid van inwoners te vergroten. Om hen te laten meedoen aan de samenleving. Dit is ons maatschappelijk kapitaal. Onze uitdaging is dat we deze organisaties willen blijven faciliteren en stimuleren, ook nu onze financiële middelen beperkter worden.

Kaderstelling:

- [Visiedocument Gezond](#)
- [Basisinfrastructuur Hof van Twente 2018 – 2022](#)

Prioriteiten en aandachtspunten	
Onderwerpen	Resultaten 2022
4.1 Cultuur	<p>4.1.1 Cultuurnota In 2021 zijn gesprekken gevoerd met instellingen en verenigingen in het veld. Dit ter voorbereiding op een cultuurnota. Een voorstel voor een cultuurnota Hof van Twente wordt in 2022 aan de Raad ter vaststelling aangeboden.</p>
	<p>4.1.2 Activiteiten in 2022 en Corona Het culturele leven komt langzaam weer op gang. Voor zover we nu kunnen beoordelen zal dit in 2022 weer min of meer teruggaan naar hoe het was voor Corona. Wij blijven in gesprek met instellingen en verenigingen en bieden waar nodig en indien mogelijk ondersteuning.</p>
4.2 Accommodaties	<p>4.2.1 Bundeling en samenwerking Het multifunctioneel sportcentrum De Mors in Delden maar ook de gezamenlijke huisvesting van Bibliotheek, Salut en jeugdgezondheidszorg in Goor zijn mooie voorbeelden van hoe de accommodatievisie in de praktijk is gebracht. In 2022 werken we verder op basis van de uitgangspunten van deze visie. We gaan onderzoeken of er in Goor ruimte is voor bundeling van buitensportaccommodaties op sportpark Heeckeren. Voor Hengevelde onderzoeken we de haalbaarheid van een multifunctionele sportaccommodatie.</p>

	<p>Vanzelfsprekend geldt hier een participatieve aanpak: inbreng vanuit de betreffende verenigingen en instellingen is essentieel: inhoudelijk en ten aanzien van de uitdaging om dit financieel mogelijk te maken.</p>
4.3 Sport	<p>4.3.1 Special Olympics Nationale Spelen Twente gaat van 10 tot en met 12 juni 2022 het grootste landelijke sportevenement voor mensen met een verstandelijke beperking organiseren: de Special Olympics Nationale Spelen. In elk van de veertien Twentse gemeenten vindt straks minimaal één sportevenement plaats. In Hof van Twente wordt getennist en gegolfd. Wij dragen in financiële zin bij vanuit het budget eenmalige subsidies sportstimulering (€ 27.500). Een mooi voorbeeld van inclusief sporten als onderdeel van de inclusieve samenleving.</p>
	<p>4.3.2 Lokaal Sportakkoord In 2022 geven wij verder uitvoering aan het in april 2020 afgesloten lokaal sportakkoord. In dit Hof Beweegakkoord zijn drie ambities vastgelegd: van jongs af vaardig in bewegen, inclusief sporten en bewegen en vitale sport- en beweegaanbieders. Ondanks Corona zijn ook in 2020 en 2021 al stappen gezet. Bewegen is ook onderdeel van het Preventie-akkoord (zie 5.3). Daarom stemmen we de uitvoering van deze twee akkoorden zo goed mogelijk op elkaar af.</p>
4.4 Subsidies Algemeen	<p>4.4.1 Kortingen op subsidies Alle instellingen of verenigingen met een structurele subsidie van € 25.000 of meer krijgen vanaf 2024 te maken met een korting van 10%. We zijn met hen in gesprek over het concreet maken van deze</p>

	<p>bezuinigingen. Elke instelling of vereniging heeft hierin zijn eigen tempo en wijze van invulling.</p> <p>Deels worden deze bezuinigingen door instellingen opgevangen door structurele kosten te verlagen. Hiervoor is in sommige gevallen eenmalig budget noodzakelijk. Omdat het frictiebudget is uitgeput moet daarvoor op een andere wijze in de dekking worden voorzien. In de financiële paragraaf worden hiervoor nadere voorstellen gedaan. We verwachten dat ondanks de bezuinigingen de continuïteit van instellingen niet in gevaar komt. Hierover blijven wij met de instellingen periodiek in gesprek.</p>
	<p>4.4.2 Basisinfrastructuur</p> <p>Individuele subsidies worden gebaseerd op subsidieregels. Subsidieregels zijn gebaseerd op door de Gemeenteraad vastgesteld beleid: de Basisinfrastructuur 2018-2022. Indien deze Basisinfrastructuur in de loop van 2022 aanpassing behoeft dan wordt hiervoor een voorstel aan de Raad voorgelegd. Voor zolang dit niet gebeurt wordt de werking van de huidige Basisinfrastructuur verlengd.</p>
<p>4.5 Onderwijs</p>	<p>4.5.1 Onderwijshuisvesting De Whee in Goor</p> <p>In 2022 ronden wij een onderzoek af naar de onderwijshuisvesting in de wijk De Whee in Goor. Al in 2020 zijn op verzoek van de betrokken schoolbesturen verkennende gesprekken gestart. Vastgesteld is dat onderzoek nodig is om de daadwerkelijke behoefte in beeld te brengen waarbij gebruik wordt gemaakt van de meest recente leerlingenprognoses. Doel is de realisatie van een goede</p>

	toekomstbestendige onderwijsvoorziening in De Whee, zoals ook opgenomen is in de Scholenvisie basisonderwijs 2022/2032.
	<p>4.5.2 Landelijke ontwikkelingen</p> <p>In 2022 wordt landelijke wetgeving verwacht ten aanzien van onderwijshuisvesting. Onderdeel daarvan is waarschijnlijk de verplichting om een integraal onderwijshuisvestingsplan te hebben per 2023. Wij volgen de ontwikkelingen nauwlettend en indien dit noodzakelijk is stellen wij een dergelijk plan op in 2022.</p>

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
Subsidies structureel	<p>Wij verlenen een structurele (jaarlijks terugkerende) subsidies op het gebied van kunst, cultuur accommodaties en Welzijn. Soms grote bedragen aan professionele instellingen maar ook veel kleinere bedragen aan tal van verenigingen en stichtingen (vrijwilligers). In beleidsregels is vastgelegd wie subsidie ontvangt en tot welk bedrag. Voor de subsidies van meer dan € 25.000 per jaar gaat het voor de beleidsvelden Cultuur, Zorg en Ondersteuning en Accommodaties om ruim 20 verenigingen en instellingen en een totaal subsidiebedrag van afgerond € 4,6 miljoen. Voor de structurele subsidies lager dan € 25.000 per jaar gaat het om de volgende beleidsvelden, verenigingen en stichtingen en totaalbedragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sport; 17 verenigingen, € 16.000 - Cultuur; 42 verenigingen, € 223.000 - Zorg en ondersteuning; 45 verenigingen, € 75.000 - Jeugd; 14 verenigingen, € 29.000 - Accommodaties; 4 verenigingen, € 15.000 - Buurtschappen; 25 verenigingen, € 72.000 - Kernen (promotie); 7 verenigingen, € 12.000 - Stads en dorpsraden; 4 verenigingen, € 3.000

Eenmalige subsidies en sportstimuleringsubsidies	In het kader van de bezuinigingen zijn de eenmalige subsidies geschrapt per 2022. Het budget voor de eenmalige sportstimuleringsubsidies tot een totaalbedrag van € 27.500 wordt ingezet voor de special olympics.
Investeringsubsidies	Verenigingen en stichtingen die investeren in hun accommodatie (duurzaamheid, verbouw, nieuwbouw, onderhoud) kunnen in 2022 vanwege bezuinigingen geen beroep doen op de regeling Investeringsubsidies. Voor 2023 en volgende jaren is een afgeslankt budget van € 112.500 per jaar beschikbaar.
Combinatiefunctionarissen	In 2022 worden bij tal van verenigingen en organisaties combinatiefunctionarissen ingezet, de zogenaamde buurtsportcoaches.
Sport	Ook in 2022 ondersteunen en begeleiden we sportverenigingen bij vragen over onder meer accommodaties.
Onderwijs	Op verschillende manier werken wij samen met Onderwijs, schoolbesturen en directies. Inhoudelijk en rondom huisvesting met als doel een zo goed mogelijk pedagogisch klimaat te creëren.

Hoe meten we dat?

Voor de verplichte beleidsindicatoren verwijzen wij naar de bijlage van deze programmabegroting,

Voor programma 4 geldt dat eigen relevante indicatoren pas bepaald kunnen worden nadat de nadere analyse gezond verbinden is afgerond.

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

4 Sport, cultuur en onderwijs	Rek.2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
04402 Onderwijshuisvesting	1.128	843	820	809	784	758	724
04403 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.025	2.300	2.491	2.340	2.335	2.322	2.321
04501 Sportbeleid en activering	215	181	179	186	188	190	190
04502 Sportaccommodaties	3.887	3.678	3.683	3.614	3.642	3.604	3.583
04503 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	2.382	1.979	1.963	2.010	1.923	1.920	1.916
04504 Musea	48	80	59	59	59	58	58
04506 Media	755	756	728	740	739	739	738
Totaal lasten	10.440	9.817	9.923	9.758	9.671	9.591	9.529
04402 Onderwijshuisvesting	121						
04403 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	243	315	533	317	317	317	317
04501 Sportbeleid en activering	1	1	1	1	1	1	1
04502 Sportaccommodaties	322	308	400	340	320	285	285
04503 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	88	407	81	76	43	43	43
04504 Musea	31	10	10	10	10	10	10
04506 Media	59	61	33	34	34	34	34
Totaal baten	865	1.101	1.057	778	725	690	690
Saldo van baten en lasten	-9.575	-8.716	-8.865	-8.980	-8.945	-8.901	-8.839
01010 Mutaties reserves (stortingen)	2.618	152	352	912	352	152	152
01010 Mutaties reserves (onttrekkingen)	4.447	1.445	1.758	2.236	1.734	1.550	1.550
Saldo mutaties reserves	1.829	1.294	1.406	1.324	1.383	1.398	1.398
Resultaat na bestemming	-7.746	-7.422	-7.459	-7.656	-7.562	-7.503	-7.441

PROGRAMMA 5: MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Wat willen we bereiken?

In onze visie staan de inwoners van de gemeente Hof van Twente centraal. We gaan er van uit dat iedereen in Hof van Twente de drive heeft om mee te tellen in de samenleving. Wij geloven dat meedoen waarde heeft en geeft aan de persoon zelf (meer autonomie, zelfvertrouwen, gezondheid, minder eenzaamheid) en voor onze samenleving (minder zorgkosten, beter voor de economie, etc.).

In de eerste plaats zijn onze inwoners zelf verantwoordelijk voor onder andere hun gezondheid, levensonderhoud, betaalde of zinvolle dagbesteding. Het is de normale gang van zaken dat mensen in eerste instantie hun problemen zelf oplossen, al dan niet met inzet van hun netwerk. Daar waar dit tijdelijk of structureel niet lukt, ondersteunen wij inwoners met individuele voorzieningen.

Meedoen, erbij horen, participeren en je verbonden voelen zijn allemaal termen die duiden op zaken die belangrijk zijn in ons menselijke bestaan. Ze geven zin aan en kwaliteit van leven. Wij hebben als gemeente een faciliterende en verbindende rol.

Kaderstelling:

- [Visiedocument Gezond](#)
- [Beleidsplan re-integratie/participatie "Slim \(samen\)werken"](#)
- [Actieplan Minimabeleid](#)
- [Beleidsplan integrale schuldhulpverlening](#)
- [Visie en aanpak beschermd Wonen en maatschappelijk opvang](#)

Prioriteiten en aandachtspunten	
Onderwerpen	Resultaten 2022
5.1 Gezonde Verbinding	<p>5.1.1 Van visie naar uitvoering</p> <p>Deze beweging is ingezet in 2020 en zal ook de komende jaren actueel blijven. Het sociaal domein is dynamisch. Lopende plannen en projecten worden afgesloten, nieuwe plannen ontstaan. Om overzicht en focus te houden, werken we de komende jaren met de volgende vier thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5.2: Kansrijk opgroeien - 5.3: Vitaal ouder worden - 5.4: Gezonde leefstijl - 5.5: Wijkgericht werken <p>De thema's zijn gekozen op basis van de in 2020 uitgevoerde data-analyse. Een data-analyse waaruit overigens bleek dat het goed gaat met inwoners van de Hof. Op nagenoeg alle onderzochte aspecten scoren wij net zo goed of zelfs beter dan de rest van Nederland. Desondanks zullen we alles in het werk stellen om dit in de toekomst zo te houden en extra aandacht te geven aan die zaken die nog beter kunnen.</p>
	<p>5.1.2 Participatie inwoners en partners/stakeholders</p> <p>In 2021 hebben we onze inwoners geraadpleegd. Via "Hof van Twente Ik praatmee.nl" hebben we inwoners bevraagd op de thema's uit de Gezonde Verbinding. Het beeld dat hieruit naar voren is gekomen wijkt niet echt af</p>

	<p>van het beeld op basis van de data-analyse. Verder is duidelijk geworden dat inwoners over het algemeen tevreden zijn. De jeugd van Hof van Twente heeft niet gereageerd op de vragenlijst die is uitgezet. Daarom hebben we eind 2021 met Salut / jongerenwerk een apart traject ingezet om de jeugd te bevragen.</p> <p>Voor 2022 en verder zullen we participatie op thema/onderwerp niveau vormgeven. Met de inwoners die bij een bepaald onderwerp betrokken zijn. Dit kunnen soms ook alle inwoners zijn. Hierbij is het door de Raad eind 2021 vastgestelde Participatiebeleid uitgangspunt.</p>
	<p>5.1.3 Basis op orde</p> <p>Beleid kan alleen tot gewenste resultaten leiden wanneer aan zekere organisatorische randvoorwaarden wordt voldaan. Per 1 april 2021 is een afdeling sociaal domein gevormd waarin beleid en uitvoering bij elkaar zijn gebracht. Integraal werken is speerpunt om onze inwoners optimaal van dienst te zijn en te werken aan een effectievere zorg. In 2022 zal op een vernieuwde manier gewerkt worden. Ook koersen wij er op dat in de loop van 2022 (na de hack) de bedrijfsvoering weer op orde komt. Dit maakt het mogelijk om net als in 2020 periodiek de Raad te infomeren (monitor) en te sturen op basis van actuele data.</p>
	<p>5.1.4 Kaderstellende thema's en doelen</p> <p>Hierna (5.2, 5.3, 5.4) werken we de thema's kort uit. Dit doen we voor de eerste drie thema's op dezelfde manier. Per thema geven we aan wat de hoofddoelen zijn en wat de eventuele subdoelen. Deze vormen voor 2022 en volgende jaren de kaders waarbinnen de gezonde verbinding wordt</p>

	<p>vormgegeven. Voor het thema Wijkgericht werken (5.5) kiezen we een andere aanpak.</p> <p>Alle activiteiten worden opgenomen in een uitvoeringsagenda die ook aan de Raad wordt verstrekt. Het kan gaan om stand beleid, om concrete activiteiten voor 2022 of om zaken die op de planning staan. Veel van deze activiteiten doen we samen met externe partners. Dit is nodig, geeft een mooie dynamiek maar betekent ook dat concrete activiteiten en plannings goed afgestemd moeten worden.</p>
<p>5.2 Kansrijk opgroeien</p>	<p>Wij vinden het belangrijk dat alle Jeugd gezond en zelfredzaam is en kan meedoen in Hof van Twente. Hiervoor werken we aan de volgende doelen.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het realiseren van een stabielere thuissituatie voor de jeugdige en • het beperken / terugdringen van de risicofactoren voor de jeugdige. <p>Een stabiele thuissituatie proberen we te bewerkstelligen via</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het bevorderen/faciliteren van een constructieve tijdsbesteding; - Positieve opvoedondersteuning - Een gevarieerd aanbod aan voorzieningen <p>De risicofactoren voor Jeugd (zoals opgenomen in het visiedocument De Gezonde Verbinding) zijn: armoede, éénoudergezinnen, kinderen in een huishouden met bijstandsuitkering, psychiatrische problematiek ouders, verslaving, tienermoeders, lager schoolniveau, scheiding, spijbelen, kindermishandeling, (onvoldoende) deelname aan verenigingsleven,</p>

	<p>vroegtijdig schoolverlaten, aanwezigheid jeugdbeschermingsmaatregelen in het gezin, laag geboortegewicht.</p> <p>We proberen de risico factoren te beperken /terug te dringen via</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het bevorderen van een gezondere financiële situatie in het gezin - Het bevorderen van een veiligere situatie in het gezin. - Het bevorderen van kansrijke ontwikkeling. <p>Op de overige genoemde risicofactoren (psychische gesteldheid ouders, verslavingsproblematiek ouders) hebben we als gemeente weinig/geen directe invloed of het is een aandachtspunt voor uitvoering (beschermingsmaatregelen in het gezin) buiten de gemeentelijke organisatie. In regionaal verband proberen we hier aandacht voor te vragen bij de betrokken instellingen en gremia.</p>
<p>5.3 Gezonde leefstijl</p>	<p>Binnen het thema Gezonde leefstijl willen we er voor zorgen dat alle inwoners gezond blijven door hun gezondheid te bevorderen en te beschermen. Immers gezonde inwoners zijn over het algemeen zelfredzame inwoners die kunnen participeren. De doelen die wij hieraan verbinden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inwoners zijn zich meer dan nu bewust van de mogelijkheden die men heeft om de gezondheid te bevorderen en - Inwoners beschikken meer dan nu het geval is over gezondheidsvaardigheden. <p>In 2021 hebben we aan dit thema een impuls gegeven door een lokaal preventie akkoord op te stellen in samenwerking met uitvoeringspartners.</p>

	<p>Hieraan geven we in 2022 en volgende jaren uitvoering. Op basis van dit akkoord gebruiken we de BRAVO methode:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bewegen: stimuleren • Roken: Ontmoedigen en voorkomen • Alcohol: overmatig alcoholgebruik voorkomen • Voeding: gezonde voeding stimuleren • Ontspanning: faciliteren van voldoende ontspanningsmogelijkheden <p>Er zijn op dit terrein ook in het verleden al zaken in gang gezet. Door partners en door onszelf. Met het preventie akkoord als vliegwiel willen we bestaande projecten versterken en waar nodig nieuwe projecten ontwikkelen.</p>
<p>5.4 Vitaal ouder worden</p>	<p>In Hof van Twente komen steeds meer ouderen. Deze ouderen worden ook steeds ouder (dubbele vergrijzing). Dat is mooi maar geeft ook uitdagingen. Hoe zorgen we er voor dat ook deze ouderen van de toekomst vitaal ouder kunnen worden, zelfredzaam kunnen blijven en kunnen blijven meedoen. Om dit mogelijk te maken werken we aan de volgende doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer ouderen zijn in staat eigen regie te voeren - Meer ouderen wonen prettig in de eigen kern - Voorzieningen blijven beschikbaar voor wie het nodig heeft - De samenleving is klaar voor meer ouderen. <p>Meer betreft hier de autonome groei van het aantal ouderen. Om voor deze groter wordende groep een adequaat voorzieningenniveau te behouden is een forse uitdaging. Ook zaken die nu goed gaan, kunnen voor de toekomst een uitdaging zijn.</p>

Regie

Eigen regie van de oudere op de formele en informele ondersteuning is belangrijk. Hiervoor willen we in 2022 en verder het volgende realiseren:

- Beter samenwerking tussen professionals rondom de cliënt
- Beter bereik en ondersteuning van mantelzorgers
- Een beter beeld krijgen van de behoefte van de oudere van de toekomst
- Meer gebruik maken van de mogelijkheden van technologie.

Wonen

In de toekomst zullen inwoners nog meer dan nu langer thuis blijven wonen. Om dit mogelijk te maken, willen wij in 2022 en verder de volgende dingen doen.

- Proberen meer geschikte woningen voor ouderen te krijgen. Een eerste start hiervoor is een in 2022 met woningcorporaties en aanbieders van wonen en zorg op te stellen Woon Zorg Visie.
- Kijken wat er voor nodig is om te bereiken dat inwoners in een vroeg stadium nadenken over wat nodig is om langer thuis te blijven wonen. Dit vanuit een faciliterende en stimulerende rol.

Voorzieningen

Hof van Twente kent een hoog niveau van algemene welzijnsvoorzieningen en ook een adequaat beleid als het gaat om verstrekkingen van individuele voorzieningen. Dit willen we voor de toekomst behouden.

Subsidieverlening aan professionele en vrijwilligersorganisaties is een manier om onze sociale infrastructuur optimaal te houden. Zodat voorzien

kan worden in een toekomstig grotere en mogelijk veranderende vraag. Het is noodzakelijk om periodiek te kijken of ons beleid nog voldoet. Verder willen we samen met Salut onderzoeken of en zo ja welke wijzigingen in het vrijwilligersbeleid voor de toekomst nodig zijn. Wat moet er gebeuren om vraag en aanbod van vrijwilligers, kwalitatief en kwantitatief goed op elkaar te laten aansluiten.

Ook vanuit een oogpunt van financiële beheersbaarheid is het nodig dat nog meer de beweging wordt gemaakt van individueel maatwerk naar algemene en welzijnsvoorzieningen. Meer mensen kunnen laagdrempeliger ondersteund worden dicht bij huis. Via al bestaande welzijnsvoorzieningen en via te realiseren algemene voorzieningen. De mogelijkheden hiertoe zullen we de komende jaren verder onderzoeken.

Samenleving

Meer ouderen in de toekomst betekent ook iets voor de samenleving als geheel. In onze gemeente hebben we gelukkig een grote gemeenschapszin. Toch kunnen er inwoners buiten de boot vallen. Wij denken dan met name aan met name ouderen die te maken hebben of krijgen met dementie en eenzaamheid.

Wij willen samen met partners proberen voor zover we dat kunnen, de eenzaamheid te verminderen. In 2022 gaan we daarom verder met het in 2021 gestarte Actieplan Eén Tegen Eenzaamheid. Ook voor 2023 en verder blijft dit een belangrijk aandachtspunt. Al in 2019 is gestart met een Actieplan Hof van Twente Dementievriendelijk. Na stagnatie door Corona willen we in 2022 hier weer volop mee aan de slag. Belangrijk onderdeel

	<p>van dit actieplan is het geven van trainingen aan vrijwilligersorganisaties en bedrijven over hoe om te gaan met dementie.</p>
<p>5.5. Wijkgericht Werken en relatie met de omgeving.</p>	<p>Na de data-analyse in 2020 definieerden wij wijkgerichte aanpak als een vierde thema. Maar het is een thema dat van een andere orde is. Uit de analyse blijken weliswaar verschillen tussen kernen en wijken maar deze verschillen zijn beperkt. De uitkomsten van het gevolgde participatietraject (zie 5.1.3) bevestigt het beeld dat er geen grote problemen zijn in wijken of kernen.</p> <p>Er is één wijk waar op dit moment een wijkgerichte aanpak aan de orde is. Hierbij werken we samen met alle relevante partners. Deze aanpak zetten we vanzelfsprekend voort. Verder blijven we alert op ontwikkelingen in wijken en kernen. Ontwikkelingen die we waarnemen op basis van data maar ook ontwikkelingen die we horen van onze partners (bijvoorbeeld Salut of via de Wijksericeteams) of die onze eigen mensen “in het veld” ophalen. Op basis van signalen zetten we een wijkgerichte aanpak in op het moment dat dit nodig is. Hierbij is ons doel om dit in een vroeg stadium te doen: hoe eerder we er bij zijn hoe beter.</p> <p>Ook bij de uitwerking van de overige thema’s blijven wijken en kernen een belangrijk aandachtspunt. Wanneer de data op een bepaald thema aanleiding geven tot een andere aanpak in een specifieke wijk of kern dan nemen wij dit mee in de ontwikkeling van dat specifieke beleid.</p> <p>De gezonde verbinding gaat ook over de verbinding tussen sociaal en fysiek. Hiervoor hebben we georganiseerd dat de gezonde verbinding onderdeel is van de voorbereiding van Omgevingswet en omgevingsvisie.</p>

Ook bij de toetsing van ruimtelijke plannen en initiatieven wordt de gezonde verbinding als afwegingskader meegenomen en participeren adviseurs sociaal domein. Bij de verdere ontwikkeling van Op Stoom is sociaal domein aangehaakt.

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
Re-integratie en inkomensvoorziening	We geven in 2022 verder uitvoering aan ons re-integratiebeleid. We zetten extra in op zogenaamde Belofte 5 jongeren die zonder afgeronde opleiding en zonder uitkering tussen de wal en het schip dreigen te raken. Inwoners die (tijdelijk) niet kunnen werken ondersteunen we met een periodieke uitkering. Inwoners met een minimuminkomen ondersteunen we met ons minimabeleid.
Wet maatschappelijke ondersteuning	Op basis van de Wmo ondersteunen wij onze inwoners bij maatschappelijke deelname en zelfstandig leven, bij het hebben van een schoon en leefbaar huis en verstrekken wij waar nodig hulpmiddelen. We doen dit vanuit de gedachte goedkoopst-adequaats. Ook organiseren wij het toezicht op de Wmo en beheren en managen wij alle contracten op dit gebied.
Beschermd Wonen	Per 1 januari 2022 hebben wij gedeeltelijk de verantwoordelijkheid voor het Beschermd Wonen op grond van de Wmo. In samenwerking met de regiogemeenten hebben dit voorbereid en blijven we ook samenwerken op regionale schaal. Hierbij opereren we binnen de kaders van het door de Raad vastgestelde beleidsplan. We gaan in 2022 verder met het traject bedoeld om op beperkte schaal in onze gemeente een locatie voor beschermd wonen te realiseren.
Jeugdzorg	We geven uitvoering aan de Jeugdzorg en ondersteunen kinderen, jongeren en ouders bij opvoed- en opgroevragen en zorgen ervoor dat ze de juiste

	<p>zorg en ondersteuning krijgen. Ook hier hanteren we de gedachte dat we kiezen voor een goedkoopst-adequate oplossing. De contracten die lokaal zijn ingekocht en die betrekking hebben op de ambulante hulpverlening, beheren en managen we ook zelf.</p>
--	--

Hoe meten we dat?

Voor de verplichte beleidsindicatoren verwijzen wij naar de bijlage van deze programmabegroting.

Er zijn binnen het sociaal domein veel data. Uitdaging is om de goede eigen indicatoren te kiezen. Duidelijk is ook dat effecten binnen het sociaal domein vaak op de middellange tot lange termijn zichtbaar zijn. Zeker wanneer het gaat om de inzet van preventieve maatregelen. Dit maakt ook dat wij indicatoren kiezen voor deze termijn en zoveel mogelijk gekoppeld aan bestaande onderzoeken (zoals bijvoorbeeld de 4 jaarlijkse Twentse Gezondheidsverkenning).

Indicatoren en doelen voor Kansrijk opgroeien:

- Het percentage inwoners dat deelneemt aan het verenigingsleven
 - 2017: 78% (Nederland 67%)
 - Doel: handhaven op 78%
- Percentage gezinnen met een jeugdbeschermingsmaatregel
 - 2018: 1,1% (Nederland 1,1%)
 - Doel: handhaven op 1,1%
- Percentage jongeren met jeugdhulp
 - 2019: 9,4% (Nederland 10,3%)
 - Doel: minimaal handhaven op 9,4%
- Percentage mishandelde kinderen dat is gemeld bij Veilig Thuis
 - 2019: 0,24% (Nederland 0,7%)
 - Doel: handhaven op 0,24%

Indicatoren en doelen voor Gezonde leefstijl (Bron:TGV¹):

- Het percentage inwoners dat de gezondheid als goed ervaart is in 2024 gelijk aan 2020.
- In 2024 voldoet 70% van de inwoners van Hof van Twente aan de Beweegnorm (richtlijn gezond bewegen)
- In 2024 starten jongeren uit Hof van Twente gemiddeld 2 jaar later met roken.
- In 2032 heeft minder dan 50% van de inwoners van Hof van Twente overgewicht (nu 54%).

Indicatoren en doelen voor Vitaal Ouder Worden (Bron: TGV)

- Het percentage ouderen (75-84 jaar) dat veel regie op het eigen leven ervaart is gestegen van
 - 2016: 7%
 - 2020: 11% (Twente 9%)
 - **2024: 11%**
- Het percentage ouderen dat vindt dat hun woning niet geschikt is om ouder in te worden is in 2028 gelijk aan 2020 (25%)
 - 2016: 25%
 - 2020: 23%
 - **2024: 23%**
- Het percentage ouderen dat zich sociaal eenzaam voelt.
 - 2020: 32% (Twente 32%)
 - **2024: 30%**

¹ De TGV is de Twentse Gezondheids Verkenning: een 4 jaarlijks onderzoek naar gezondheid in de volle breedte voor de regio Twente en voor de individuele gemeenten. Het huidige en meest recente onderzoek is uit 2020. Dus volgende onderzoeken vinden plaats over 2024, 2028 en verder.

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

5 Maatschappelijke ondersteuning	Rek.2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
05202 Parkeren	12	12	12	12	12	12	12
05601 Samenkracht en burgerparticipatie	4.898	5.686	7.876	6.546	5.925	5.474	5.471
05602 Wijkteams							
05603 Inkomensregelingen	8.569	16.096	9.449	9.431	9.431	9.431	9.431
05604 Begeleide participatie	2.569	2.660	2.498	2.476	2.408	2.273	2.207
05605 Arbeidsparticipatie	1.231	1.544	1.719	1.487	1.554	1.565	1.576
05606 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	730	747	747	760	760	760	760
05671 Maatwerkdienstverlening 18+	7.616	8.009	8.019	8.106	8.106	8.106	8.106
05672 Maatwerkdienstverlening 18-	7.614	7.772	7.790	7.962	7.958	7.958	7.957
05681 Geëscaleerde zorg 18+	41	124	183	149	149	149	149
05682 Geëscaleerde zorg 18-	1.291	1.328	1.218	1.365	1.365	1.365	1.365
05701 Volksgezondheid	1.406	1.466	1.498	1.516	1.507	1.507	1.507
Totaal lasten	35.977	45.445	41.007	39.810	39.175	38.600	38.542
05202 Parkeren	15	15	15	16	16	16	16
05601 Samenkracht en burgerparticipatie	77	65	170	66	66	66	66
05602 Wijkteams							
05603 Inkomensregelingen	6.134	12.931	6.766	6.766	6.766	6.766	6.766
05604 Begeleide participatie							
05605 Arbeidsparticipatie	13		54				
05606 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	49	1	1	1	1	1	1
05671 Maatwerkdienstverlening 18+	462	305	305	305	305	305	305
05672 Maatwerkdienstverlening 18-							
05681 Geëscaleerde zorg 18+	225						
05682 Geëscaleerde zorg 18-							
05701 Volksgezondheid							
Totaal baten	6.975	13.317	7.311	7.153	7.153	7.153	7.153
Saldo van baten en lasten	-29.002	-32.128	-33.697	-32.657	-32.023	-31.447	-31.389

5 Maatschappelijke ondersteuning	Rek.2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo van baten en lasten	-29.002	-32.128	-33.697	-32.657	-32.023	-31.447	-31.389
01010 Mutaties reserves (stortingen)	199	1.000	68				
01010 Mutaties reserves (onttrekkingen)	526	1.864	2.038	1.342	502	52	52
Saldo mutaties reserves	327	864	1.970	1.342	502	52	52
Resultaat na bestemming	-28.675	-31.264	-31.727	-31.315	-31.521	-31.395	-31.337

PROGRAMMA 6: ALGEMENE DEKKINGS- MIDDELEN EN OVERHEAD

Met ingang van de begroting 2021 is dit programma een samenvoeging van de 'oude overzichten' algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting.

De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Deze middelen worden ingezet als dekking van de lasten en baten in de programma's. De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit: lokale heffingen, algemene uitkering gemeentefonds, dividenden en rente (afschrijvings)reserves.

De lasten en baten van overhead en financiering worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt. Deze dienen ter ondersteuning van de programma's.

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerpen	Resultaten 2022
6.1 Algemene uitkering	<p>6.1.1 Extra middelen</p> <p>De basisraming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2021. Aanvullend daarop is er door het Rijk voor 2022 incidenteel indicatief bijna € 1,9 miljoen beschikbaar gesteld aan extra middelen compensatie tekorten jeugdzorg.</p> <p>Landelijk gaat het om € 1,8 miljard aan extra middelen, waarbij rekening moet worden gehouden met een correctie voor gemaakte afspraken, die oploopt van € 214 miljoen naar € 1 miljard. In de verdere meerjarige doorrekening van de begroting was al rekening gehouden met structureel extra middelen vanaf 2023 van € 420.000. Tussen het Rijk, IPO en VNG zijn nieuwe afspraken gemaakt dat gemeenten in plaats van deze reeks op basis van de toegekende middelen jeugdzorg 2022 rekening mogen houden met 75% van de bedragen bij de beoordeling van de begroting. De toegestane werkwijze voor de opstelling van de meerjarenbegroting is geen toezegging van een structureel compensatie. De uitwerking zal betrokken worden bij de kabinetsformatie. De nieuwe stelpost voor 2023 is € 1.150.000, aflopend naar € 455.000 in 2027.</p>
	<p>6.1.2 Herijking gemeentefonds</p> <p>De beheerders van het gemeentefonds werken samen met de VNG aan een herijking van de verdeling van het totale gemeentefonds. Invoering</p>

	van de nieuwe verdeling is voorzien met ingang van 2023. De planning is gericht op een verwerking van de uitkomsten in de meicirculaire 2022.
6.2 Dividenden	De geraamde dividendopbrengst bedraagt € 1,9 miljoen. Echter, met de verkoop van Cogas Kabel en de betaling aan aandeelhouders die hieruit voortvloeit eindigt vanaf 2026 (na het meerjarenperspectief 2022-2025) een deel van de dividendafspraken met Cogas en daalt de dividendinkomst met € 650.000 per jaar.
6.3 Vennootschapsbelasting	<p>Nederlandse overheidsondernemingen zijn in principe belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Het doel van de onderliggende wetgeving is een gelijk speelveld creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen</p> <p>Op basis van interpretatie van algemene richtlijnen van de Belastingdienst en (voorlopige) aangiftes is de verwachte gemiddelde vennootschapsbelastinglast circa € 23.000 per jaar. Daarvan heeft € 12.000 betrekking op de gemeentelijke deelneming in Zenkeldamshoek en € 11.000 op de gemeentelijke grondexploitaties. Daarnaast is er nog een Vpb-last van enkele honderden euro's per jaar op omzet uit huishoudelijke afvalactiviteiten (oud papier en elektrische apparatuur).</p> <p>De vennootschapsbelasting over de eigen gemeentelijke grondexploitaties komt ten laste van de reserve grondexploitatie.</p>

Reguliere taken	
Onderwerpen	Toelichting reguliere taken
Lokale heffingen	Een nadere toelichting staat in de paragraaf Lokale heffingen.
Algemene uitkering	Wij ontvangen van het Rijk een Algemene uitkering, welke verwerkt is in de begroting.
Dividenden	De gemeente ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen. Dat is het rendement uit deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen (zie ook de paragraaf Verbonden partijen). Op basis van de resultaten uit het verleden en afspraken over mogelijke winstuitkering (dividendbeleid) en ontwikkelingen is bij de deelnemingen een structurele dividenduitkering opgenomen in de begroting.
Rente (afschrijvings)reserves	Over de algemene en bestemmingsreserves wordt geen rente berekend. Uitsluitend over de afschrijvingsreserves wordt de omslagrente gehanteerd als dekking van de rentelasten van de betreffende investeringen.
Onvoorzien	In de begroting is een jaarlijks bedrag voor onvoorziene uitgaven opgenomen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat er een bedrag opgenomen moet worden voor onvoorziene lasten. Bij onvoorzien moet sprake zijn van onvoorzienbare, onuitstelbare en onvermijdbare zaken, “drie o’s”, die plotseling opkomen en niet uitgesteld kunnen worden.

	<p>De omvang van het budget onvoorzien is € 25.000. Het college kan van deze stelpost gebruik maken zonder goedkeuring vooraf van de raad tot maximaal € 10.000 per keer. Wel wordt de raad hierover geïnformeerd.</p>
<p>Overhead</p>	<p><u>Algemeen</u> Conform de BBV-voorschriften worden kosten zoveel mogelijk direct toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten. De lasten en baten van overhead worden centraal begroot en verantwoord. De overhead wordt gedefinieerd als het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Het betreft zowel de fysieke componenten, zoals huisvesting en automatisering, als de personele inzet. De personele inzet betreft met name bedrijfsvoering en de leidinggevende functies. De beleidsindicator overhead is opgenomen in de paragraaf 5 Bedrijfsvoering.</p> <p><u>Heffingen en tarieven</u> De overhead wordt betrokken bij de berekening van kostendeckende heffingen en tarieven. Zie paragraaf 1 lokale heffingen. Het aandeel overhead in de heffingen en tarieven wordt extracomptabel berekend.</p> <p><u>Grondexploitaties</u> Voor de rendabele activiteiten van grondexploitaties maakt de BBV een uitzondering voor wat betreft het centraal begroten en verantwoorden van de overheadkosten. Deze worden wel toegerekend aan het taakveld.</p>

Verdeelsleutel

De toe te rekenen overhead wordt bepaald door de totale lasten van het taakveld overhead te delen door de totale directe personeelskosten (loonkosten en inhuur), verdeeld naar taakveld.

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

6 Algemene dekkingsmiddelen en overhead	Rek.2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
06004 Overhead	10.682	14.091	11.030	10.754	10.133	10.162	10.220
06005 Treasury	-2.121	-863	-975	-891	-878	-881	-888
06007 Algemene uitkering en overige uitkeringen							
06008 Overige baten en lasten	12	46	266	256	227	314	391
06009 Vennootschapsbelasting (VpB)	-2	23	23	23	23	23	23
06061 OZB woningen	321	243	253	248	249	250	250
06062 OZB niet-woningen	75	84	86	86	86	86	86
06064 Belastingen overig	24	46	46	48	48	48	48
06304 Economische promotie	13	14	15	14	14	14	14
Totaal lasten	9.004	13.683	10.744	10.538	9.903	10.016	10.145
06004 Overhead	1.513	621	767	750	755	755	760
06005 Treasury	2.883	2.450	6.272	1.914	1.984	1.982	1.980
06007 Algemene uitkering en overige uitkeringen	47.957	50.576	51.990	52.965	51.675	51.215	51.145
06008 Overige baten en lasten							
06009 Vennootschapsbelasting (VpB)							
06061 OZB woningen	4.115	4.689	5.285	5.412	5.412	5.412	5.412
06062 OZB niet-woningen	2.790	3.051	3.442	3.525	3.525	3.525	3.525
06064 Belastingen overig	103						
06304 Economische promotie	569	493	495	497	497	497	497
Totaal baten	59.930	61.881	68.252	65.064	63.849	63.387	63.320
Saldo van baten en lasten	50.926	48.198	57.508	54.526	53.946	53.371	53.175
01010 Mutaties reserves (stortingen)	3.229	2.585	5.616	1.538	238	232	232
01010 Mutaties reserves (onttrekkingen)	4.177	5.716	1.779	1.744	352	352	352
Saldo mutaties reserves	948	3.131	-3.837	205	114	120	120
Resultaat na bestemming	51.874	51.329	53.670	54.731	54.060	53.491	53.295

PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN

Samenvatting

Onroerende zaakbelasting	- 2,09% inflatoire verhoging
Rioolheffing	- € 5,00 verhoging overeenkomstig GRP - 2,09% inflatoire verhoging - Nieuw tarief € 287,80
Afvalstoffenheffing	Als gevolg van het aangenomen amendement afvalinzameling 2022 van 21 september 2021 dienen de tarieven afvalstoffenheffing te worden herberekend. De nieuwe tarieven zullen met de verordening reinigingsrechten 2022 in de raadsvergadering van 23 november 2021 worden voorgelegd.
Toeristenbelasting	Geen verhoging
Forensenbelasting, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges	2,09% inflatoire verhoging
Haven-, kade- en opslagelden	Geen verhoging voor 2022
Bedrijveninvesteringszone	- € 10,00 verhoging t/m 2024 - Nieuw tarief € 445,00
Lokale lastendruk	OZB: € 359,00 Riool: € 288,00 Afval: zie onder kopje "Afvalstoffenheffing"

Kwijtschelding	<ul style="list-style-type: none"> - OZB, rioolheffing en afval. basisbedr.: volledige kwijtschelding mogelijk - Afval. inzamelmiddel: max. 2 inzamelmiddelen - Ledigingen: De hoogte voor het bedrag aan kwijtschelding voor ledigingen is afhankelijk van het gemiddeld aantal aanbiedingen van een 240 ltr. restafvalcontainer. In verband met het aangenomen amendement afvalinzameling 2022 dient het tarief te worden herberekend. De hoogte van het bedrag zal met de verordening reinigingsrechten 2022 in de raadsvergadering van 23 november 2021 worden voorgelegd.
-----------------------	---

De paragraaf lokale heffingen geeft inzicht in de gemeentelijke belastingen en rechten, de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid in onze gemeente.

Hieronder wordt per onderdeel van de lokale heffingen informatie gegeven.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Als gemeente kunnen we de hoogte van de OZB-tarieven in principe zelf bepalen. Voor 2022 zullen de tarieven voor de onroerende zaakbelasting met 2,09% inflatoir stijgen.

De feitelijke tariefontwikkeling is mede afhankelijk van de waardewijziging van de onroerende zaken in de gemeente. Een definitief voorstel volgt bij de behandeling van de verordening OZB.

Rioolheffing

Naast de zorg voor inzameling en transport van afvalwater, hebben we als gemeente ook een taak voor de inzameling van regenwater en de zorg voor de grondwaterstand. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden via de rioolheffing verhaald op gebruikers van woningen en niet-woningen.

Naar aanleiding van de doorrekening van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) wordt het tarief met € 5,00 verhoogd. Daarnaast wordt het tarief met de inflatoire correctie van 2,09% verhoogd.

Daarmee komt het voorgestelde tarief rioolheffing 2022 op € 287,80.

Tarief rioolheffing:	2020:	2021:	2022:
Basis (t/m 500 m³):	€ 265,00	€ 276,90	€ 287,80

Afvalstoffenheffing

In het Diftar systeem wordt een vast basisbedrag per perceel in rekening gebracht. Daarnaast wordt een bedrag in rekening gebracht per inzamelmiddel (met

uitzondering van de verpakkingencontainer) en een bedrag per lediging van de restafvalcontainer of ontgrendeling van een verzamelcontainer voor het restafval.

De kosten van afvalstoffeninzameling en verwerking zijn ten opzichte van 2021 aanmerkelijk gestegen.

Wel worden er een aantal voordelen behaald.

Hieronder staan de belangrijkste wijzigingen:

- De opbrengst van oud papier is met ca. € 61.000 gestegen;
- De kosten van de inzameling en verwerking van PMD (verpakkingen) stijgen met ca. € 62.500 door afkeur, daarnaast dalen de opbrengsten door de afkeur met ca. € 293.500;
- De bijdrage aan Gildebor wordt verlaagd met € 30.000.

Tijdens het opstellen van deze begroting is er op 21 september 2021 door de gemeenteraad een amendement voor de afvalinzameling 2022 aangenomen. Het amendement luidt als volgt:

- De inzamelfrequentie van verpakkingenmateriaal wordt gewijzigd van een 2-wekelijkse naar een 3-wekelijkse inzameling;
- De inzamelfrequentie van GFT-afval blijft ongewijzigd;

- De inzamelfrequentie van restafval wordt gewijzigd van een 2-wekelijkse naar een 4-wekelijkse inzameling;

De wijzigingen zullen ingaan per 1 januari 2022. Het doel hiervan is een verdere reductie van restafval bij onze inwoners. Een bijkomend voordeel is dat er minder inzamelroutes zullen zijn wat zorgt voor kostenreductie.

Als gevolg van dit amendement dienen de tarieven afvalstoffenheffing te worden herberekend. De nieuwe tarieven zullen met de verordening reinigingsrechten 2022 in de raadsvergadering van 23 november 2021 worden voorgelegd.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting op het bieden van gelegenheid tot overnachting. De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen.

Het voorstel is om in 2022 geen inflatoire opbrengststijging toe te passen. Of de coronacrisis voor 2022 nog effect zal hebben op het aantal overnachtingen is op het moment van opstellen van de begroting moeilijk in te schatten. Vooralsnog lijkt

er geen reden om aan te nemen dat de opbrengsten voor het komende jaar lager zullen uitvallen.

Tarief toeristenbelasting:	2020	2021	2022
- Per overnachting voor hotel, pension of bed en breakfast	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50
- Per overnachting voor overige accommodaties	€ 1,05	€ 1,05	€ 1,05

Forensenbelasting

De forensenbelasting is een algemene belasting voor natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De inflatoire stijging voor 2022 is 2,09%. Het voorgestelde tarief voor 2022 komt daarmee uit op € 350.

Tarief forensenbelasting:	2020	2021	2022
Per gemeubileerde woning:	€ 335	€ 343	€ 350

Lijkbezorgingsrechten

De lijkbezorgingsrechten brengen we in rekening om de kosten van instandhouding van de algemene begraafplaatsen te dekken. De opbrengst mag niet meer zijn dan kostendekkend. De tarieven voor 2022 worden verhoogd met de inflatoire stijging van 2,09%.

Marktgelden

Marktgelden zijn rechten voor het innemen van standplaatsen op de markt of andere hiervoor aangewezen plaatsen. De inflatoire stijging voor 2022 is 2,09%. De voorgestelde tarieven bedragen voor 2022 per strekkende meter marktkraam per keer:

Tarief Marktgelden:	2020	2021	2022
Markt Delden:	€ 1,37	€ 1,40	€ 1,43
Markt Markelo:	€ 1,37	€ 1,40	€ 1,43
Markt Goor:	€ 1,78	€ 1,82	€ 1,86

Haven-, kade- en opslaggeld

Haven-, kade- en opslaggeld worden geheven voor het gebruik van gemeentelijke havendiensten, water, havens, kaden, etc.. Wettelijk is geregeld dat het kostendekkingspercentage maximaal 100% mag zijn. De tarieven zijn uniform met de gemeenten Enschede, Almelo, Hengelo en Lochem. Het voorstel van het havenbedrijf is om voor 2022 voor de samenwerkende gemeenten geen verhoging op de tarieven toe te passen.

Tarieven per geladen en/of geloste ton lading	2021	2022
schepen zonder Green Award-certificaat	€ 0,145	€ 0,145
met een bronzen Green Award-certificaat	€ 0,138	€ 0,138
met een zilveren Green Award-certificaat	€ 0,131	€ 0,131
met een gouden Green Award-certificaat	€ 0,123	€ 0,123
met een platina Green Award-certificaat	€ 0,116	€ 0,116

Bedrijveninvesteringszone

Met ingang van 2020 is de bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor het centrum van Goor ingevoerd. Door de invoering van de BIZ betalen alle ondernemers in het centrum van Goor mee aan een beter functionerend centrum. Wanneer een bedrijfspand leegstaat zal de eigenaar de BIZ-bijdrage moeten betalen.

De belastinginkomsten van de BIZ worden uitgekeerd aan de stichting BIZ centrum Goor (Stichting). De

gemeente blijft haar gebruikelijke taken uitvoeren. De BIZ-inkomsten kunnen dus daar bovenop worden uitgegeven door de Stichting.

De tarieven van de BIZ zijn voor de periode 2020 t/m 2024 vastgesteld en kunnen niet worden gewijzigd. De tarieven zijn als volgt:

Voor het kalenderjaar:	2020	2021	2022	2023	2024
	€ 425,-	€ 435,-	€ 445,-	€ 455,-	€ 465,-

Leges

Leges zijn vergoedingen die we aan burgers vragen voor diensten of producten die we leveren. Het totaal van de gevorderde leges mag niet hoger zijn dan de kosten die de gemeente in zijn geheel hiervoor maakt. De tarieven voor 2022 worden verhoogd met de inflatoire stijging van 2,09%. Bij het definitieve voorstel van de legesverordening zullen de nieuwe tarieven aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 juli 2022. Of de Omgevingswet dan ook daadwerkelijk in werking zal treden is nog maar de vraag. Hierdoor is voor de geraamde baten en lasten van leges voor 2022 momenteel geen rekening gehouden met de gevolgen van de omgevingswet. De voorbereidingen hiervoor zijn echter wel in volle gang. Mocht de inwerkingtreding van 1 juli 2022 toch doorgaan dan zal aan de gemeenteraad vóór deze datum een aangepaste legesverordening worden voorgelegd ter vaststelling. De eventuele gevolgen voor de begroting zullen in het voorstel worden meegenomen.

Lastendruk Hof van Twente

Op 21 september 2021 is door de gemeenteraad een amendement voor de afvalinzameling 2022 aangenomen. Als gevolg van dit amendement dienen de tarieven afvalstoffenheffing te worden herberekend. Daarom is het niet mogelijk om de volledige lastendruk in de tabel hieronder weer te geven.

De nieuwe tarieven zullen met de verordening reinigingsrechten 2022 in de raadsvergadering van 23 november 2021 worden voorgelegd.

Zie voor meer informatie over het amendement onder het kopje “Afvalstoffenheffing”.

Lastendruk 2022 *

	2018 Huish. 140ltr. cont.	2018 Huish. 240ltr. cont.	2019 Huish. 140ltr. cont.	2019 Huish. 240ltr. cont.	2020 Huish. 140ltr. cont.	2020 Huish. 240ltr. cont.	2021 Huish. 140ltr. cont.	2021 Huish. 240ltr. cont.	2022 Huish. 140ltr. cont.	2022 Huish. 240ltr. cont.	2023 Huish. 140ltr. cont.	2023 Huish. 240ltr. cont.	2024 Huish. 140ltr. cont.	2024 Huish. 240ltr. cont.	2025 Huish. 240ltr. cont.	2025 Huish. 240ltr. cont.
OZB	€ 274	€ 274	€ 274	€ 274	€ 312	€ 312	€ 352	€ 352	€ 359	€ 359	€ 359	€ 359	€ 359	€ 359	€ 359	€ 359
Riool	€ 286	€ 286	€ 286	€ 286	€ 265	€ 265	€ 277	€ 277	€ 288	€ 288	€ 293	€ 293	€ 298	€ 298	€ 303	€ 303
Afvalst	€ 187	€ 223	€ 192	€ 229	€ 187	€ 227	€ 195	€ 239	€ 199	€ 243	€ 199	€ 243	€ 199	€ 243	€ 199	€ 243
totaal	€ 747	€ 783	€ 752	€ 789	€ 764	€ 804	€ 824	€ 868	€ 846	€ 890	€ 851	€ 895	€ 856	€ 900	€ 861	€ 905

* Let op:

Bovenstaande tabel wijzigt zodra de definitieve afvaltarieven n.a.v. het amendement over frequentie lediging afvalcontainers van 21 september 2021 worden verwerkt. Hiervoor is aanvullende informatie benodigd van Twence.

Kwijtschelding

Het kwijtscheldingsbeleid 2022 van onze gemeente kent een aantal uitgangspunten. Het kwijtscheldingspercentage voor de inkomensnorm is vastgesteld op 100% van de bijstandsnorm waarbij de verruimde normen voor de AOW-gerechtigden van toepassing zijn. Daarnaast wordt in onze gemeente rekening gehouden met de netto kosten van kinderopvang.

Kwijtschelding kan uitsluitend worden verleend voor:

- OZB woningen (dat komt door afschaffing van het gebruikersdeel nog maar zelden voor);
- rioolheffing voor het basisbedrag;
- afvalstoffenheffing voor het basisbedrag met twee inzamelmiddelen.
- De hoogte voor het bedrag aan kwijtschelding voor ledigingen is afhankelijk van het gemiddeld aantal aanbiedingen van een 240 liter restafvalcontainer. In verband met het aangenomen amendement afvalinzameling 2022 dient het tarief te worden herberekend. De hoogte van het bedrag zal met de verordening reinigingsrechten 2022 in de raadsvergadering van 23 november 2021 worden voorgelegd.

In 2022 zullen rond de 285 belastingplichtigen ambtshalve kwijtschelding krijgen. Daarnaast verwachten we aan ongeveer 210 belastingplichtigen

op aanvraag gehele of gedeeltelijke kwijtschelding te verlenen.

Overzicht

In de tabel hierna wordt een totaaloverzicht gegeven van de opbrengsten die door belastingen en rechten worden gegenereerd.

Geraamde inkomsten belastingen en rechten

Bedragen in euro's x 1000

Soort Heffing:	Begroting 2021:	Begroting 2022:
Algemene Belastingen:		
Onroerende-zaakbelastingen	8.675	8.883
Toeristenbelasting	408	408
Forensenbelasting	86	88
Totaal:	9.169	9.379
Heffingen:		
Reinigingsheffingen *	3.169	-
Rioolheffing	4.560	4.977
Marktgeden	33	34
Scheepvaartrechten	84	86
Lijkbezorgingsrechten	229	234
Leges	1.375	1.371
Totaal:	9.450	6.702
Totaal:	18.619	16.081

()in verband met het aangenomen amendement afvalinzameling 2022 van 21-9-2021 dient dit bedrag te worden herberekend. De hoogte van het bedrag zal met de verordening reinigingsrechten 2022 in de raadsvergadering van 23 november 2021 worden voorgelegd.*

Geraamde baten en lasten van rechten die in onze gemeente worden geïnd in 2022

Rechten	Directe kosten	Inkomsten	Netto kosten	Overhead	BTW	Totale toerekenbare kosten	Baten begroot	Dekkingspercentage
Reinigingsheffing*	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
Rioolheffingen	€ 4.382.850	€ 57.633	€ 4.325.217	€ 417.016	€ 235.000	€ 4.977.233	€ 4.977.233	100,0%
Lijkbezorgingsrechten	€ 281.113	€ -	€ 281.113	€ 54.316	€ -	€ 335.429	€ 233.644	69,7%
Marktgeden	€ 46.299	€ -	€ 46.299	€ 587	€ -	€ 46.886	€ 34.144	72,8%
Havengelden	€ 277.752	€ -	€ 277.752	€ 9.495	€ -	€ 287.247	€ 86.237	30,0%
Leges - Titel 1	€ 164.024	€ -	€ 164.024	€ 132.400	€ -	€ 296.424	€ 281.307	94,9%
Leges - Titel 2	€ 578.832	€ -	€ 578.832	€ 467.233	€ -	€ 1.046.066	€ 1.057.572	101,1%
Leges - Titel 3	€ 40.855	€ -	€ 40.855	€ 32.978	€ -	€ 73.832	€ 31.748	43,0%
Leges - Totaal generaal	€ 783.711	€ -	€ 783.711	€ 632.611	€ -	€ 1.416.322	€ 1.370.627	96,8%

(*)in verband met het aangenomen amendement afvalinzameling 2022 van 21-9-2021 dienen de bedragen voor reinigingsheffingen te worden herberekend. De hoogte van de bedragen zullen met de verordening reinigingsrechten 2022 in de raadsvergadering van 23 november 2021 worden voorgelegd.

PARAGRAAF 2: WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

2.1 Algemeen

Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient in de paragraaf Weerstandsvormogen en risicobebheersing een vaste set financiële kengetallen opgenomen te worden. De bedoeling is dat deze kengetallen meer inzichtelijk maken over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om extra structurele of incidentele lasten op te kunnen vangen. Ze kunnen door de gemeenteraad en externe toezichthouders, vanuit hun kaderstellende en controlerende rol, in hun beoordeling van de financiële positie van de gemeente betrokken worden. De tabel met de financiële kengetallen en de toelichting daarop is in onderdeel 2.2 opgenomen.

Naast de kengetallen wordt in deze paragraaf in onderdeel 2.3 het risicoprofiel opgenomen. In dit onderdeel wordt ook de weerstandscapaciteit beschreven (=bedrag dat in de algemene reserve moet worden aangehouden voor het opvangen van risico's) en de ratio weerstandsvormogen bepaald (=het vrij besteedbare deel van de algemene reserve gedeeld door de som van alle berekende risico's).

2.2. Kengetallen

Kengetal	Begroting 2021	Begroting 2022
Netto schuldquote	75%	76%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	70%	72%
Solvabiliteitsratio	50%	47%
Kengetal grondexploitatie	16%	15%
Structurele exploitatieruimte	-1,1%	0,7%
Belastingcapaciteit	111%	110%

In de bovenstaande tabel zijn de kengetallen samengevat weergegeven. De kengetallen hebben we beoordeeld aan de hand van de in de VNG uitgave "[Houdbare Gemeentefinanciën](#)" opgenomen normeringen. In deze uitgave wordt een beoordeling van de kengetallen in relatie tot de financiële positie van de gemeente aanbevolen.

Dat hebben wij hieronder summier gedaan. Voor een uitgebreidere beoordeling wachten wij de ontwikkelingen af. Hierbij valt te denken aan vergelijking met andere gemeenten, normeringen door provincie Overijssel en ervaringscijfers over meerdere jaren.

Netto schuldquote / netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De vaste schulden van de gemeente nemen op begrotingsbasis vanaf 2020 toe als gevolg van het feit dat diverse (flinke) investeringen niet met eigen middelen kunnen worden gefinancierd maar met een aangetrokken geldlening. Deze toename van de vaste schuld (met name van 2019 naar 2020) resulteert in een stijging van de netto schuldquote.

Netto schuldquote						
Hoe lager, hoe beter 	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Vaste schulden +		56.824.086	57.587.351	57.473.327	56.573.847	58.770.018
Netto vlottende schulden +		6.000.000	7.450.000	7.450.000	7.450.000	7.450.000
Overlopende passiva +		2.260.000	4.071.001	4.331.000	4.190.001	4.190.001
Totaal FVA (art. 36 onderdelen d, e en f) -		74.692	74.692	74.692	74.692	74.692
Uitzettingen rentetypische looptijd <1 jaar -		2.011.703	1.871.000	2.131.000	1.990.000	1.990.000
Liquide middelen -		-	-	-	-	-
Overlopende activa -		2.200.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000
Saldo =		60.797.691	64.962.660	64.848.635	63.949.156	66.145.327
Totaal Baten /		80.940.565	85.567.223	84.313.846	84.003.877	83.976.825
Netto schuldquote =		75,1%	75,9%	76,9%	76,1%	78,8%

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor leningen

Hoe lager, hoe beter

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Vaste schulden +		56.824.086	57.587.351	57.473.327	56.573.847	58.770.018
Netto vlottende schulden +		6.000.000	7.450.000	7.450.000	7.450.000	7.450.000
Overlopende passiva +		2.260.000	4.071.001	4.331.000	4.190.001	4.190.001
Totaal FVA (art. 36 onderdelen b, c, d, e en f) -		4.066.358	3.886.229	3.734.127	3.580.722	3.426.812
Uitzettingen rentetypische looptijd <1 jaar -		2.011.703	1.871.000	2.131.000	1.990.000	1.990.000
Liquide middelen -		-	-	-	-	-
Overlopende activa -		2.200.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000
Saldo =		56.806.025	61.151.124	61.189.200	60.443.126	62.793.206
Totaal Baten /		80.940.565	85.567.223	84.313.846	84.003.877	83.976.825
Netto schuldquote =		70,2%	71,5%	72,6%	72,0%	74,8%

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het feit dat de reserves van de gemeente de afgelopen jaren flink zijn aangesproken, in combinatie met de stijging van het vreemd vermogen, heeft geleid tot een daling van de solvabiliteit.

Solvabiliteitsratio

Hoe hoger, hoe beter

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Eigen vermogen +		69.890.680	66.230.903	63.541.694	61.357.397	59.180.366
Totaal vermogen /		<u>139.851.274</u>	<u>139.702.475</u>	<u>137.022.153</u>	<u>133.699.717</u>	<u>133.667.729</u>
Solvabiliteitsratio =		50,0%	47,4%	46,4%	45,9%	44,3%

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Dit percentage is de afgelopen jaren redelijk constant gebleken.

Grondexploitatie						
Hoe lager, hoe beter 	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Overige MVA Gronden +		10.053.147	10.053.147	10.053.147	10.053.147	10.053.147
In exploitatie genomen gronden +		2.594.241	2.594.241	2.594.241	2.594.241	2.594.241
Totaal baten /		<u>80.940.565</u>	<u>85.567.223</u>	<u>84.313.846</u>	<u>84.003.877</u>	<u>83.976.825</u>
Grondexploitatie =		15,6%	14,8%	15,0%	15,1%	15,1%

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Daarbij wordt het saldo van de structurele baten en lasten (inclusief structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves) gedeeld door de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Structurele exploitatieruimte						
Hoe hoger, hoe beter 	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal structurele lasten (excl. reserves) -		83.832.534	86.864.448	86.098.785	85.718.102	85.750.705
Totaal structurele baten (excl. reserves) +		80.880.565	85.478.223	84.253.846	83.943.877	83.916.825
Structurele toevoegingen aan reserves -		378.956	378.956	378.956	378.956	378.956
Structurele onttrekkingen aan reserves +		2.437.431	2.377.353	2.333.384	2.321.438	2.313.438
Saldo =		-893.494	612.172	109.489	168.257	100.602
Totaal baten /		80.940.565	85.567.223	84.313.846	84.003.877	83.976.825
Structurele exploitatieruimte =		-1,1%	0,7%	0,1%	0,2%	0,1%

Belastingcapaciteit

De OZB en de opcenten zijn voor gemeenten respectievelijk provincies de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen en of ruimte is voor nieuw beleid.

Belastingcapaciteit						
Hoe lager, hoe beter 	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde +		349	359	359	359	359
Rioolheffing voor gezin +		277	288	293	298	303
Afvalstoffenheffing voor gezin +		239	243	243	243	243
Eventuele heffingskorting voor gezin -		-	-	-	-	-
Totaal woonlasten voor gezin =		865	890	895	900	905
Landelijk gem. woonlasten meerpers. huishouden t-1 /		776	811	811	811	811
Belastingcapaciteit =		111%	110%	110%	111%	112%

2.3 Risicoprofiel

In de door de gemeenteraad vastgesteld [Nota risicomanagement 2015](#) is omschreven hoe onze gemeente omgaat met risico's, de bepaling van de weerstandscapaciteit en de ratio weerstandsvermogen.

In overeenstemming met deze nota zijn de risico's in kaart gebracht. Daarbij zijn de onderscheiden risico's onderverdeeld in 4 risicocategorieën: strategische risico's, marktrisico's, schaderisico's en operationele risico's. Binnen het totaal van deze risico's zijn 13 risicosoorten onderscheiden. Deze bestaan elk uit 1 of meerdere dossiers. In aanvulling daarop is een 5^e categorie benoemd: de coronacrisis.

Per dossier is het risico beoordeeld. Daarbij wordt de netto omvang van het risico ingeschat. Dit wordt gedaan door de kans, dat een risico zich ook daadwerkelijk gaat voordoen, te vermenigvuldigen met het gevolg van het risico.

Bij het inschatten van deze kans worden 3 categorieën gehanteerd, namelijk 25%, 50% en 75%. In enkele gevallen is de omvang bepaald door gedifferentieerde percentages te gebruiken, voor bepaalde aspecten die betrekking hebben op een

risico. In de tabel is dit in de kolom kans aangegeven met G%.

Voor de bepaling van het gevolg van een risico wordt de omvang van de gevolgschade van een risico ingeschat. Indien er al bestaande maatregelen zijn, zoals een voorziening die is getroffen of een verzekering die geldt, dan wordt hier rekening mee gehouden.

Ontwikkelingen

Ten opzichte van het laatst vastgestelde risicoprofiel, opgenomen in de begroting 2021, hebben zich enkele ontwikkelingen voor gedaan. De belangrijkste ontwikkelingen zijn (zie ook de tabel op de volgende pagina's) hieronder beschreven.

Nr 3.5 Aandeelhouderschappen

De dividendafspraken met Cogas lopen tot en met 2025. Voor deze periode is het dividend 'zeker'. Het risico is verlaagd met € 179.500 naar € 158.000.

Nr. 5 Grondexploitaties

Door afboeking van de Esch 3, verkopen percelen Enterseweg en Scherpenzeelseweg en een bijdrage in de exploitatie van Bentelo buiten dalen de risico's

van de grondexploitaties van € 2,2 miljoen naar € 1,3 miljoen.

8.4 Opvang statushouders

We zien een stabilisatie in aantallen statushouders en de kosten voor opvang. Er komt volgend jaar een nieuwe wet inburgering, waarvan het financiële effect op de moment onzeker is.

Nr. 13 Corona risico's

In 2020 en 2021 zijn gemeenten door het Rijk (deels) gecompenseerd voor mogelijke effecten. Onzeker is hoe e.e.a. zich in 2022 verder ontwikkelt.

Omvang risico's

De omvang van de gekwantificeerde risico's (exclusief grondexploitaties) wordt als volgt ingeschat:

Strategische risico's:	c.a.	€ 1.779.000
Marktrisico's:	c.a.	€ 1.093.000
Schade risico's:	c.a.	€ 150.000
Operationele risico's:	c.a.	€ 800.000
<u>Corona risico's:</u>	<u>c.a.</u>	<u>€ 185.000</u>
Totaal risico's:	c.a.	€ 4.007.000

De omvang van de gekwantificeerde risico's betreffende de gemeentelijke grondexploitaties bedraagt circa € 1,3 miljoen.

Omvang weerstandscapaciteit

Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit richten we ons op de stand van eind 2025, omdat op die manier rekening wordt gehouden met de onttrekkingen c.q. toevoegingen die in de meerjarenbegroting worden voorzien. Hierdoor ontstaat een zo reëel mogelijk beeld.

Het totaal van de weerstandscapaciteit algemeen is ultimo 2025 circa € 5,68 miljoen (Algemene reserve € 5,6 miljoen en Reserve majeure projecten € 0,08 miljoen).

De reserve grondexploitaties heeft in de perspectiefnota een omvang van circa € 1,6 miljoen. De weerstandscapaciteit grondexploitaties is gelijk aan de reserve grondexploitaties en bedraagt 1,6 miljoen.

Ratio weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen algemeen komt uit op een ratio van 1,42 (€ 5,68 miljoen / € 4,0 miljoen).

De ratio weerstandsvermogen grondexploitaties komt uit op een ratio van 1,25 (€ 1,6 miljoen / € 1,3 miljoen). De verwachte uitgaven in de komende jaren voor de vennootschapsbelasting hebben op de ratio slechts een marginale invloed.

Met deze ratio's wordt voldaan aan de beleidsmatig vastgelegde doelstelling, namelijk dat deze minimaal tussen de 1,0 tot 1,4 bedragen.

Risicoprofiel

In de tabel op de volgende pagina's is het risicoprofiel van de gemeente Hof van Twente weergegeven.

Strategische risico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus getroffen maatregel		Toelichting
				begroting 2022	begroting 2021	
1	Rijksbezuinigingen / Nieuwe wetgeving	1.1 Kortingen op uitkering gemeentefonds	50%	€ 800.000	€ 980.000	De uitkering uit het Gemeentefonds wordt o.a. beïnvloed door de hier benoemde ontwikkelingen. De risicoinchatting heeft betrekking op de totale omvang van het gemeentefonds. Mutaties uitkering Gemeentefonds worden meegenomen in budgetcyclus. De impact van de herijking lijkt vooralsnog mee te vallen.
		1.2 Herijking verdeelmaatstaven gemeentefonds				
		1.3 Kortingen op specifieke uitkeringen				
2	Bestuurlijke doelen	2.1 Realisatie taakstellingen	G%	€ 610.000	€ 610.750	In de programmabegroting zijn taakstellingen opgenomen, waarvan bij een aantal nog niet zeker is dat deze geheel gehaald worden.
		2.2 Realisatie bestuurlijke projecten	G%	€ 50.000	€ 108.000	O.b.v. projectrapportages van de bestuurlijke projecten.
3	Verbonden partijen	3.1 Regio Twente	50%	€ 19.000	€ 17.000	(Re-)actief volgen verbonden partijen.
		3.2 Veiligheidsregio Twente	50%	€ 27.000	€ 24.000	(Re-)actief volgen verbonden partijen.
		3.3 Omgevingsdienst Twente	50%	€ 11.000	€ 37.000	(Re-)actief volgen verbonden partijen.
		3.4 Zenkeldamshoek	25%	€ 104.000	€ 118.000	(Re-)actief volgen verbonden partijen.
		3.5 Overige aandeelhouderschappen	25%	€ 158.000	€ 337.500	(Re-)actief volgen verbonden partijen. De dividendafspraken met Cogas lopen t/m 2025.
4	Krimp	4.1 Op de lange termijn zal het voorzieningen-/accommodatie niveau onder druk komen te staan	p.m.	p.m.	p.m.	Continu beleid evalueren en bijstellen.
Subtotaal strategische risico's				€ 1.779.000	€ 2.232.250	

Marktrisico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus getroffen maatregel		Toelichting
				begroting 2022	begroting 2021	
5	Grondexploitatie	5.1 MvA (voorheen NIEGG)	G%	€ 977.818	€ 1.112.897	Zie paragraaf grondbeleid en perspectiefnota en inclusief TSB.
		5.2 Gronden in exploitatie	G%	€ 323.680	€ 1.080.339	Daling risico's grondexploitatie door afboeking Esch 3, verkopen percelen Enterseweg en Scherpenzeelseweg en een bijdrage in de exploitatie van Bentelo buiten.
6	Rente/treasury	6.1 Aantrekken/uitzetten gelden	25%	€ 35.000	€ 27.000	Gemeente loopt risico op ontwikkelingen marktrente over bedrag financieringsbehoefte.
		6.2 Verstrekte leningen aan verenigingen en stichtingen	25%	€ 56.000	€ 70.000	Periodiek evalueren.
		6.3 Gegarandeerde leningen	25%	€ 133.500	€ 145.000	Periodiek evalueren.
7	Economische recessie	7.1 Dalende legesinkomsten	50%	€ 21.000	€ 21.000	Sturen op opbrengsten, negatief effect van PAS-problematiek op legesinkomsten lijkt mee te vallen.

8	Openeinderegelingen	8.1 Participatiewet (BUIG)	25%	€ 171.250	€ 171.250	Geen wijziging in het theoretische uitgangspunt dat er een risico is van volumegroei.
		8.2 Participatie budget - Reïntegratiekosten - Wsw		n.v.t.	.n.v.t.	Er wordt verwacht dat de huidige budgetten toereikend zijn.
		8.3 Minimabeleid (waaronder Bijzondere bijstand)	25%	€ 25.000	€ 25.000	Risico door volume groei. Er wordt geen stijging van het gebruik van deze regeling verwacht. Wel kan er een stijging van de kosten ontstaan door een wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.
		8.4 Opvang statushouders	25%	€ 135.000	€ 25.000	We zien een stabilisatie in aantallen statushouders en de kosten voor opvang. Er komt volgend jaar een nieuwe wet inburgering, waarvan het financiële effect op de moment onzeker is.
		8.5 WMO	50%	€ 500.000	€ 500.000	Geen wijziging in het theoretische uitgangspunt dat er een risico is van volumegroei.
		8.6 Jeugdwet				
		8.7 Leerlingenvoer	25%	€ 11.250	€ 11.250	
		8.8 Aantal lijkbezorgingen van gemeentewege	50%	€ 5.000	€ 5.000	Risico van een toename in het aantal lijkbezorgingen.
Subtotaal strategische risico's (exclusief grondexploitaties)				€ 1.093.000	€ 1.000.500	

Schade risico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus getroffen maatregel		Maatregelen
				begroting 2022	begroting 2021	
9	Fraude		G%	€ 50.000	€ 50.000	Hiervoor is geen verzekering afgesloten. Er is een frauderisicoanalyse uitgevoerd.
10	Eigendom	10.1 Brand, storm, fraude en diefstal	n.b.	n.v.t.	n.v.t.	Risico en omvang worden laag ingeschat i.v.m. dekking door verzekeringen. Maatregelen: - Verzekeringen - Hufferproof investeren - Watermanagement - Meerjarige onderhoudsplannen
11	contractuele verplichtingen/ aansprakelijkheid- stellingen	11.1 Aansprakelijkheidstellingen/nadeelcompensatie	G%	€ 100.000	€ 100.000	Voor veel situaties zijn we verzekerd. Voor situaties waarvoor we niet verzekerd zijn wordt een bedrag opgenomen. Zoals naar de raad is gecommuniceerd in de zomerbrief 2021, hebben wij de verwachte kosten voor de cyberaanval in financiële zin gedekt zonder dat daarbij geanticipeerd wordt op de ontvangst van schadevergoeding van externe partijen. Hierdoor is er op dit punt geen sprake van een risico.
Subtotaal schade risico's				€ 150.000	€ 150.000	

Operationele risico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus getroffen maatregel		Maatregelen
				begroting 2022	begroting 2021	
12	Bedrijfsvoering	12.1 Rechtmatigheid legesheffing		€ 550.000	€ 550.000	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn inmiddels middelen gereserveerd voor structurele oplossing van het risico stroomuitval en storing - Beveiliging van website en versleuteling bij versturen van vertrouwelijke gegevens - Afspraken taakoverdracht - Formaliseren vervangingsmaatregelen - Interne controle/ VIC/ functiescheiding - Procesbeschrijvingen - Regionale samenwerking - Jaarlijks doorrekenen prijzen in tarieven leges - Periodieke rapportage - Budgetbeheer - Mobiliteitsbeleid - Voordelen gezamenlijk inkopen - VCA certificering - Opleiding agressie en geweld - RIE - Aanpassing werkplekken aan Arbo-eisen Horizontaal toezicht. Opgevangen met reserves (o.a. reserve transities). Contracten lopen nog enkele jaren. Continu contract met huurders. Afhankelijk van besluitvorming. Jaarlijkse vaststelling Programma Informatieveiligheid & Privacy.
		12.2 Debiteurenbeheer				
		12.3 Verplichte betaling dwangsommen bij niet tijdig beslissen				
		12.4 Oninbare vorderingen				
		12.5 Vergoeding bijzondere begraafplaatsen				
		12.6 Stroomuitval, storing, hacken computersysteem				
		12.7 Wegvallen van medewerkers op kwetsbare posities				
		12.8 Fouten				
		12.9 Toename loonkosten (Fuwa/ premiestijging)				
		12.10 Stijging door kosten door marktontwikkelingen				
		12.11 Langdurige uitval door ziekte (door o.a. agressie burgers, werkdruk, niet optimale werkplek) en uitstroom				
		12.12 Niet afdragen van belastingen waar dat wel had moeten (loonheffing, BTW)				
		12.13 Extra personeel door o.a. herindicaties				
		12.14 Beëindiging huurcontracten gemeentehuis en niet opnieuw kunnen verhuren				
		12.15 Risico Niet Actief Beveiligde Overwegen				
				12.16 Boetes/schadeclaims Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	25%	€ 250.000
Subtotaal operationele risico's (vast bedrag)				€ 800.000	€ 800.000	

Corona risico's						
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (PxG) minus		Toelichting
				begroting 2022	begroting 2021	
13	Corona	Totaal corona risico	G%	€ 185.000	€ 936.500	In 2020 en 2021 zijn gemeenten door het Rijk (deels) gecompenseerd voor mogelijke effecten. Onzeker is hoe e.e.a. zich in 2022 verder ontwikkelt.

Specificatie reserves in relatie tot de weerstandscapaciteit

bedragen x € 1.000

Algemene Reserve	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	8.485	10.108	5.719	11.359	6.029	5.587	5.595
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	1.623	-4.388	5.640	-5.331	-441	8	7
Stand per 31 december	10.108	5.719	11.359	6.029	5.587	5.595	5.603
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	4.154	5.119	4.007	4.007	4.007	4.007	4.007
Nader te besteden	5.953	600	7.352	2.022	1.580	1.588	1.596

bedragen x € 1.000

Reserve Majeure Projecten	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	-842	530	81	76	76	76	76
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	1.373	-450	-5	0	0	0	0
Stand per 31 december	530	81	76	76	76	76	76

bedragen x € 1.000

Reserve Grondexploitatie	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	2.599	2.887	2.657	1.639	1.628	1.617	1.606
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	288	-230	-1.018	-11	-11	-11	-11
Stand per 31 december	2.887	2.657	1.639	1.628	1.617	1.606	1.595
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	1.294	2.193	1.301	1.301	1.301	1.301	1.301
Nader te besteden	1.593	464	337	326	315	304	293

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen gaat in op de duurzame instandhouding van de gemeentelijke fysieke infrastructuur. Uitgangspunt voor het begrotingsjaar 2022 is een sobere en doelmatige aanpak. Onderwerpen hierbij zijn wegen, kunstwerken, bermen en sloten, verlichting, groen, riolering en water en gebouwen. Voor de verschillende onderwerpen zijn plannen opgesteld waarin de beleidskaders openbare ruimte, functie en samenhang kwaliteitsniveau met financiële consequenties zijn opgenomen. De financiële consequenties zijn vertaald in de begroting. Op basis van deze plannen worden het onderhoud en de vervangingen uitgevoerd.

Beleidskader 2022

In 2022 gaan we het onderhoud aan de openbare ruimte uitvoeren volgens het in het najaar 2021 opgestelde integrale beleid- en beheerplan openbare ruimte. Dit plan wordt uitgewerkt naar diverse beheerplannen voor de verschillende onderwerpen.

Dit plan vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte 2022-2025 waarin kwaliteitsniveau C en middelen (inclusief bezuinigingsoperatie structureel € 950.000) in overeenstemming zijn. Ook worden indicatoren opgenomen, zodat we uw raad via de reguliere budgetcyclus kunnen informeren over de bereikte resultaten.

Beleidsplan	Vastgesteld	Achterstallig onderhoud
Wegen	2013	Ja *
Kunstwerken	-**	Ja**
Bermen & sloten	2017	Nee
Verlichting	2021	Nee
Groen	2015	Nee
Riolering & Water	2021	Nee
Gebouwen	2020	Nee

* Door de extra gedane investeringen van jaarlijks € 1 miljoen in 2016, 2017 en 2019 en 2020 is het achterstallig onderhoud verlaagd naar 2,7 miljoen. Voor het verloop van het achterstallig onderhoud sinds 2014 verwijzen wij u naar de grafiek die opgenomen bij de beleidsindicatoren van programma 3.

** Betreft vervangingen. Hiervoor zijn in 2019 incidenteel middelen gezocht. Voor urgent onderhoud is vanaf 2020 t/m 2023 incidenteel € 200.000 in de begroting opgenomen.

Kerncijfers begroting 2022

Beheercategorie	Indicator	Hoeveelheid 2021
Wegen	Aantal kilometers weg inclusief fietspaden	772,8 km
	Oppervlakte wegennet	3.461.176 m ²
Water	Lengte watergangen	516 km
Openbare Verlichting	Aantal lichtmasten	8.390
Groen	Oppervlakte openbaargroen	409,1 ha
	Aantal bomen	31.490
Riolering	Aantal rioolaansluitingen	15.279
Gebouwen	Aantal woningen, sportfaciliteiten, zwembaden, cultuur- en welzijnsaccommodaties in eigendom en/of beheer	33

In onderstaande financiële overzichten zijn de bedragen x € 1.000 genoemd exclusief interne uren en kapitaallasten. Ook is de eerdergenoemde taakstellende bezuiniging niet verwerkt in deze overzichten, omdat die in 2022 nader wordt verdeeld over de verschillende onderwerpen.

Financieel overzicht Wegen

Onderwerp	Omschrijving	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B	2025 B
Vegen/onkruidbestrijding	Klein onderhoud	301.887	260.067	292.159	292.159	292.159	292.159
Bermen en sloten	Klein onderhoud	553.965	565.456	555.567	555.567	555.567	555.567
Verharding en deklagen	Klein onderhoud	345.648	285.648	438.843	438.843	438.843	438.843
Verharding en deklagen	Groot onderhoud	719.672	498.051	744.228	744.228	744.228	744.228
Verharding en deklagen	Vervanging	1.255.000					
Verkeersborden en bewegwijzering	Klein onderhoud	152.142	161.945	165.701	165.701	165.701	165.701
	Totaal	3.328.314	1.771.167	2.196.498	2.196.498	2.196.498	2.196.498

Stand reserve onderhoud wegen per 1-1-2021: € 290.97 (prognose 1-1-2022: € 313.471)

Financieel overzicht civieltechnische Kunstwerken

Onderwerp	Omschrijving	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B	2025 B
Kunstwerken	Klein onderhoud	10.349	10.349	10.767	10.767	10.767	10.767
Kunstwerken	Vervanging	50.000	74.359	51.550	51.550	0	0
	Totaal	60.349	84.708	62.317	62.317	10.767	10.767

Financieel overzicht Openbare Verlichting

Onderwerp	Omschrijving	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B	2025 B
Verlichting	Klein onderhoud	92.409	92.409	92.409	95.273	95.273	95.273
Verlichting	Vervanging	181.575	181.575	181.575	201.750	201.750	201.750
	Totaal	273.984	273.984	276.848	297.023	297.023	297.023

Stand reserve openbare verlichting per 1-1-2021: 565.543 (prognose 1-1-2022: € 533.227)

Financieel overzicht Openbaar Groen

Onderwerp	Omschrijving	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B	2025 B
Groen algemeen	Onderhoud	1.687.033	1.693.436	1.756.260	1.755.751	1.755.740	1.755.740
Bomen	Onderhoud	284.517	303.326	310.018	310.018	310.018	310.018
	Totaal	1.971.550	1.996.762	2.066.278	2.065.769	2.065.758	2.065.758

Financieel overzicht Riolering en Water

Onderwerp	Omschrijving	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B	2025 B
Onderzoek	Klein onderhoud	62.500	62.500	62.500	62.500	62.500	62.500
Afvalwater	Klein onderhoud	677.193	679.176	699.142	699.142	699.142	699.142
Hemelwater	Klein onderhoud	94.000	96.500	99.492	99.492	99.492	99.492
Grondwater	Klein onderhoud	27.500	27.500	48.353	48.353	48.353	48.353
Riolering	Groot onderhoud	1.500.000	1.500.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000
	Totaal	2.361.193	2.365.676	2.509.487	2.509.487	2.509.487	2.509.487

Stand voorziening riolering per 1-1-2021: € 1.256.163 (prognose 1-1-2022: € 953.813)

Financieel overzicht Gebouwen

Onderwerp	Omschrijving	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B	2025 B
Gebouwen	Klein onderhoud	197.880	198.453	204.289	204.289	202.298	202.298
Gebouwen	Meerjarig onderhoud	659.125	659.125	679.558	679.558	659.654	659.654
	Totaal	857.005	857.578	883.847	883.847	861.952	861.952

Stand voorziening onderhoud gebouwen per 1-1-2021: € 736.950 (prognose 1-1-2022 € 736.95)

Paragraaf 4: Financiering

Renteontwikkelingen

De ECB publiceerde 8 juli van dit jaar de vernieuwde monetaire strategie. De Raad van Bestuur is van oordeel dat prijsstabiliteit het best wordt gehandhaafd door een inflatiedoelstelling van 2% op middellange termijn na te streven. Op de geldmarkt resulteert dit in het langer laag blijven van de beleidsrente. In juni liet de ECB al weten het zogenaamde PEPP (Pandemic Emergency Purchase Program) verder uit te breiden met € 500 mld. tot € 1.850 mld.; het aankopen van obligaties kan hierdoor doorgaan tot maart 2022.

Wat betreft de kapitaalmarkt geldt dat de tarieven in 2021 redelijk stabiel maar iets hoger (0,1 procentpunt) zijn gebleken ten opzichte van dezelfde periode een jaar geleden.

Treasuryfunctie

De treasuryfunctie omvat de financiering van de beleidsvoornemens en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. Het beleid van de gemeente voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het recentelijk geactualiseerde Treasurystatuut 2021. Financiering met externe middelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne

financieringsmiddelen aan te wenden. Hierdoor worden renterisico's en het renteresultaat geoptimaliseerd.

Risicobeheer

Het risicobeheer heeft als doel 'het beheersen van de mogelijke risico's die voortvloeien uit de afhankelijkheid van de rentestand op moment van financieren.' Er zijn twee normeringen vastgesteld om het renterisico te kunnen becijferen die als richtlijnen gelden om de renterisico's te beperken. Dat zijn de kasgeldlimiet voor de korte termijn financiering, en de renterisiconorm voor de lange termijn financiering.

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende (kortlopende) schuld is voor gemeenten gelimiteerd tot 8,5% van het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet bedraagt in 2022 8,2 miljoen. Als de omvang van de vlottende schuld deze limiet structureel benadert, wordt overgegaan tot het aantrekken van een langlopende lening. Bij een positief saldo in rekening courant wordt het 'automatisch' bij de schatkist uitgezet in verband met het verplichte schatkistbankieren.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de lange termijnfinanciering. De jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen mogen samen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal; het renterisico. Voor 2022 is de norm vastgesteld op € 19,2 miljoen

Bedragen x € 1.000

Nr. + omschrijving	2022	2023	2024	2025
1. Begrotingstotaal	96.107	87.396	86.374	86.339
2. Wettelijk percentage	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1x2)	19.221	17.479	17.275	17.268
4. Renteherziening	-	-	-	-
5. Aflossing	2.535	2.501	2.481	2.590
6. Renterisico (4+5)	2.535	2.501	2.481	2.590
7. Ruimte vs. norm (3-6)	16.687	14.979	14.794	14.678

Leningenportefeuille

De omvang van de huidige leningenportefeuille bedraagt begin 2022 € 51 miljoen. Op basis van de financieringsbehoefte kan de omvang van de leningenportefeuille gewijzigd worden.

Kredietrisicobeheer

Het uitzetten van middelen in het kader van treasury is alleen nog toegestaan binnen de kaders van de 'Regeling schatkistbankieren decentrale overheden' waardoor zich geen kredietrisico's voordoen. Bij het verstrekken van leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak worden, indien mogelijk, zekerheden of garanties gesteld.

Bedragen x € 1.000

Verstreckte leningen en garanties	1-1-2022	31-12-2022
Leningen aan verenigingen en stichtingen	3.849	3.642
Leningen aan financiële instellingen/ verbonden partijen	75	75
Hypotheekregeling	188	170
Deelnemingen	1.374	1.374
Totaal verstrekkingen	5.486	5.260
Garanties Woningcorporatie/stichting	9.123	8.604
Garanties WSW (achtervang)	29.956	29.956
Totaal garanties	39.079	38.560

Rente (resultaat)

Voor de financieringsbehoefte houden we rekening met een rentepercentage van 1% voor langlopende

financieringen. Voor de interne doorberekening van de netto rentekosten naar de investeringen hanteren we een omslagpercentage van 1,56%.

Renteresultaat taakveld Treasury		Balans	%	2022	2023	2024	2025
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		61.347		1.201	1.176	1.128	1.071
Externe rentebaten verstrekte leningen	-/-			-53	-51	-49	-47
Saldo rentelasten en rentebaten		61.347		1.149	1.126	1.079	1.025
Doorberekening rente grondexploitatie	-/-	3.743	1,12%	-42	-43	-43	-44
Saldo toe te rekenen externe rente		57.604		1.107	1.083	1.036	981
Rente over eigen vermogen:							
- Algemene reserve		15.165	0,00%				
- Bestemingsreserves		7.208	0,00%				
- Afschrijvingsreserves		49.794	1,56%	777	755	725	692
Rente over voorzieningen		4.552	0,00%				
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		134.323	1,40%	1.884	1.838	1.761	1.673
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	134.323	1,56%	-2.095	-2.057	-2.010	-1.960
Renteresultaat op het taakveld treasury				-212	-219	-249	-287

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

Organisatie

Onze gemeente is afgelopen jaren getransformeerd naar een wendbare organisatie. De LEV-waarden Leiderschap, Eigenaarschap en Vertrouwen zijn een belangrijke pijler geworden voor ons handelen. De organisatieontwikkeling startte als een afzonderlijk project en in de komende jaren blijven we ons verder ontwikkelen. Dit is zichtbaar in de programma's en doelstellingen van de verschillende afdelingen en teams.

Als organisatie is gekozen om opgabegericht(er) te gaan werken, waarbij de opgaven met betrekking tot de transformatie van het sociaal domein en het fysieke domein centraal staan naast digitaal vaardig en veilig werken. Door corona zijn we nog meer digitaal gaan werken en n.a.v. de hack vindt er met behulp van een verbeterplan een verbeterslag plaats. De Omgevingswet en Talentontwikkeling (als onderdeel van de organisatieontwikkeling) zullen ook aankomend jaar de nodige aandacht vragen.

Integriteit

Onze organisatie voldoet aan de basisvoorwaarden voor een goed integriteitsbeleid (tevens onderdeel van het Organisatiebesluit 2015). Denk hierbij aan het hebben van vertrouwenspersonen, een gedragscode voor ambtenaren en bestuurders én een klokkenluidersregeling. Eind 2021 wordt er een start gemaakt met de actualisatie van het Organisatiebesluit.

Personeelsbeleid

De uiteenlopende ontwikkelingen waarmee de organisatie momenteel wordt geconfronteerd (organisatieontwikkeling, de corona- en hackcrisis, digitalisering, arbeidsmarktontwikkeling) maakt het meer dan ooit wenselijk om te investeren in de mensen in onze organisatie. Hiervoor wordt vanaf eind 2021 een plan maken om ervoor te zorgen dat we een aantrekkelijke werkgever blijven, we mensen ontwikkelingskansen kunnen blijven bieden, we inspelen op de verwachte uitstroom uit de organisatie en kansen benutten om de transformatie in functies vorm te geven.

Daarnaast is talentontwikkeling nog steeds een speerpunt in de organisatie. We geloven erin dat de kracht van onze organisatie in de talenten van onze werknemers ligt. In 2022 blijven we hier aandacht voor houden en de Hofacademie zal hierin een prominente plaats blijven innemen. Een aantal in 2021 geplande activiteiten zoals de extra aandacht voor duurzame inzetbaarheid zijn door de Coronacrisis en de cyberaanval vertraagd en zullen in 2022 (verder) worden opgepakt.

We vinden het belangrijk om nieuwe werknemers een warm welkom te heten. Daarom zijn we in 2021 gestart met een nieuw digitaal onboardingsprogramma. Hiermee wordt de kwaliteit van het begeleiden, inwerken en integreren van nieuwe werknemers geoptimaliseerd. In 2021 zal arbeidsmarktcommunicatie een belangrijke rol spelen. Dit vanwege de krapte op de arbeidsmarkt.

Er zijn momenteel Cao-onderhandelingen gaande. Als er een nieuwe Cao Gemeenten wordt vastgesteld heeft deze een terugwerkende kracht tot 1 januari 2021. Tevens kan dit leiden tot een aanpassing van ons personeelsbeleid.

Hybride werken

Het corona-virus heeft een enorme impact op onze samenleving. Het virus heeft onder meer een snelle omslag in werkend Nederland teweeggebracht. Werknemers waren genoodzaakt om zoveel mogelijk thuis digitaal te werken. Om ook in de toekomst goed aan te sluiten op deze verandering zijn we gestart met een onderzoek naar de kansen en mogelijkheden die dit biedt. De resultaten van de enquête die we in het 4^e kwartaal van 2020 hebben uitgevoerd onder het personeel worden hierbij betrokken. Er wordt bekeken hoe hybride werken binnen onze organisatie past en welke wijzigingen dit met zich meebrengt. Dit is een verandering op het gebied van bricks (fysieke werkomgeving, kantoor, thuiswerkplekken), bites (ICT-omgeving) en behaviour (gedrag en ook cultuur).

Agenda digitalisering

Van het budget dat per 1-12-20 resteerde voor de Agenda Digitalisering (€ 960.000) is € 500.000 ingezet voor herstel na de cyberaanval, in het project 'De Nieuwe Werkelijkheid' en resteert er €460.000. Het project de nieuwe werkelijkheid is heel 2021 bezig met het herstel van de getroffen infrastructuur en informatievoorziening. Voor de

Agenda Digitalisering zullen de speerpunten en prioriteiten voor 2022 worden bepaald op het vlak van doorontwikkeling en innovatie op het gebied van digitalisering van dienstverlening en bedrijfsvoering en de transformatie naar een meer data-gedreven organisatie.

ICT en Informatieveiligheid

Met het project “De nieuwe werkelijkheid” wordt nog steeds gewerkt aan de wederopbouw van een veilige en adequate ICT-infrastructuur. Het project vormt een belangrijke pijler van het Verbeterplan ICT-situatie, dat de raad heeft vastgesteld als resultante van de onderzoeksrapporten die na de cyberaanval zijn uitgebracht.

Als gemeente moeten wij voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit is een gezamenlijk normenkader voor alle overheidslagen. Die bestaat uit diverse informatiebeveiligingscontroles en -maatregelen met het oog op risico's. Zo wordt de beveiliging van informatie op orde gebracht en beheerst.

In 2022 richten we in vervolg op de programmatische aanpak uit voorgaande jaren onze acties met name op bewustwording, verantwoording en ontwikkeling. Op basis van de Visie ICT nemen wij dit najaar een besluit over de wijze waarop wij ICT en informatieveiligheid organiseren in onze organisatiestructuur.

Inkoop- en aanbesteding

Het proces Inkoop en aanbesteding, met daaraan gekoppeld het proces Inhuur personeel, is sinds 1 november 2020 operationeel. In 2022 zal dit proces worden geëvalueerd en aangepast. In Twents verband zal de samenwerking verder worden ontwikkeld. Tevens zal de inkoopkalender in Twents verband worden gepubliceerd.

Informatiemanagement

Informatiemanagement staat volledig in het teken van het verder opbouwen en beheren van de systemen. Daarnaast is alle aandacht gericht op de implementatie van de nieuwe visie op informatisering en automatisering.

Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie wil in 2022 twee onderzoeken en twee brieven/quickscans aan de gemeenteraad aanbieden. Daar waar mogelijk sluit de Rekenkamercommissie ook aan bij initiatieven van de gezamenlijke Twentse rekenkamercommissies.

Doelmatigheidsonderzoek

Conform de in 2016 vastgestelde onderzoeksverordening voeren we jaarlijks een doeltreffendheids- en doelmatigheidsonderzoek uit. Voor het eerstvolgende onderwerp sluiten wij aan bij een onderwerp in de Beleidsagenda 2022 die voortkomt uit deze Programmabegroting 2022. Denk daarbij een evaluatie of voorbereiding van een beleidsplan.

Rechtmatigheid

Ten gevolge van de cyberaanval zal de jaarrekening 2020 pas in 2022 worden vastgesteld. Omdat door de cyberaanval veel informatie verloren is gegaan verwachten wij dat zowel de jaarrekening 2020 als 2021 niet vergezeld zullen gaan van een goedkeurende accountantsverklaring.

Met ingang van het boekjaar 2022 zal het college, in plaats van onze accountant, een rechtmatigheidsverklaring over de jaarrekening moet afleggen aan de gemeenteraad. Wij zullen de gemeenteraad betrekken bij de voorbereidingen om deze nieuwe werkwijze in te voeren.

Interne duurzaamheid

Bij duurzame bedrijfsvoering gaat het om de balans tussen de mens, de planeet en de financiële investering. Dit betekent dat in de bedrijfsvoering rekening gehouden wordt met de effecten op de werknemers, het milieu en de maatschappij. Vaak leveren investeringen in duurzaamheid en energiebesparende maatregelen kostenbesparingen op.

In 2021 zijn er diverse duurzame zaken geïmplementeerd namelijk: Het duurzaam verwerken van koffiedik en koffiebekers, we kopen circulair in, we hebben LED verlichting geplaatst in de gebouwen van de Bibliotheek, Salut & GGD. Tevens wordt in het gemeentehuis de Noodverlichting voorzien van een LED & alle vluchtwegen voorzien van LED verlichting. (berap)

Financiële nota's

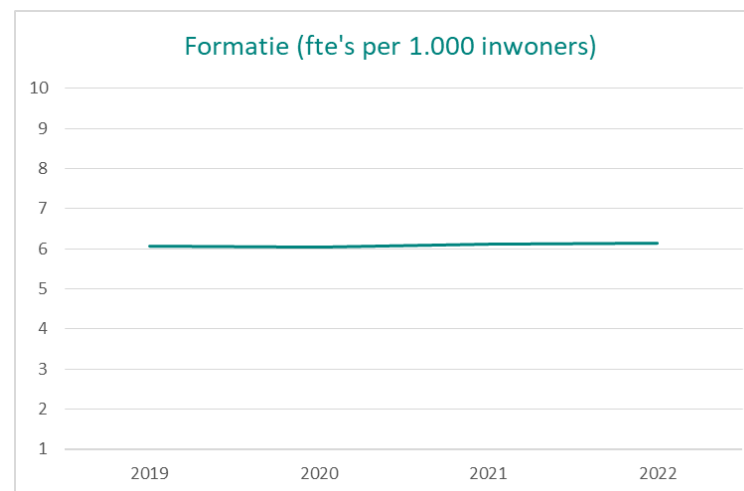
Op grond van artikel 212 Gemeentewet stelt de gemeenteraad bij verordening de uitgangspunten vast voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Als basis kennen we de [Financiële Verordening 2017](#). Hierop zijn de volgende nota's gebaseerd:

- [Nota Afschrijvingsbeleid 2017](#)
- [Nota Reserves en voorzieningen](#)
- [Kostennota 2017](#)
- [Treasurystatuut 2021](#)
- [Nota Risicomanagement](#)
- [Nota Grondbeleid](#)

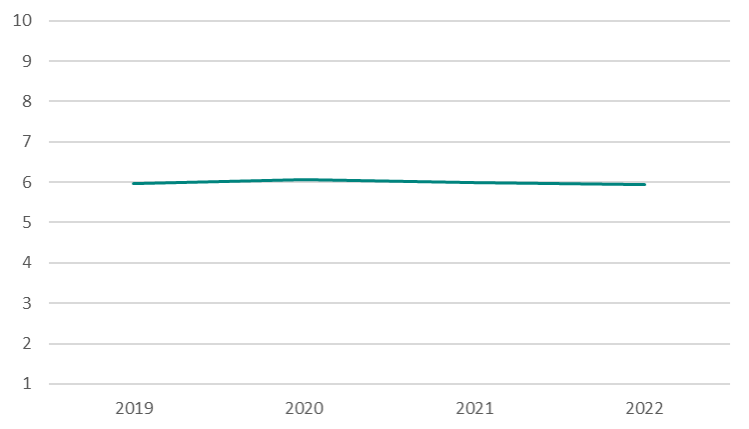
Er zijn in de Financiële Verordening 2017 geen verplichtingen meer opgenomen over periodieke herziening van de diverse door deze verordening voorgeschreven nota's. In eerdere versies gold een vierjaarlijkse herzieningsplicht. Wij zijn voornemens de drie nota's uit 2015, mede gezien de wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), in 2022 te actualiseren.

Beleidsindicatoren

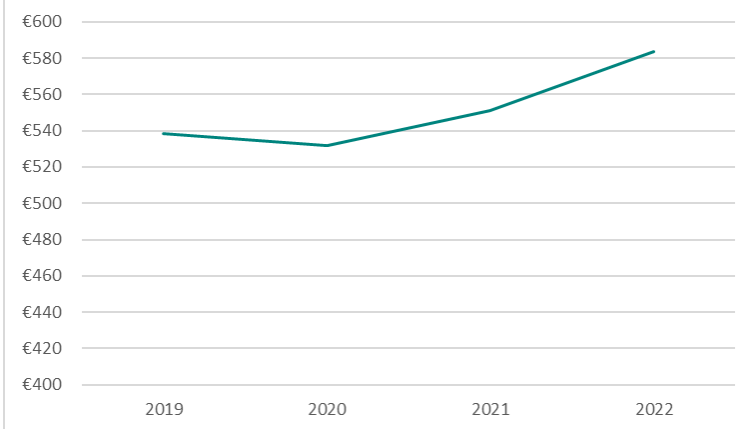
Formatie, bezetting, apparaatskosten, externe inhuur en overhead. De formatie en bezetting zijn de afgelopen jaren stabiel gebleken en schommelen ook in 2022 rond de 6,1 fte per 1.000 inwoners, net als het overheadpercentage dat om en nabij de 12% beweegt. Apparaatskosten zijn, grotendeels veroorzaakt door hogere begrote ICT-kosten, gestegen ten opzichte van de jaren ervoor. Op begrotingsbasis is sinds 2020 een aantal inhuurbudgetten ingekrompen, wat een lager kengetal 'externe inhuur' tot gevolg heeft.

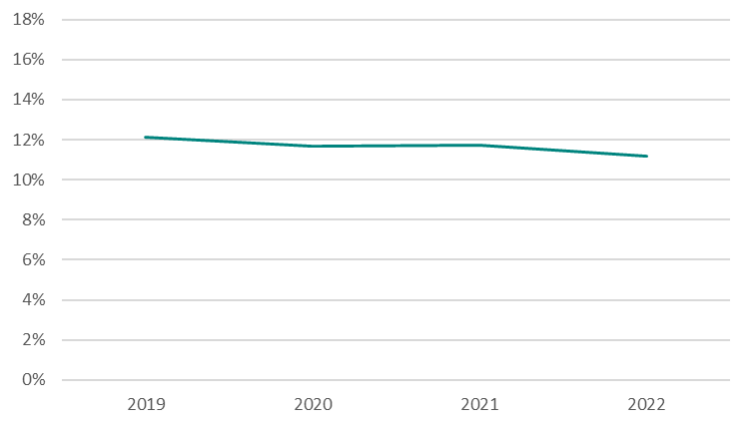
Bezetting (fte's per 1.000 inwoners)

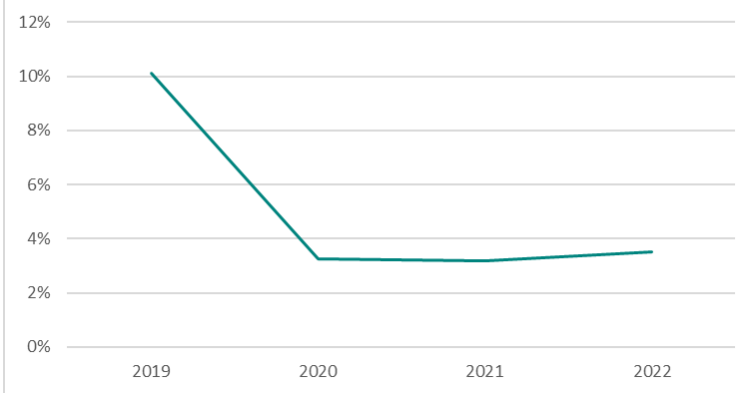
Apparaatskosten (per inwoner)

Overhead (als % van totale lasten)

Kosten externe inhuur (als % van totale loonsom + kosten externe inhuur)

Paragraaf 6: Verbonden partijen

Algemeen

Deze paragraaf verschaft inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente bij verbonden partijen.

Voor de uitvoering van een aantal taken heeft de gemeente Hof van Twente zich verbonden met andere partijen. Daarbij kent de regionale samenwerking verschillende varianten.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn, op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), die rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Onder financieel belang wordt verstaan: beschikbaar gestelde middelen, die kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij of waarvoor aansprakelijkheid van de gemeente bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet na kan komen.

Over het algemeen gaat het bij verbonden partijen om vennootschappen waar de gemeente aandelen in heeft en gemeenschappelijke regelingen, zoals de Regio Twente en de Veiligheidsregio, waarin bij wijze van verlengd lokaal bestuur publieke belangen worden gediend.

De deelname in rechtspersonen is voor een deel historisch gegroeid. Deze zijn vooral ingegeven door het feit dat private partijen in het verleden bepaalde publieke belangen niet of onvoldoende konden waarborgen.

Instellingen waar de gemeente door een subsidierelatie uitvoering van beleid tracht te bereiken, behoren in dit kader niet tot de verbonden partijen. Vormen van samenwerking die niet in rechtspersonen zijn ondergebracht behoren eveneens niet tot verbonden partijen. Uiteraard blijft de gemeente de beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen, direct dan wel indirect.

In paragraaf 2 wordt gekeken naar de risico's en het (benodigde) weerstandsvermogen van de verbonden partijen.

Ontwikkelingen verbonden partijen

Per verbonden partij wordt kort het doel, de bijdrage aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen (BBV-voorschriften) en, voor zover van toepassing, relevante ontwikkelingen beschreven. Daarna is, op grond van de BBV, een tabel opgenomen met de (minimale) financiële gegevens. Deze zijn deels op basis van vastgestelde gegevens, deels op basis van (afgegeven) indicaties.

Gemeenschappelijke regelingen

Organisatie(s) Regio Twente

De besluitvorming over de ontvlechting van de Regio Twente in een Gezondheidsregio, Recreatieschap, Twente Board en Coalitions of the willing is afgerond. Dit betekent praktisch dat taak Arbeidsmarkt per 1 juli 2021 via de gemeente Enschede gaat verlopen. Economische ontwikkeling/VTE beleid en de Agenda voor Twente

verloopt vanaf 1 juli 2021 via de besloten vennootschap Twente Board Development. De coalities Twentse Kracht, IT-platform, MDA, Netwerkstad Twente en taak Verkeer en Vervoer worden ontvlochten per 1 januari 2022.

De Recreatieve Voorzieningen worden samen met de subsidiering van VTE (Marketing Oost) ook vanaf 1 januari 2022 ontvlochten. Elke organisatie krijgt komend jaar zijn eigen begroting. Een en ander past binnen de eerder gestelde eis van budgettaire neutraliteit.

Veiligheidsregio Twente

In de Veiligheidsregio Twente (VRT) werken de brandweer, geneeskundige hulpverlening (GHOR), de politie en de 14 Twentse gemeenten samen aan een veilig Twente. De VRT zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen (wettelijke verplichting).

Omgevingsdienst Twente (ODT)

De Omgevingsdienst Twente (ODT) is opgericht voor de uitvoering van milieutaken voor de Twentse gemeenten. Vanaf 2022 wordt ingezet op financiering van de ODT op basis van output

(verleende vergunningen, uitgevoerde controles) voorzien. Dat is een wijziging ten opzichte van de inputfinanciering (o.b.v. door de gemeente in 2019 ingebrachte formatie).

Euregio

De grensoverschrijdende gemeentelijke samenwerking die plaatsvindt in Euregio-verband kent belangrijke toeristische en economische pijlers.

De Euregio houdt zich bezig met:

- Belangenbehartiging
- Samenwerking op sociaal-cultureel gebied
- Advisering met betrekking tot grensoverschrijdend werknemersverkeer
- Het versterken van de economische structuur via Interreg-fondsen
- Intergemeentelijke samenwerking in de meest brede zin van het woord.

SWB

De SWB ontwikkelt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tot waardevolle medewerkers. De SWB voert voor de gemeente Hof van Twente de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) uit en is de

uitvoerende organisatie als het gaat om re-integratietrajecten. Onder de naam Gildebor wordt het beheer en onderhoud van de openbare ruimte voor de gemeenten Hengelo en Hof van Twente uitgevoerd

Stadsbank Oost Nederland

De Stadsbank is een kredietbank en heeft tot doel om vanuit bedrijfseconomische en maatschappelijke optiek een verantwoord pakket van (financiële) dienstverlening aan te bieden aan mensen die financiële problemen ondervinden. Het gaat hier om deelnemen aan kredietverlening, budgetbeheer, schuldhulpverlening en bij bewindsvoering schuldsanering.

Crematoria Twente

Deze organisatie zorgt voor het in stand houden en exploiteren van crematoriumvoorzieningen in de regio. De deelname wordt beschouwd als een publieke taak bij een brede invulling van de Wet lijkbezorging. Een kadenotitie ter evaluatie en vernieuwing toekomstvisie wordt voorgelegd aan de gemeenten.

Aandeelhouderschappen

Twence

Het doel van Twence is de terugwinning van grondstoffen en energie uit afval door duurzame en betaalbare verwerking van afval en bevordering van de samenwerking op het gebied van innovatief afvalbeleid (circulaire economie).

Twence, Cogas en Ennatuurlijk onderzoeken of ze samen een regionaal warmtenet kunnen aanleggen. Het voorstel voor een nieuwe leverings- en verwerkingsovereenkomst en een nieuw tarieven- en dividendbeleid zij voorgelegd aan de gemeenten. Na besluitvorming dient de nieuwe overeenkomst in werking te treden met ingang van 1 juli 2022. Er zijn een aantal aandeelhouders die hebben aangegeven niet langer aandeelhouder te willen zijn.

Twente Milieu

Twente Milieu is actief op het gebied van afvalinzameling, om uitvoering te geven aan de wettelijke zorgplicht van de deelnemende gemeenten. Daarnaast voert men het beheer van de openbare ruimte uit voor enkele van die

gemeenten. Bij het verzamelen van afval richt Twente Milieu zich op hergebruik van grondstoffen.

Cogas

Cogas zorgt voor het beheren, onderhouden en verbeteren van infrastructuur in Oost-Nederland voor gas en elektriciteit en stadsverwarming en duurzame energie. De ambitie van Cogas is om in de energietransitie een belangrijke rol voor haar aandeelhouders en daarmee voor de regio te blijven te vervullen.

Het belang in Cogas Kabel Infra is eind 2020 verkocht aan Delta Fiber Nederland met de intentie om de opbrengst in te zetten ten behoeve van investeringen in het kader van de energietransitie. Vooral nog is de uitwerking nog niet concreet genoeg. Besloten is de verkoopopbrengst in 2021 uit te keren aan de aandeelhouders. Daaropvolgend kan het wel zijn dat Cogas in de toekomst bij de aandeelhouders (terug)komt met een verzoek om de vermogenspositie (noodzakelijk) te verbeteren ten behoeve van realisatie van de energietransitie. Te zijner tijd zal dan op basis van een concreet voorstel een afweging worden voorgelegd.

Vitens

Het waterleidingbedrijf wil op een duurzame basis een uitstekende kwaliteit drinkwater leveren met een excellente dienstverlening (leveringszekerheid). Door de toenemende vraag naar drinkwater staat Vitens voor een 'enorme investeringsopgave'. Daarbij wordt de mogelijkheid van tariefstijgingen en (uit te keren) winst beperkt doordat die zijn gekoppeld aan de renteontwikkeling. Vitens verwacht de komende jaren geen dividend uit te kunnen keren.

BNG Bank

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG biedt financiële diensten op maat zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Eind juli 2021 heeft de ECB aangekondigd de dividendrestricties te laten vervallen vanaf 1 oktober 2021. Het (restant)dividend over 2019 en 2020 wordt alsnog uitbetaald aan de aandeelhouders.

Wadinko

Wadinko is een participatiemaatschappij, die vooral in Overijssel actief is. Het voornaamste doel is bevordering van de regionale werkgelegenheid. Meer dan de helft van de participaties van Wadinko heeft in 2020 steun van de Rijksoverheid ontvangen in de vorm van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). Naar aanleiding daarvan is de mogelijkheid tot dividenduitkering wettelijk beperkt. In 2021 en naar verwachting ook 2022 zal geen dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek

Het industrieterrein Zenkeldamshoek in Goor wordt in het kader van een publiekrechtelijke samenwerkingsovereenkomst ontwikkeld door de gemeente en BNG Gebiedsontwikkeling. De verdere ontwikkeling geschiedt vanuit de samenwerkingsovereenkomst Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek (OMZ) en een eind 2013 daaraan toegevoegde Allonge. De gemeente is voor 20% risicodragend in deze participatie. Zie ook paragraaf 7. Grondbeleid.

Enexis

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.

De energietransitie heeft grote impact op de activiteiten en investeringsniveau van Enexis. De huidige (tarief)regulering faciliteert deze groei in investeringen onvoldoende. Om de groei als gevolg van de energietransitie ook in de toekomst te kunnen financieren kijkt Enexis kritisch naar haar eigen efficiency en is in gesprek met de reguleringsinstanties.

Overige deelnemingen naar aanleiding van verkoop Essent

De vennootschappen Publiek Belang Elektriciteitsproductie (PBE) en Claim Staat Vennootschap (CSV) zijn opgericht ter afwikkeling van zaken die voortkomen uit de verkoop van

Essent in 2008. De verwachting is dat PBE in 2022 kan worden opgeheven. CSV zal voorlopig nog voortbestaan.

Zuiver Hof van Twente

Een energieneutraal Hof van Twente in 2035. Zuiver BV beoogt dat te bereiken door het ontwikkelen van projecten die gericht zijn op de lokale opwek van duurzame energie.

Verenigingen en stichtingen

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden, waaronder de provinciale overheden, de Tweede Kamer en het kabinet. Daarnaast advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen.

VNG Overijssel

Provinciale afdeling van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Behartiging van de gezamenlijke Overijsselse belangen (adviseren, coördineren en stimuleren).

P10

Een samenwerkingsverband tussen, inmiddels 22 plattelandsgemeenten in Nederland. Samen trekken deze gemeenten op in de behartiging van plattelandsbelangen richting de landelijke overheid, Brussel en de VNG.

VEGANN

Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders binnen Noord-Nederland van netwerkbedrijf Enexis. Namens deze gemeenten is VEGANN lid van de Aandeelhouderscommissie en Aandeelhoudersvergadering Enexis en verwoordt hierin de stem van de aandeelhoudende noordelijke gemeenten.

Financiële gegevens verbonden partijen

Verbonden partij	Indeling risico	Aandeel Hof van Twente	Eigen vermogen 31-12-2020	Eigen vermogen 31-12-2021	Eigen vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 31-12-2020	Vreemd vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2022	Resultaat 2020	Resultaat 2021	Resultaat 2022	Dividend / Bijdrage (-) 2020	Dividend / Bijdrage (-) 2021	Dividend / Bijdrage (-) 2022
------------------	-----------------	------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------	----------------	----------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

Gemeenschappelijke regelingen														
Regio Twente	Hoog	5,57%	10.484.000	10.522.000	10.515.000	37.005.000	25.225.000	27.621.000	605.000	-	-	-2.090.000	-2.180.000	-2.220.000
Veiligheidsregio Twente	Hoog	5,57%	2.822.000	2.025.000	675.000	-55.397.000	-58.810.000	-67.805.000	1.763.000	-	-	-2.600.000	-2.600.000	-2.700.000
Euregio	Laag	0,76%	2.064.000	2.064.000	2.064.000	23.389.000	23.389.000	23.389.000	241.000	35.000	35.000	-10.000	-13.000	-13.000
SWB	Gemiddeld/ Hoog	33,33%	6.089.000	5.199.000	4.771.000	5.624.000	6.500.000	7.200.000	666.000	-250.000	-368.000	-6.750.000	-6.640.000	-6.270.000
Stadsbank Oost Nederland	Gemiddeld	4,55%	1.183.000	1.183.000	1.088.000	18.751.000	18.751.000	14.829.000	223.000	-	-	-250.000	-255.000	-260.000
Crematoria Twente	Laag	5,00%	1.564.000	1.579.000	1.579.000	14.000	-	-	-15.000	-	-	-	-	-
Omgevingsdienst Twente	Hoog	8,30%	1.671.000	919.000	631.000	1.616.000	1.414.000	1.362.000	673.000	-	-	-1.000.000	-1.020.000	-1.110.000

Aandeelhouderschappen														
Twence	Gemiddeld	5,46%	142,8 mln	-	-	132,4 mln	-	-	8,8 mln	-	-	422.000	382.000	195.000
Twente Milieu	Gemiddeld	7,87%	12,2 mln	-	-	19,9 mln	-	-	1,4 mln	-	-	-	68.000	-
Cogas	Gemiddeld/ Hoog	13,15%	199,1 mln	-	-	95,9 mln	-	-	28,8 mln	-	-	1.338.000	5.270.000	1.326.000
Vitens	Gemiddeld	1,16%	557,1 mln	-	-	1.897,2 mln	-	-	23,9 mln	-	-	-	-	-
BNG Bank	Laag/ Gemiddeld	0,28%	5.097 mln	-	-	155.262 mln	-	-	221 mln	-	-	200.000	285.000	200.000
Wadinko	Laag	6,00%	65,5 mln	-	-	5,5 mln	-	-	-3,4 mln	-	-	72.000	-	-

Verbonden partij	Indeling risico	Aandeel Hof van Twente	Eigen vermogen 31-12-2020	Eigen vermogen 31-12-2021	Eigen vermogen 31-12-2022	Vreemd vermogen 31-12-2020	Vreemd vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2022	Resultaat 2020	Resultaat 2021	Resultaat 2022	Dividend / Bijdrage (-) 2020	Dividend / Bijdrage (-) 2021	Dividend / Bijdrage (-) 2022
Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek BV	Gemiddeld	20%/50%	46.000	-	-	6.000	-	-	3.000	-	-	-	-	-
Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek CV	Gemiddeld	20%/50%	4,7 mln	-	-	4,8 mln	-	-	-	-	-	-	-	-
Enexis	Gemiddeld	0,28%	4.116 mln	-	-	4.635 mln	-	-	108 mln	-	-	294.000	210.000	140.000
PBE	Laag	0,28%	1,6 mln	1,5 mln	-	20.000	5.000	-	-20.000	-70.000	-	-	-	-
CSV Amsterdam	Laag	0,28%	392.593	392.593	-	27.162	25.000	-	172.219	-100.000	-100.000	-	-	-
Zuiver Hof van Twente	Gemiddeld/ Hoog	100,00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Financiële informatie verbonden partijen voor zover (actueel) bekend opgenomen.

* Het eigen en vreemd vermogen ultimo 2021 en 2022 is gebaseerd op het verwachte vermogen. Dit geldt ook voor het resultaat 2021 en 2022.

* Dividend betreft de uitkering over het jaar waarin het resultaat wordt uitgekeerd.

Paragraaf 7: Grondbeleid

Perspectiefnota grondexploitaties

Door de situatie die is ontstaan door de hack in december 2020 is het nog niet mogelijk gebleken de jaarrekening 2020 op te stellen. Daardoor zijn ook de jaarcijfers 2020 voor de grondexploitaties niet bekend en is het niet mogelijk om voor dit jaar de perspectiefnota grondexploitaties op te stellen. Daarom is er voor gekozen in deze paragraaf nu nadrukkelijker in te gaan op de ontwikkelingen van de grondexploitaties. Dit zal veelal zonder financiële onderbouwingen zijn. De in 2020 vastgestelde grondexploitaties zullen dit jaar niet worden herzien.

Beleid

Uitgangspunt vormt de in 2015 vastgestelde [Nota Grondbeleid](#). Het uitgangspunt is hierbij dat de gemeente, uitgezonderd de ontwikkeling van eigen gronden, een faciliterende rol inneemt. Indien de gemeentelijke regie zeer gewenst is, kan de gemeente een actieve rol innemen en gebruik maken van een budget voor strategische verwerving.

Strategische verwerving

Jaarlijks wordt bij de vaststelling van de begroting door de raad een raamkrediet (€ 1,0 miljoen) voor strategische verwerving van gronden beschikbaar gesteld, bedoeld om slagvaardig te kunnen handelen. Dit budget kan slechts worden aangewend voor reguliere verwervingen, waarvoor reeds een exploitatieopzet door de gemeenteraad is vastgesteld of voor anticiperende verwervingen die passen binnen door de gemeenteraad vastgestelde kaders, zoals structuurvisie of masterplan.

Particuliere Plannen

Uiteraard kent deze gemeente ook particuliere plannen. Het betreft hierbij veelal binnenstedelijke herontwikkelingsgebieden. Op basis van ruimtelijke uitgangspunten is de gemeente veelal bereid om een overeenkomst te sluiten over de herontwikkeling van een dergelijke locatie. Daarbij is het uitgangspunt dat de kosten gedragen worden door de ontwikkelende partij. De gemeente heeft de mogelijkheid om te kiezen voor de meest optimale vorm van kostenverhaal voor gerealiseerde openbare voorzieningen, bijvoorbeeld via het exploitatieplan.

Grondprijzen

Bij het vaststellen van de perspectiefnota 2020 is gerekend met een index van 1% waarmee de grondprijzen worden verhoogd.

Daarmee gelden voor 2022 de volgende grondprijzen (excl. BTW).

	<i>Hoekwoning/Rijen:</i>	<i>2¹kapwon.:</i>	<i>Vrij:</i>
:: Goor	€ 214	€ 219	€ 239
:: Hengevelde	€ 214	€ 219	€ 239
:: Diepenheim	€ 214	€ 219	€ 239
:: Bentelo	€ 214	€ 219	€ 239
:: Markelo	€ 229	€ 234	€ 255
:: Delden	€ 239	€ 244	€ 265

Tevens is er de mogelijkheid om de kavels middels erfpacht af te nemen.

Voor reststroken wordt een vaste grondprijs gehanteerd van € 75 (exclusief overdrachtsbelasting).

Bij grondprijzen voor bedrijventerreinen wordt vooralsnog uitgegaan van de grondprijzen van Zenkeldamshoek. Op Zenkeldamshoek wordt een bandbreedte gehanteerd van:

- € 110 tot € 140 per m².

Weerstandsvermogen (zie ook paragraaf 2)

Het noodzakelijk weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's binnen de grondexploitaties is binnen de reserve grondexploitatie ruim afgedekt. De omvang van de reserve grondexploitatie was bij de perspectiefnota 2020 en begroting 2021 berekend op ca. € 2,5 miljoen en de benodigde weerstandscapaciteit op € 2,2 miljoen.

In de zomerbrief van juli 2021 is aangegeven dat de reserve grondexploitatie na winstneming en gedeeltelijke afboeking van de Esch gebied 3 wordt berekend op ca. € 2,5 miljoen. Door de afboeking van de Esch 3 zal de benodigde weerstandscapaciteit uitkomen op ca. € 1,6 miljoen. Hierdoor is een vrijval van ca. € 0,5 miljoen mogelijk bij de jaarrekening 2020 waardoor de reserve grondexploitatie zal uitkomen op € 2,0 miljoen. De ratio voor de reserve grondexploitaties kwam daarmee uit op 1,2 en bevindt zich daarmee binnen de geformuleerde marge tussen de 1,0 en 1,4.

Nieuwe ontwikkelingen na de zomerbrief zijn de verkoop van het perceel aan de Enterseweg, de verkoop van een perceel aan de

Scherpenzeelseweg, en een bijdrage in de exploitatie van Bentelo buiten. Hierdoor zal de reserve Grondexploitatie dalen naar ca € 1,6 miljoen. en zal de benodigde weerstandscapaciteit uitkomen op ca. € 1,3 miljoen waarmee de ratio op 1,25 zal uitkomen.

Vanuit het risicoprofiel is aangegeven dat voor de gronden in exploitatie alle risico's voldoende beheerst worden. Bij het plan de Marke III loopt de uitgifte in gebied 2 volgens schema en bij plan Noord II en Heeckeren 1a zijn alle kavels verkocht. Voor de gronden die niet in exploitatie zijn moeten de risico's apart beoordeeld worden vanuit de benoemde systematiek. Dit gebeurt elk jaar in de jaarrekening en bij de het opstellen van de begroting (of perspectiefnota grondexploitaties). Daarbij wordt het benodigde weerstandvermogen berekend en afgezet tegen de omvang van de reserve grondexploitatie. Het (gedeeltelijk) in exploitatie nemen van de nieuwe wijk de Esch III in Markelo in samenhang met het plan Markelo Noord past op dit moment in de Woonagenda en het dynamisch woningbouwprogramma. Ten aanzien van het complex de Esch III heeft de gemeente het stellige voornemen om ca. 3 ha te gaan ontwikkelen. Het betreffen gronden die verworven

zijn voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling (woningbouw), maar waarvoor nog geen grondexploitatie door de gemeenteraad is vastgesteld. Vanuit de nieuwe notitie BBV van juli 2019 over grondexploitaties kan het complex de Esch III gewaardeerd blijven tegen de actuele boekwaarde. Het voornemen is om plan de Esch III vanaf 2022 in exploitatie te nemen na vaststelling van het bestemmingsplan.

Winstneming grondexploitaties

Gerealiseerde winsten worden toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Indien er voor een plan geen sluitende begroting is, wordt ten laste van de reserve grondexploitatie een voorziening getroffen ter grootte van het exploitatietekort. Daarnaast kan er vanuit het realisatiebeginsel ook onder voorwaarden tussentijds winst worden genomen indien er sprake is van gerealiseerd en voldoende zekerheid. Resultaten van winstgevende complexen worden dan genomen op basis van "percentage of completion" waarbij het percentage van de gemaakte kosten wordt vermenigvuldigd met het percentage van de gerealiseerde opbrengst (stel 60 % realisatie kosten en 50% realisatie opbrengst = 30% winstneming van de winstverwachting).

Bij de jaarlijkse vaststelling van de Perspectiefnota of begroting wordt een noodzakelijke omvang bepaald van de reserve grondexploitatie en vindt zo nodig uitkering naar de algemene dienst plaats. In principe is uitkering aan de orde als de weerstandsratio boven de 1,4 uitkomt.

Invoering Vennootschapsbelasting 2016

Vanaf 1 januari 2016 is de invoering van de vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven een belangrijke wijziging die veel gevolgen heeft voor met name de opzet van en administratie rond grondexploitaties.

Inmiddels hebben we voor de jaren 2016 t/m 2019 aangifte gedaan. Voor deze aangiften is een jaarwinstberekeningssystematiek uitgewerkt die in lijn is met de vaststellingsovereenkomst gemeentelijke grondbedrijven (VSO). Op basis van de VSO berekening wordt nu uitgegaan van een bedrag van € 10.600 voor de gemeentelijke grondexploitaties en € 12.200 voor Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek.

BBV- verslaggeving regels rondom grondexploitaties

Voor een goede uitvoering van deze nieuwe belastingplicht heeft de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een Notitie Grondexploitaties opgesteld. Vanaf juli 2019 is een nieuwe [Notitie Grondexploitaties](#) van de commissie BBV van toepassing.

Stand van zaken Grondexploitaties

Onderstaand wordt de stand van zaken van de grondexploitaties gegeven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in Gronden in exploitatie en Materiële vaste activa.

Gronden in exploitatie

Onze gemeente kent nog 4 complexen die vallen onder Bouwgronden in exploitatie.

Bij de herzieningen van 2020 is rekening gehouden met de volgende parameters.

- Rente 1,45%
- Kostenstijging 2,5%
- Opbrengstenstijging 1%
- Discontovoet 2%

Diepenheim Noord II

Bij dit complex zijn in 2020 de laatste 6 kavels verkocht waardoor een winst kon worden gerealiseerd van € 500.000. Verwacht wordt dat het woonrijpmaken in 2022 is afgerond. Daarna kan het complex worden afgesloten met een aanvullende winst van ca. € 75.000.

Heeckeren 1a

Bij dit complex zijn in 2020 de laatste 4 kavels uitgegeven waardoor een winst kon worden gerealiseerd van € 50.000. Verwacht wordt dat het woonrijpmaken in 2022 is afgerond. Daarna kan het complex worden afgesloten met een aanvullende winst van ca. € 25.000.

Hemmelweg

Bij dit complex moet nog woonrijp worden gemaakt. Daarna kan het complex worden afgesloten met een aanvullende winst van ca. € 20.000.

De Marke 3

Bij dit complex zijn in 2020 en 2021 de laatste 7 kavels in fase 1 verkocht. De uitgifte van het 1^e deel verloopt voorspoedig en alle kavels zijn inmiddels verkocht of in optie gegeven. Daarmee loopt de uitgifte voor op de planning.

Daarnaast is gestart met het woonrijpmaken van fase 1 en het bouwrijpmaken van fase 2.

Eind 2021 wordt gestart met de volgende uitgifte. Daarnaast zal in 2023 gestart worden met de bestemmingsplanprocedure voor fase 3. De vastgestelde exploitatieopzet uit 2020 voorziet in een positief resultaat van € 949.000 en dat is ruim voldoende om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen.

Materiële vaste activa

De Esch III

Het is de bedoeling om ca. 3 ha van de Esch 3 te ontwikkelen voor woningbouw en dit in één bestemmingsplanprocedure met het plan Markelo Noord te realiseren. Daarnaast heeft RG investments een grondpositie van ruim 4 ha verworven. Het is de bedoeling om in het gezamenlijke gebied de Esch 3 en Markelo Noord ca. 100 woningen te realiseren met een ontsluitingsweg naar de Holterweg voor de nieuwe woningen en de bestaande woningen op de Esch. Aangezien de andere 3,6 ha van de Esch voorsnog niet in ontwikkeling wordt genomen wordt dit deel afgeboekt bij de jaarrekening 2020 en toegevoegd aan de overige ruilgronden.

Bentelo buiten

Onder de ruilgronden bevindt zich het perceel Bentelo buiten ter grootte van 6.500 m². Vanuit de woonwensen is er, in een participatief traject met de middels collectief particulier opdrachtgeverschap met potentiële bewoners, gewerkt aan de invulling van dit gebied.

Dit heeft geresulteerd in een plan van 12 woningen. Het bestemmingsplan is in maart 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarop zijn wel zienswijzen binnengekomen. Wanneer het plan onherroepelijk is zal het plan in exploitatie worden genomen en een exploitatieopzet aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Hemmelweg (kwekerij)

In het voorjaar van 2019 is gestart met de planvorming voor deze locatie. In overleg met de dorpsraad is een groep starters geformeerd, die een voorkeur voor deze locatie hebben. Ook deze starters hebben geparticipeerd bij de ontwikkeling van dit gebied dat heeft geresulteerd in een plan voor 12 woningen. Het ontwerp bestemmingsplan heeft medio 2020 ter inzage gelegen. Daarop zijn een behoorlijk aantal zienswijzen ingediend, maar de verwachting is dat het bestemmingsplan eind 2021 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Schoollocaties Delden met sporthal de Reiger

In Delden is een nieuw integraal kindcentrum en een nieuwe sporthal gerealiseerd. Hierdoor zijn de schoollocaties Toonladder en Ranninck en de locatie van de sporthal de Reiger vrijgekomen voor woningbouw. De locatie van de Toonladder wordt in samenhang met de sporthal ontwikkeld in één bestemmingsplan. Deze gezamenlijke locatie is ca. 10.000 m² groot. Op de eerste voorlopige schetsen is recent de mogelijkheid aan burgers en instanties gegeven om te reageren. Afhankelijk van de invulling kunnen ca. 45 woningen worden gerealiseerd. Verwacht wordt dat het bestemmingsplan in 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Voor de locatie van de Ranninkschool geldt dezelfde procedure. Deze locatie is ca. 4.000 m² en afhankelijk van de invulling kunnen ca. 8 woningen worden gerealiseerd.

Schoollocatie in Markelo

In Markelo is een nieuw integraal kindcentrum gerealiseerd. Hierdoor is de locatie de Welp beschikbaar gekomen voor woningbouw. Verwacht wordt dat in 2022 het bestemmingsplan aan de gemeenteraad kan worden voorgelegd.

Locatie Kerkegaarden in Diepenheim

Deze locatie die gebruikt werd voor kinderopvang is recent beschikbaar gekomen. De locatie is bijna 2.000 m² en de mogelijkheid wordt onderzocht of deze locatie ingevuld kan worden met woningen voor starters/jongeren.

Gronden en terreinen

De locaties Bentinck en Enterseweg wachten op definitieve afwikkeling. Voor het perceel aan de Enterseweg is inmiddels overeenstemming over de verkoop. Verwacht wordt dat de afwikkeling nog in 2021 kan worden afgerond.

Bedrijfslocatie TSB-terrein

Vanaf oktober 2020 is dit gebied in eigendom van de gemeente. Het gaat hierbij om 14 ha (waarvan 8 ha bedrijventerrein en 6 ha grasland). Aangevuld met het zwembadterrein, perceel Wheeweg, perceel Bouwens gaat het om 17,5 ha. Onder de werknaam "Op Stoom" wordt het gebied in delen ontwikkeld ten behoeve van Wonen, werken, behoud erfgoed, infrastructuur, biodiversiteit grond en water.

De rentelasten en overige exploitatielasten worden jaarlijks afgedekt door de huurinkomsten.

In 2021 zijn belangrijke stappen gezet door de aanleg van de ontsluitingsweg die de Enterseweg verbindt met Bunschotenstraat en de werkzaamheden voor het masterplan.

Het is de bedoeling om het masterplan begin 2022 door de gemeenteraad te laten vaststellen. Tevens is gestart met de invulling van de zwembadlocatie. Dit bestemmingsplan wordt in 2022 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Overige ruilgronden

De locaties Waterlanden en Entersestraat worden inmiddels gebruikt ten behoeve van zonneparken voor een periode van 15 jaar. Daarmee worden de rentekosten afgedekt door de huurinkomsten. Daarnaast heeft de raad op 29 juni 2021 ingestemd met de aankoop van ca. 2 ha aan de Herikerweg in Markelo voor de aanleg van een zonnepark. Daarnaast heeft de gemeente nog ruim 14 ha agrarische grond in bezit. Deze zijn gewaardeerd tegen een agrarische waarde en daarmee zijn de risico's beperkt.

Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek (OMZ)

Dit betreft geen gemeentelijke grondexploitatie maar een publiek private Samenwerking (PPS) en

valt onder de deelnemingen (zie ook paragraaf verbonden partijen). De gemeente heeft hierbij 50% zeggenschap en is voor 20% risicodragend. De laatst vastgestelde grondexploitatie van november 2020 kent een negatief resultaat van € 260.000. Bij de bepaling van het weerstandsvermogen binnen de Algemene Reserve is rekening gehouden met een mogelijk risico van € 104.000. Verwacht wordt dat het bestemmingsplan voor de 2^e fase van Zenkeldamshoek (ca. 7 ha) begin 2022 door de gemeenteraad kan worden vastgesteld.

Bijlage: Overzicht beleidsindicatoren

Algemeen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven dat gemeenten een basisset van beleidsindicatoren opnemen in de begroting bij de programma's. Doel hiervan is de begrotingen inzichtelijker te maken voor raadsleden die niet met financiën zijn belast en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk te maken.

Op de volgende pagina's wordt inzicht geboden in deze indicatoren. Deze zijn overgenomen van de website waarstaatjegemeente.nl

Wel wordt opgemerkt dat niet alle beleidsindicatoren even relevant zijn voor onze gemeente. De indicatoren zijn, met uitzondering van de indicatoren die betrekking hebben op de bedrijfsvoering, afkomstig van externe instanties. Dat is ook de reden dat de periode waarop de indicator betrekking heeft, varieert van 2019 tot 2021.

Rapport rekenkamercommissie

In 2021 heeft de rekenkamercommissie het onderzoeksrapport "Sturen met beleidsindicatoren" uitgebracht. Dit rapport biedt een prima handvat om opnieuw met alle betrokkenen (raad, college, ambtelijke organisatie) te bezien hoe we het werken met beleidsindicatoren de komende jaren verder kunnen verdiepen. Het theoretische inzicht van de prestatieladder, met middelen, uitvoeringsdoelen en maatschappelijke doelen kan daarbij behulpzaam zijn. Doelen moeten functioneel en herkenbaar zijn en bruikbaar bij het maken van prestatieafspraken en de verantwoording hierover.

Ontwikkelingen en afspraken rondom lokale monitor sociaal domein tonen dat we (naast de programma-begroting) ook op dat terrein werken aan data gestuurd werken, zowel in de bedrijfsvoering, als ook in de kaderstelling en controlerende rol. Dit proces vraagt een goede interactie/ wisselwerking tussen raad en college. Zoals wij in onze reactie op het rapport hebben aangegeven, kunnen wij ons voorstellen dat dit gezamenlijke traject wordt gestart zodra na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 de raad in de nieuwe samenstelling is aangetreden.

Tabel beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Omschrijving	Eenheid	Bron	Programma of paragraaf	Periode	Hof van Twente	NL
1	Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	Programma 1	2020	0,4	2
2	Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	Programma 1	2020	1,4	4,6
3	Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	Programma 1	2020	1,3	1,8
4	Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	Programma 1	2020	3,7	6,2
5	Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	Programma 1	2020	8	11

Nr.	Indicator	Omschrijving	Eenheid	Bron	Programma of paragraaf	Periode	Hof van Twente	NL
6	Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	%	CBS Jeugd	Programma 1	2019	1	1
7	Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	per 1.000 woningen	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	Programma 2	2020	2,9	8,9
8	Demografische druk	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	Programma 2	2021	85	70,1
9	Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek/ LISA - bewerking ABF Research	Programma 2	2020	771,6	795,9
10	Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	per 1.000 inwoners	LISA	Programma 2	2020	184,6	158,4
11	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	%	CBS - Arbeidsdeelname	Programma 2	2020	69,8	68,4
12	Funciemenging	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	%	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	Programma 2	2020	51,7	53,2
13	Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	%	Berekening	Programma 2	2019	11,2	20,1
14	Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	kg per inwoner	CBS statistiek Huishoudelijk afval	Programma 3	2019	83	161

Nr.	Indicator	Omschrijving	Eenheid	Bron	Programma of paragraaf	Periode	Hof van Twente	NL
15	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2019" staat voor schooljaar "2018/2019".	%	DUO/Ingrado	Programma 4	2020	0,9	1,7
16	Absoluut verzuim	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2019' staat voor schooljaar '2018/2019'.	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Programma 4	2019	0	2,4
17	Relatief verzuim	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2019' staat voor schooljaar '2018/2019'.	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Programma 4	2019	13	26
18	Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Programma 4	2020	49,1	49,3
19	Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	per 10.000 inwoners	CBS - Participatiewet	Programma 5	2020	279,9	459,7
20	Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	per 10.000 inwoners 15-64 jaar	CBS - Participatiewet	Programma 5	2020	265,1	202

Nr.	Indicator	Omschrijving	Eenheid	Bron	Programma of paragraaf	Periode	Hof van Twente	NL
21	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.	per 10.000 inwoners	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Programma 5	2019	740	680
22	Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	%	CBS Jeugd	Programma 5	2019	4	6
23	Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	%	CBS Jeugd	Programma 5	2019	1	2
24	Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	Programma 5	2020	10,6	11,9

Nr.	Indicator	Omschrijving	Eenheid	Bron	Programma of paragraaf	Periode	Hof van Twente	NL
25	Jongeren met jeugdbescherming	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.	%	CBS Jeugd	Programma 5	2020	1,1	1,2
26	Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.	%	CBS Jeugd	Programma 5	2019	0,2	0,4

Nr.	Indicator	Omschrijving	Eenheid	Bron	Programma of paragraaf	Periode	Hof van Twente	NL
27	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.	euro	COELO, Groningen	Paragraaf 1	2021	808	733
28	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.	euro	COELO, Groningen	Paragraaf 1	2021	840	810
29	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	duizend euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	Paragraaf 1	2020	252	270
30	Formatie	Aantal formatieplaatsen per 1.000 inwoners	per 1.000	Gemeente	Paragraaf 5	2022	6,15	-
31	Bezetting	Aantal formatieplaatsen per 1.000 inwoners	per 1.000	Gemeente	Paragraaf 5	2022	5,94	-
32	Apparaatskosten	Kosten (euro) per inwoner	euro	Gemeente	Paragraaf 5	2022	583,45	-
33	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	%	Gemeente	Paragraaf 5	2022	3,5	-
34	Overhead	Aandeel van totale lasten	%	Gemeente	Paragraaf 5	2022	11,2	-

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl (4-10-2021)